

CHAYEINU Weekly

Shabbos Inspiration

פרשת
בהעלותך
תשפ"ה

Divrei
Torah

Parshah
Stories

Parshah
Riddles

Halachah
Challenges

Inyana
D'Yoma

לרפ"ש
מאיר משה אהרן בן דבורה נעמי
בתשח"י

To receive weekly, call or text 732.301.4043 (opt. 8-3), or email shabboschayeinu@gmail.com

CHAYEINU Weekly

Shabbos Inspiration

פרשת
בהעלותך
תשפ"ה

PAGE CONTENT

3-4	Divrei Torah
5-7	Seudah Stories
8-9	Gedolim Story
10-15	Parsha Challenge
16-17	Life of Truth Story
18	Hilchos Shabbos Initiative
19-20	Halacha Q&A
21-26	Rav Kalman Krohn Story
27	Comic Story
28-35	Nefesh Shimshon

גליונות

36-37	הגר"ח קניבסקי זצ"ל
38-41	הגר"ד אדלשטיין זצ"ל
46-49	הגר"ר דוב לנדו שליט"א
42-43	הגר"ר משה שטרנבוך שליט"א
44-45	הגר"ר מאיר צבי ברגמן שליט"א
46-47	הגר"ב פוברסקי שליט"א
48-49	הגר"ר משה הלל הירש שליט"א
50-51	הגר"ר מאיר גריינימן שליט"א
52-53	הגר"ר דוב כהן שליט"א

SPONSOR A WEEK OF CHAYEINU WEEKLY!

Call or Text: 732-301-4043 opt. 8#-2

Email: chayeinuoffice@gmail.com Zelle: chayeinuoffice@gmail.com

דברי תורה לסעודת שבת

פרשת בהעלותך תשפ"ה

Rising Up

דָּבָר אֶל־אֶהְרֹן וְאֶמְרָתָּ אֵלָיו בְּהִעָלְתָּה אֶת־הַנֵּר אֶל־מֹול פְּנֵי הַמְּנוֹרָה
יֵאָדְרוּ שְׂבָעַת הַנֵּרוֹת: (ח, ב)

בהעלותך על שם שהלהב עולה, כתוב בהדלקתן לשון עליה, שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה. ועוד דרשו רבותינו, מכאן שמעלה היתה לפני המנורה שעליה הכהן עומד ומטיב: (רש"י)

Rashi explains that the pasuk uses the *lashon* "b'haaloscha - when you rise up," because when the Kohen Gadol lights the Menorah, he has to keep the flame there מאליה, עד שתהא שלהבת עולה מאליה, and also, because the Kohen Gadol has to go up steps before lighting the Menorah.

Chazal tell us that the Menorah represents the *chochmah* of Torah, and when the Kohen Gadol lights the menorah, he is generating a *shefa* of *chochmah* for Klal Yisrael. There are two can learn from Rashi when teaching Torah to his talmidim Torah.

The first, is that he has to teach the *talmidim* until the degree of השלהבת מאליה. The pasuk says חנוך, עד שעולה השלהבת מאליה, לנער על פי דרכו גם כי יזקין אל יסור ממנו *chinuch* is not to just teach the child knowledge, but to be חנוך until the point השלהבת עולה על פי דרכו, and the *talmid* can continue and grow on his own גם כי יזקין אל יסור ממנו.

Secondly, it's not enough for a Rebbe to be *mechaneich* the *talmid* to make sure that the *talmid* is *shteiging* in his learning. The Rebbe himself also has to be in "aliyah" mode. Before the Kohen Gadol lit the menorah, he first had to go up *madreigos* himself, he had to make sure that he is in a mode of *aliyah*, and only then was he able to be *mashpia* Torah on Klal Yisrael.

Embracing Challenges

עַל־פִּי ה' יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל־פִּי ה' יִחַנוּ כָּל־יָמֵי אֲשֶׁר יֵשְׁכֹן הָעָם
עַל־הַמִּשְׁכָּן יִחַנוּ: (ט, יח)

The *Sefer Peh Kadosh* brings an illuminating *vort* that the Baal HaLeshem (the father of Rav Elyashiv) said in the name of Rav Itzele Volozhiner (the son of Rav Chaim Volozhiner). He explains that the *masa'os* in the *Midbar* were not random rest stops. Klal Yisrael traveled to each place for a purpose, to be *mekadesh* them from their *tumah*. When Klal Yisrael arrived at a certain spot, they felt a wave of *tumah* which lowered their level of *kedushah*. The *Yidden* felt repulsed by the *tumah* and they no doubt wanted to move on, but they didn't. על פי ה' יחנו. If Hashem wanted them to be there, there they would stay.

After a while, they were able to be *misgaber* on the *nisayon* and transform that place to be a *makom* of *kedushah*. At that point, they wanted to stay. But Hashem said otherwise, על פי ה' יסעו. When they passed the test in one location, it was time to move on to conquer the next. Sometimes, the mission took a while, sometimes it was accomplished in one day. The duration depended on how much *tumah* there was and how much time it would take to transform it into a *makom kadosh*.

We can learn from the parshah of *mas'aos* a tremendous *musar haskil* regarding the challenges we all face in our own lives. Sometimes we feel that we are in a situation of *tumah*. Our *ruchniyus* level is challenged and we may think to ourselves, "If only Hashem would put me in a better situation, I would be so much better off. I would learn so much better. I would daven so much better."

But that's a mistake. Every situation Hashem places us in has a specific purpose. Hashem is specifically putting

דברי תורה לסעודת שבת

us in a challenging situation in order to challenge us and raise us to even higher heights.

Our outlook needs to be "על פי ה' יחנו, על פי ה' יסעו". We will accept any challenge Hashem sends our way with complete *bitachon* that this situation is custom suited for us, and when we overcome that challenge, we are willing and ready to embrace the next one.

Desire to Desire

והאספסוף אשר בקרבם התאוה תאונה וישבו ויבכו גם בני ישראל ויאמרו מי יצילנו בשׁוֹר: (יא, ד)

The Chofetz Chaim points out that initially the *pasuk* writes that the *Asafsuf*, the lowest level of Klal Yisrael, were the *תאווה*. The majority of Klal Yisrael were happy to eat the *Man*, which was a *maachal ruchni* and they weren't interested in *b'sar taavah*. It was only the lower levels that had this issue.

But that was just the beginning. People are naturally influenced by their surroundings and eventually, the *taavah* of the *asafsuf* spread throughout Klal Yisrael, to the point of בני ישראל ויבכו וישבו. Everyone in Klal Yisrael became influenced to the degree that not only did they also desire meat, but they even shed tears over it!

The Chofetz Chaim says we learn from here how careful we need to be about *hashpa'as hasevivah*. Often, something negative starts with just a few people and no one else is even interested. But that doesn't mean it's not a problem. Left undealt with, it will eventually fester and spread to everyone.

Another point the Chofetz Chaim makes is that the Torah writes *תאווה*. The *meforshim* explain that the *Yidden* of the *Dor De'ah* who were living a life of

kedushah, eating *Man* and drinking from the *B'eir* didn't have any *taavah* for natural food. But they were *תאווה*, they wanted to desire. The Chofetz Chaim says we know that *אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׁבַּע כֶּסֶף*, and *מי שיש לו מנה רוצה מאתים*, but this was something else. They desired to desire!

מדה טובה מרובה, says the Chofetz Chaim. All middos can be used for bad and for good. Many *Yidden*, especially young *bachurim*, struggle to develop a *taam* in learning. *כל התחלות קשות*, and they don't yet have a *cheishek*. But even if they haven't developed the *taavah* for learning yet, they can be *תאווה*! A person doesn't have to wait for *לא יושבע תורה* to work on *אהבת תורה* *ahavas haTorah*. Even before they taste the pleasure of learning, they can daven to Hashem to express their desire to desire.

Seudah Stories

Rebbi Chanina ben Dosa's Greatness

One Friday afternoon, Rebbi Chanina ben Dosa saw that his daughter was sad. He said to her: "My daughter, why are you sad?"

She said to him: "A vessel of vinegar was switched with a vessel of oil, and I tried to light a fire for Shabbos." She wanted to light the oil in honor of Shabbos. However, she accidentally got vinegar, which doesn't light on fire, and there was not enough time to get oil.

He said to her: "My daughter, what does it matter to you? He Who said that oil should light, He will say to the vinegar to light!" Hashem is the one Who makes oil light on fire. Hashem can just as easily make vinegar light on fire.

This vinegar light stayed lit the entire day of Shabbos until they lit the Havdalah candle from it, because it was still burning at the end of Shabbos!

A Familiar Menorah

At the end of *Churban Europa*, Harry, a Jewish soldier, adopted a young survivor named Shimon. Shimon had somehow managed to save his family's Chanukah menorah, and he always kept it with him.

Back in New York after the war, it was Chanukah time, and Shimon requested that they light his family's menorah. Of course, Harry's family agreed. As you can imagine, it was a very emotional lighting. They decided that every year they would light that menorah in addition to their own.

One year after Menorah lighting, there was a knock on the door. Harry opened it and found a middle-aged woman standing there. She wanted to know if she could

buy the menorah in the window, as it reminded her of one she used to have back in Europe before the war. Harry called Shimon to the door. He introduced the woman and explained her request.

Shimon took one look at her and screamed, "MAMA!"

The Feather Pillow

A man was constantly saying *lashon hara* about other people. After a while, he felt remorse for what he had done, and went to his rav to ask how he could remedy the *lashon hara* he had spoken.

After giving the matter some thought, the rav said to him, "Go home, get one of your feather pillows, and bring it back to me." Surprised by the rav's response, the man followed went home to get a feather pillow. He brought it to the rav.

"Now," said the rav, "Open the pillow and pull out all the feathers. Then, come back to me tomorrow." Confused, the man did as he was told.

The next day, the rav said, "Now, I want you to find every single one of the feathers and put them back into the pillow. Then, you will get your atonement."

"That's impossible," said the man, almost in tears. "The window is open and the wind has scattered them all over the room and blown many feathers outside. I can't possibly find them all!"

"Yes," said the rav. "And that is what happens when you speak *lashon hara* about someone else. Once you talk about someone, the words fly from one person's mouth to another, just like these feathers flew in the wind. Once you say them, you can never take them back."

Seudah Stories

The Bais Halevi

At the age of sixteen, Rav Yoshe Ber Soloveitchik, the renowned Torah scholar with whom the dynasty of Brisk originated, was invited to the city of Minsk to give *shiurim*. His *shiurim* were very popular, and he attracted many new *talmidim*.

A very rich woman, Mrs. Kagan (not her real name), a descendant from very prestigious Torah scholars, suggested to her husband that Rav Yoshe Ber would make an excellent match for their daughter.

Her husband, an extremely wealthy businessman, was not well-learned, but he was scrupulous. Raised among Chassidim, he observed even the smallest Chassidic custom. Upon hearing her suggestion, her husband traveled to Minsk to personally observe Rav Yoshe Ber and was very impressed with him.

While in Minsk, Mr. Kagan learned that Rav Yoshe Ber would only accept a marriage proposal suggested by his father. Mr. Kagan went to his friend Rav Baruch Mordechai, the Bobroisker Rav, and asked him to write a letter to Rav Yoshe Ber's father, the Kovner Rav, proposing the match. Mr. Kagan would guarantee the support of the new couple so that Rav Yoshe Ber could continue learning uninterrupted.

Rabbi Baruch Mordechai consented, and wrote the letter. He soon received an answer from the Kovner Rav saying that he intended to be in Minsk shortly and would discuss it with his son. Shortly thereafter, the match was arranged, and a date for the wedding was set.

The wedding, in honor of these two very prestigious families, was extraordinary. In honor of the Kovner Rav,

great Torah scholars, presumably *misnagdim*, came to the wedding, and in honor of the Kallah's side, prestigious Chassidic scholars came, all in perfect harmony, exchanging Torah thoughts and dancing together.

After the wedding, Rav Yoshe Ber was given a house and all the *sefarim* he needed.

Some time later, he and his wife Rochel were blessed with a daughter. As Rav Yoshe Ber continued to give *shiurim*, his reputation grew. Only Rochel's brother Aharon was unhappy that Rav Yoshe Ber had entered the family, since his brother-in-law had captured all the attention. When Aharon noticed that Rav Yosha Ber was not keeping certain Chassidic customs, he complained to his father.

Aharon continued to complain to his father about Rav Yoshe Ber, claiming that he was not the great scholar everyone thought him to be. "He is very charismatic with people," Aharon said. "When people tell him their Torah explanations, he compliments them and they are flattered. On the outside, he seems pious, but he is really lax and does not observe even simple customs."

At first, when Aharon spoke like this, his father replied, "You're just jealous." But as time went on, Aharon's words began to penetrate, and his father became more apprehensive.

After a few years, the evil outcome of Aharon's slander was apparent. That year, the first day of Sukkos was Shabbos. Rav Yoshe Ber sat at the right of his wealthy father-in-law, in the front of the big shul, on the bench reserved for the scholarly or wealthy.

"Now that it's Shabbos, we must switch the order in which the *payit* is said. Which order should we switch to?" someone asked Rav Yoshe Ber.

Seudah Stories

Rav Yoshe Ber was unaccustomed to saying the *payit* at all, since it was not his father's custom to include them in the regular Yom Tov *davening*. He admitted that he did not know the order in which the *payit* was to be recited.

Upon hearing this, Mr. Kagan began to think that his son was right. "Rav Yoshe Ber is supposed to be a scholar, and yet he doesn't even know the order of the *payit*! He fooled me, and I'll never forgive him for it," he thought to himself. "I'll demand that he divorce my precious daughter. I will not stand for this."

He kept his thoughts to himself until after Simchas Torah, and then confided the plan to his wife. Although she cried and pleaded with him not to carry it out, he would not budge. He even blamed her, because the match had been her idea in the first place.

Then, he went to his daughter and convinced her that it would not be advantageous to stay married to this deceiver. He would no longer support them, and such a husband could bring no means of support. Eighteen-year-old Rochel was convinced.

Mr. Kagan finally approached Rav Yosha Ber. He interrupted his son-in-law as he was learning in his room. Without any explanation, Mr. Kagan exclaimed that his daughter wanted a divorce. He said he was willing to give as much money as Rav Yoshe Ber wanted, as long as he would consent to give the divorce.

Rav Yoshe Ber realized it was not his wife's idea, and attempted to convince his father-in-law that it was a terrible *aveirah* to break up a family, especially with a small child. Finally, Rav Yoshe Ber threatened to take his wife and child and live on his own. He would not divorce his wife without cause.

However, when he told his wife his plan to leave, to his surprise and disbelief, he found that her father had already convinced her. He could not change her mind. Having no alternative, he was forced to give her the divorce. Rav Yoshe Ber not only refused any money as compensation, he left everything his father-in-law had ever given him, including *sefarim* and clothing.

After the divorce procedure, Rav Yoshe Ber put on his old suit, already small, and took only his belongings and *sefarim* from before the marriage. As he was about to leave, his mother-in-law, the only one in the family who sided with him, came in, crying. Rav Yoshe Ber asked her for forgiveness for perhaps not giving her the proper respect during the years he had stayed in her house. He begged her to take good care of her grandchild, and kissed his little daughter good-bye.

Rav Yoshe Ber eventually remarried, and had a son who illuminated the whole world with his Torah, Rav Chaim Soloveitchik, the famous Rav of Brisk.

Compiled by Tzvi Schultz chinuchchaburah@gmail.com.

Details of stories have not been confirmed.

Our Gedolim

Slabodka Rosh Yeshivah

Rav Mordechai Shulman ZT"l (1902 - 1982)

Part 3

כ"ז שבט יאָהרצײַט

During the war years, the Chofetz Chaim would send Rav Mordechai to various political gatherings to gather information about the progress of the war. One time, Rav Mordechai returned and began to relate what he had heard. He had barely begun to speak when the Chofetz Chaim started to nod his head, as if agreeing with the report. To Rav Mordechai's utter amazement, the Chofetz Chaim elaborated and explained all the other details which he had heard, even before he had time to say them. This happened over and over again, for months on end.

Decades later, when once studying the *Siddur HaGra*, Rav Mordechai discovered the Vilna Gaon's comment on, "and His servants [the angels] all stand at the heights of the world and announce with fear and a loud voice the words of the living G-d and King of the Universe." The Gaon explains that at the start of each day, the angels announce Hashem's plan for Creation and the events that are destined to occur on that day. Rav Mordechai realized that these words described the Chofetz Chaim, who had heard the daily announcements of the angels, predicting what was going to happen in the world each day. However, when recounting the greatness of the Chofetz Chaim, Rav Mordechai said that the most amazing thing about the Chofetz Chaim was his *hasmadah*, diligence, in learning Torah!

Rav Mordechai followed the Chofetz Chaim's tradition of studying *Midrash* on Shabbos. Every week, the Chofetz

Chaim would test him on his knowledge of that week's *midrashim*, often expressing his satisfaction with the boy's development in this area. Until the end of his life, the *Yalkut Shimoni* and *Midrash Tanchumah* never left Rav Mordechai's Shabbos table.

Rav Mordechai took his place among the most outstanding *talmidim* in the Radiner Yeshiva. He was soon accepted into the most advanced *Vaad*. His memory, brilliance, and great diligence were remarkable. Fellow *talmidim* of that period remember him as the most brilliant *lamdan* in the yeshiva.

The two years spent in close contact with the Chofetz Chaim left a deep imprint on Rav Mordechai, one which he would carry with him for the rest of his life. He had been granted a unique spiritual experience which few in our generation have merited. Indeed, for Rav Mordechai, speech was a holy activity to be used only to worship Hashem, and not to be abused, as he clearly learned from the Chofetz Chaim. Not a word left Rav Mordechai's mouth unless it met some pressing need. He was extremely wary of bringing stories of *Gedolei Yisroel* to the level of mundane conversation. He would never relate a story unless some practical lesson or new idea could be learned from it, an idea which would elevate the spiritual level of his listeners.

At the beginning of 1919, a group of the Chofetz Chaim's closest students – Rav Mordechai among them – were sent to the Slabodka Yeshiva, then exiled to Kremenchug

Our Gedolim

in the Ukraine. Rav Mordechai first went to see the Alter of Slabodka. After their reunion, the Alter was overheard commenting to his family, “That *bachur* is saturated with Torah and *yiras shamayim*.” Rav Mordechai spent about one year in Kremenchug, imbibing the elevating spirit of Slabodka. In spite of the terrible privations during the war, Rav Mordechai was slowly developing his soul into a glorious spiritual edifice. Murder, pogroms and other dangers brought Rav Mordechai to leave Kremenchug for his home in Tiktin, where he was reunited with his mother and family, whom he had not seen since he left for Brisk. On the way, he took a detour to spend a few more months with the Chofetz Chaim.

Rav Mordechai found his family living in dire poverty. His eldest brother had tried to keep their deceased father’s factory operational, but the war decreased the flow of business and their lot was indeed pitiful. Their poverty had also not allowed the family to marry off the oldest sister. His heart full of pain, Rav Mordechai decided to remain at home and help out as best he could, at least until his sister could marry.

But soon Rav Mordechai became seriously ill, hovering for days between life and death. Despite his feverish state, Rav Mordechai recognized the clear message from Heaven – remaining home was not going to help the family’s situation. He resolved to return to yeshiva as soon as he was strong enough to get out of bed. However, he did not inform his family of his decision, fearing that they would try to persuade him to change his mind. He resolved that even if they tried to stop him, he would run away, no matter what the cost. As it turned out, none of his contingency plans were necessary. As soon as he recovered, his mother and brothers decided to send him back to yeshiva immediately. He was overjoyed.

The Slabodka Yeshiva returned to Slabodka in 1920. Before Rav Mordechai set out, he sent a letter to the Chazon Ish, who was living in Vilna, informing him of his intention to visit for a short time before going to Slabodka. When he arrived in Vilna, he was met by R’ Yosef the shochet, then serving as Rav Chaim Ozer’s personal secretary. R’ Yosef informed Rav Mordechai that Rav Chaim Ozer had requested that he come to see him as soon as he arrived. Rav Mordechai was apprehensive. No one knew of his arrival in Vilna except for the Chazon Ish. He was concerned that something had happened to him. And he felt great awe and trepidation in going to see the *Gadol Ha’Dor*, Rav Chaim Ozer!

The home of Rav Chaim Ozer was humming with numerous visitors. Rav Mordechai stood in the corner of the room until Rav Chaim Ozer noticed him and asked who he was. Rav Mordechai said shyly, “I was told that our master had requested to see me.” R’ Chaim Ozer said, “I know the Chazon Ish to be the type of person who never interrupts his learning for anything. I thought that no power in the world could cause him to become so excited that his concentration would be impaired. But the prospect of your visit has affected him in precisely that way. I wanted to see the cause of this wondrous occurrence for myself.”

This was the first visit between Rav Mordechai and Rav Chaim Ozer, a visit which laid the cornerstone for a deep and close relationship. Rav Chaim Ozer then presented Rav Mordechai with a copy of his work, *Achiezer*.

To be continued...

*Reprinted with permission from
“The Weekly Vort” by E. Lerner*

PARSHA CHALLENGE

פרשת בהעלתך

1. What in this week's פרשה is mentioned in שבת שמונה עשרה?
2. Which three nationalities are mentioned in this week's פרשה?
3. When in this week's פרשה is נביאים and כתובים mentioned?
4. List three double לשונות that are found in this week's פרשה.
5. Who in this week's פרשה is referred to as a נער?
  - a. List nine people in ספר בראשית and two people in ספר שמות that were called a נער.¹
6. Which קדושה in this week's פרשה wasn't holy?
7. What two things did the פסח ראשון by טמאים have in common with the בנות צלפחד?
8. I was by ארבה,
I was by ים סוף,
I was by the שליו,
I am mentioned in this week's פרשה.
Who am I?
9. To us a ברכה was given,
A ברכה to be like us, two were given.
During one of the מכות many of us were affected.
In this week's פרשה we were remembered.
Who are we?

Need a hint?

¹ Easier Version: When are the following, called a נער? ויהושע, משה, אפרים, מנשה, בנימין, יוסף, שכם, עשו, יעקב, יצחק, אליעזר, ישמעאל.

Answers

1. By שבת שחרית we say "כי עבד נאמן קראת לו" and in this week's פרשה he is called עבדי משה (יב,ז)
2. כושית and מדיני בני ישראל
3. מי יתן כל עם ה' נביאים and והמה בכתובים
4. 1) ירק ירק (יב,יד) 3) איש איש (ט,י) 2) נתונים נתונים (ח,טז)
5. גרשם
  - a. **ישמעאל** - ויתן אל הנער ועוד (פרק יח, ז ובפרק כא, יב)
  - b. **אליעזר** - ויקח שני נערים אתו (בעקידת יצחק כב, ג)
  - c. **יצחק** - ואני והנער נלכה (בעקידת יצחק כב, ה)
  - d. **יעקב** - ויגדלו הנערים (כה, כז)
  - e. **עשו** - ויגדלו הנערים (כה, כז)
  - f. **שכם** – ולא אחר הנער (לד, יט)
  - g. **יוסף** - נער עברי עבד (מא, יב)
  - h. **בנימין** - שלחה הנער אתי (מג, ח)
  - i. **מנשה** - יברך את הנערים (מח, טז)
  - j. **אפרים** - יברך את הנערים (מח, טז)
  - k. **משה** - והנה נער בכה (ב, ו)
  - l. **יהושע** - נער לא ימיש (לג, יא)
6. "הזמינו עצמכם – which רש"י explains that it means "התקדשו למחר" בני ישראל are told (Prepare yourselves for punishments).
7. 1) They asked a שאלה to which משה didn't know the answer and they were זוכה to have למה נגרע/יגרע (2) They both said (רש"י) פרשה taught through them (see)
8. Who am I? Wind
9. Next week....

Last Week's Riddle:

I am one of the five,	- grains
I am one of the seven,	- שבעת המינים
My end came by the seventh,	- by מכת ברד it says I was destroyed
I have a connection to the second day of פסח,	- קרבן עומר
I am used for a מצוה in this week's פרשה.	- מנחת סוטה
Who am I?	- שעורים - barley

לרפואה שלמה – אביגדור ששון מאיר בן רחל לאה, ירוחם בן מינא, יונתן בן איטא
לעי"נ שאול בן אברהם ז"ל, ברכה בילה בת דוד יעקב ע"ה, יצחק דוד בן אלימלך הכהן ז"ל
For questions, comments, or to subscribe, send an email to parshachallenge@gmail.com
© כל הזכויות שמורות

RIDDLES

Name 2 relatives, mentioned in *Parshas Behaaloscha*, one of whom lit a *menorah*, and one of whom acted as if placed in a *menorah*.

- Aharon lit the *menorah* in the *mishkan*.¹
- When Hashem gave *nevuah* to the 70 *Zekeinim*, Moshe was like a “candle placed in a *menorah*,” sharing his “fire” with them, without diminishing his own flame.²

Did Moshe carry the *klei hamishkan* along with his family, the descendants of Kehas?

The maximum age to carry the *mishkan* was 50³, and Moshe was over 80.

Where do we see that the women of *Shevet Levi* demonstrated their dedication and self sacrifice, in order to ensure the honor of the *mishkan*?

When traveling, many of them had to manage their children and belongings by themselves, while their husbands were carrying the *mishkan*.

Name 3 *pesukim* from *Parshas Behaaloscha* which we say during *davening* when handling a *Sefer Torah*.

- “*Vayehi binsoa*”⁴ when taking the *Sefer Torah* from the *aron*.
- “*U’vnucho yomar*”⁵ when returning it to the *aron*.
- The phrase, “*V’zos HaTorah...al pi Hashem b’yad Moshe*,” which we say during *hagbah*, is a combination of 2 *pesukim*, the second of which is found in *Behaaloscha* and describes Bnei Yisrael’s travels.⁶

JUST CURIOUS

When Aharon saw the *nasi* of *Shevet Ephraim* bring his *korbanos* during the inauguration of the *hamishkan*, he felt bad that he couldn’t participate, and Hashem told him, “Don’t worry – you will light the *menorah*.”⁷ Why was Aharon’s reaction triggered specifically by *Shevet Ephraim*?

- Bnei Yisrael is always represented by 12 *shevatim*. Yosef is typically represented by his *bechor*, Menashe. When Aharon saw that Ephraim was also included in the 12 *nesiim*, he understood the implication that there would not be a slot left for *Shevet Levi*.⁸
- The *korbanos* were brought in the order that the *machanos* traveled. When traveling, the order was: Gad, followed by Levi, and then Ephraim. When the *korban* of Ephraim followed immediately after that of Gad, Aharon understood that Levi had been “skipped.”⁹

The *menorah* was 18 *tefachim* tall (shorter than a person). Why were stairs needed in order to light it?

When learning or teaching Torah (which is represented by the *menorah*), we can’t settle for our first, shallow understanding. Rather, we must “stand over it, and lean in deep,” analyzing carefully, and making sure others fully understand.¹⁰

¹ ח' ג'

² רש"י י"א י"ז

³ ח' כ"ה ורש"י

⁴ י' ל"ה

⁵ שם ל"ו

⁶ ט' כ"ג

⁷ במ"ר ט"ו ו'

⁸ עץ יוסף שם

⁹ משלחן ר' אליהו ברוך ח' ב'

The Torah praises Aharon for doing what he was told, and lighting the *menorah* without any deviation.¹¹ Isn't that expected?

- He is praised for consistently lighting the *menorah* with enthusiasm, without deviating from the excitement of the first time.¹²
- With the amount of excitement that Aharon had, anyone else would have accidentally spilled the oil or drowned the wicks. He was able to be excited, yet perform the *mitzvah* with precision, not deviating at all.¹³

Hashem has "rights" to the *bechoros* because He saved them from *makkas bechoros*.¹⁴ Why were they at risk, such that they needed to be saved? They weren't evil *Mitzrim*!

- Hashem sent a disease, unknown to us, which targeted a unique biological feature shared by all maternal *bechoros*. Had Hashem not protected our *bechoros*, they would have died.¹⁵
- As the leaders, the *bechoros* of Bnei Yisrael were responsible for any shortcomings of the nation, and were thus at risk during *makkas bechoros*. In *Mitzrayim*, Hashem gave them a *kedusha* which protected them from this *makkah*, which now needed to be transferred to the *Leviim*.¹⁶

In Bnei Yisrael's second *Nissan*, Hashem told them about the *mitzvah* of *korban pesach*.¹⁷ They just got this *mitzvah* in *Mitzrayim* a year ago, and learned the *mitzvos* at Har Sinai! Did something happen over that year, which warranted another reminder?

- No – Moshe was just repeating it when practically relevant.¹⁸
- After their involvement in the *Chet HaEigel*, Bnei Yisrael were concerned that perhaps they gained the status of a "*ben neichar*," a category which includes gentiles or someone from Bnei Yisrael who rejects the Torah, who can't participate in the *Korban Pesach*. By reminding them about the *Korban Pesach*, Hashem was letting them know that they were forgiven.¹⁹
- *Korban Pesach* recalls that Hashem "jumped over" and spared the *bechoros* of Bnei Yisrael, which was the source of their unique status. Now that the *bechoros* had been replaced by the *Kohanim* and *Leviim*, one might think that the *Korban Pesach* should not be brought, since it could actually highlight the rejection of the *bechoros*. Hashem therefore clarified that *Korban Pesach* was still a *mitzvah*.²⁰

Why did the people who were *t'mei meis* come to Moshe AND Aharon to ask if they could bring the *Korban Pesach*, if Moshe would be the only one who could tell them the *halacha*?

- Moshe and Aharon were sitting together in the *beis medrash*.²¹
- So that if Moshe would tell them that they could bring the *Korban Pesach*, Aharon HaKohein could do the necessary *avodah* right away.²²

Moshe taught the *halachos* of *Pesach Sheini* 30 days in advance. From this we derive that we should begin learning *hilchos Pesach* 30 days before *yom tov*.²³ What's the proof? That just happens to be when the *tamei* individuals asked their question!

Moshe could have simply told the questioners, "For now, don't do *Pesach Rishon*; we'll discuss *Pesach Sheini* later." We model our learning schedule after his decision to teach them about *Pesach Sheini* immediately.²⁴

¹⁰ דרש משה ח' ב'

¹¹ רש"י ח' ג'

¹² שפת אמת תרל"ה

¹³ מעינה של תורה בשם קדושת לוי

¹⁴ ח' י"ז

¹⁵ דרשות הר"ן דרוש ח'

¹⁶ ספורנו ח' י"ז

¹⁷ ט' א'

¹⁸ רש"י ט' ד'

¹⁹ אוה"ח ט' א'

²⁰ באר יוסף ט' א'

²¹ רש"י ט' ו'

²² אוה"ח שם

²³ פסחים ו'

The *pesukim* of “*Vayehi binsoa ha’aron*,”²⁵ which interrupt between the negative events of Bnei Yisrael being relieved to leave Har Sinai, and their complaining in the *midbar*, are surrounded by a backwards letter “*nun*” on each side. Why was that letter chosen (as opposed to maybe a “*chof*,” if it’s supposed to act like parenthesis)?

The word “*nun*” means “fish” in Aramaic. A fish is attracted to life-supportive water, and avoids the shore. When Bnei Yisrael fled Har Sinai, they acted like a “backwards *nun* (fish),” with its “back” to the *pesukim* about our life-giving Torah, and its “face” towards a description of the earthly encampment – a life of indulgence and approval seeking, which can even lead one to perform *mitzvos* mainly for the sake of public recognition. The latter *nun* refers to their complaint that they missed the free fish of *Mitzrayim*.²⁶

When the *Asafsuf* complained about their lack of meat, and how much they missed the foods they had in *Mitzrayim*, they added, “We are always looking at the *mann*!”²⁷ Why did they mention that? While they’re anyway complaining, they threw in a line about the poor scenery?

We enjoy food more when we can see it.²⁸ They complained that their food, the *mann*, always looked the same.²⁹

If you just chew meat, and spit it out, do you have to wait before eating dairy?

There is a *machlokes* why we wait: Rashi holds that swallowing meat causes a lingering taste, whereas the Rambam holds that chewing meat inevitably leaves remnants between one’s teeth, as evidenced by the Torah’s description of the complainers who died while, “Meat was still in their teeth.”³⁰ We hold like both opinions, and thus one would have to wait.³¹

Hashem “pulled aside” Aharon and Miriam, before speaking to them about the unique greatness of Moshe, because we only fully praise someone while not in his presence.³² Why didn’t Hashem leave them where they were, and just not make this *nevuah* “audible” to Moshe?

Can one be as great as Moshe?

As big of a *tzaddik*, yes³³; as big of a *navi*, no³⁴.

When Moshe *davened* that Miriam be healed from *tzaraas*, he said, “Hashem, please heal her.”³⁵ Why didn’t he say, “*Mi shebeirach avoseinu...Hu yevareich v’yerapei es hacholah Miriam bas Yocheved...*” mentioning her by name, as we typically do?

Ordinarily, one should *daven* in a very clear and precise way, such as by mentioning the name of a specific *choleh* for whom he is *davening*.³⁶ When one is in the presence of the *choleh*, this is unnecessary.³⁷ Some hold that, in general, mentioning the name of the *choleh* arouses heavenly judgement against him, and although typically this negative consequence is outweighed by the benefits of *davening* for him by name, when one can avoid mentioning his name, such as in his presence, one should.³⁸ Others hold that even in the *choleh*’s presence one can mention his name.³⁹

²⁴ תוס' שם ד"ה ומזהיר

²⁵ י' ל"ה

²⁶ כלי יקר י' ל"ג

²⁷ י"א ו'

²⁸ יומא ע"ד:

²⁹ רש"ש שם

³⁰ י"א ל"ג, ע' חולין ק"ה.

³¹ עי' יו"ד פ"ט א'

³² רש"י י"ב ה'

³³ רמב"ם הל' תשובה ה' ב'

³⁴ רמב"ם הקדמה לפרק חלק, ועי' סוף פ' ז' דשמונה פרקים, ועוד

³⁵ י"ב ל"ג

³⁶ ערה"ש או"ח קי"ט א'

³⁷ עי' ברכות ל"ד, מ"ב קט"ז ס"ק ג', קי"ט ס"ק ב'

³⁸ ח"ס נדרים מ.

³⁹ פר"ח קי"ט

IN YOUR OPINION

Aharon is praised for maintaining his excitement to light the *menorah*, every day (see above). Do you have any “*mitzvah* routines” that have become “stale”? How can you reintroduce excitement?

Did you ever struggle to adjust to a certain setting, and when you finally got comfortable, things changed? Did you ever find yourself in an uncomfortable setting, hoping you would get used to it, but it never improved?

As Bnei Yisrael followed the *anan* in the *midbar*, when they stopped to set up camp, they had no idea if they would be there for a long time, or leave shortly. Sometimes, they would comfortably settle, and immediately re-pack; other times, they would feel “stuck” in an uncomfortable setting for an extended period. This experience trained Bnei Yisrael to have complete confidence in Hashem, patiently following His guidance, even without comprehending it.⁴⁰

The *chatzotzros* were chiseled out of a solid block of silver.⁴¹ How do you think they made these long, narrow, hollow instruments?

Machane Dan traveled last and gathered things that people dropped, in order to return them.⁴² Would you be disappointed traveling last, or be happy to have this job? What do you think the system was for people to get their things back, when they stopped to camp?

Sometimes, someone will complain about something trivial, and others will become frustrated by his pettiness. Often, something deeper is bothering the complainer, and he may not even know it. Can you think of a time when you, or someone else, has done this? (No names please.)

Although Bnei Yisrael complained that they missed the free fish which they received in *Mitzrayim*, they didn't really think that it was better to be slaves with free fish.⁴³ They felt pressured by a life of *mitzvos*, but didn't want to say that, so they instead complained that it was better in *Mitzrayim*.⁴⁴

Why is it important to learn from a rebbe?

Nevuah overflowed from Moshe onto the 70 *Zekeinim*, even though they weren't fully suitable for it. The same thing happens when a *talmid* learns with a rebbe: he receives an overflow of *chochma* which is greater than his own natural abilities.⁴⁵

What is the best way to stop liking pizza?

Eat a ton of it. Some people complain that they don't have enough of something they enjoy, until they finally overindulge and wind up hating it. This is what happened to the *Asafsuf* who craved meat.⁴⁶

What's the earliest *chesed* that you can remember someone doing for you?

Hashem made Bnei Yisrael wait and delayed their travels until Miriam was healed from her *tzaraas*. This was done to repay the *chesed* that she had done when she waited and watched baby Moshe in the river⁴⁷ – 80 years earlier!

---

⁴⁰ ר' שמשון רפאל הירש ט' ט"ז

⁴¹ י' י"ב

⁴² רש"י י' כ"ה

⁴³ עי' י"א ה'

⁴⁴ עקידת יצחק ע"ה

⁴⁵ דרשות הר"ן דרוש ח'

⁴⁶ רבינו בחיי י"א י"ט

⁴⁷ רש"י י"ב ט"ו

A Life of Truth

Stories from our tzadikim on thriving through adversity

בעזרת השם יתברך

Rav Shalom Sharabi *zatzal* lived on the highest levels of *emunah* and *bitachon*. It was precisely that which gave him the equanimity to selflessly dedicate himself to his people. He tried to teach his students to strive for great *madreigos* of *emunah* and *bitachon* as well. Let's learn from some powerful stories which bring out these lessons.

In Eretz Yisroel at that time there was civil war. It was anarchy. Looting was common. Although the *yidden* stayed locked up in their houses, they didn't feel safe. They never knew when the doors would be broken in by wild bands, coming to plunder and kill.

On one particularly difficult night when the *yidden* were locked in their houses because of the danger that lurked outside, there was a storm shaking the streets of Yerushalayim. The rain was coming down in buckets! Gale force winds shook anything that could be rattled. Only the stones stood in one place, everything else seemed to be shaking as if it would lift up into the whirlwind of the sky at any moment! It was a frightening sight.

Walking on the street was a blind lady being led by her daughter. They were victims of the war, with no other family. It was just the two of them together. They had no food and were starving to death. They hoped they could find someone who would have something for them to eat.

Finally, they found a kind *yid* who gave them a basket of food. They slowly returned to their house. The mother had no shoes, so her feet were freezing as she walked through the mud. Slushing in front of her was her little daughter. Her teeth were clattering. She had nothing to cover herself with besides for a thin dress. They were hoping to make it back to their house safely.

Just then, a figure turned into the long, dark Yerushalayim alleyway. It was Reb Shalom Sharabi walking to his Yeshiva in the middle of the night. He noticed what was happening. With long, confident strides he approached them. Before the woman realized what was happening, he took off his shoes.

He told the little girl, "Quickly! Put these on your mother! Don't you realize how great the danger is!?"

Then he took off his own coat and said to the little girl, "Wrap yourself with this right now! You can catch pneumonia!"

The girl was rendered speechless! There was no time to even thank the *tzaddik*, he had disappeared as quickly as he had come! Slushing through the wet streets in his socks, his shirt being drenched by the storm, he continued to stride through the streets of Yerushalayim as if nothing had happened. His mind was still delving in the *Yerushalayim Shel Ma'alah* and his heart was warmed by what had just occurred. Reb Shalom knew that it was Hashem who was keeping him warm and healthy, not the coat and shoes. He had been doing a *mitzvah* by wearing them, and now that a *mitzvah* of *chessed* came his way, he was thrilled to be Hashem's conduit to help His beloved children. Amazing!

Here is another story:

There was a wonderful boy in Eretz Yisroel named Aharon. He was a *masmid* who learned well. One day, he came home from Yeshiva with an odd twitch. He kept banging his nose. He said there was a fly in his nose, and he kept on hitting himself harder and harder. At first, his parents thought it was a passing phase and laughed it off, but when this twitch

continued day after day and people started calling him, "Aharon the Nose Zetzer", his family realized, that there was something terribly wrong.

Six months passed and the twitch didn't go away. His nose was beet red, and broken from the constant banging. He refused to go to Yeshiva, he refused to go to *shul*. His parents were horrified to see what had become of their once-promising son. He sat the entire day in the corner of his room banging away at his nose, crying and screaming, "Why doesn't anyone believe me? There is a fly in my nose."

One day a man approached Reb Mechal, the boy's father, "Why don't you travel to Yerushalayim and speak to Rav Shalom Sharabi? You know that he is a great *mekubal*."

"That is true," said Reb Mechal, "he is a great *mekubal*, but I have also heard that he is not the type of *mekubal* that uses *shaimos* to make miracles. From what I hear, he just uses his *emunah* to teach people to believe in Hashem."

"You are right," his friend responded, "He's not the type of person who will look at you and say, 'Ah! Say *tehillim* seven times, carry this paper around your neck, and you will be healed!' But I hear that many people who have gone to him have been helped. He teaches people how to be *mispallel* to Hashem."

Reb Mechal, his wife, and their son made the long and difficult trip to Yerushalayim. Reb Mechal came to the Yeshiva of Bais Kel and waited until he finally had the opportunity to speak to the *tzaddik*. It was hard for him to get the words out of his mouth. It had been such a difficult six months.

Finally, he burst into tears and said, "Rebbe! I once had a promising son, but now he sits a whole day in the corner and bangs his nose. Everyone has *rachmunus* on me, they're all talking about my poor son."

Mechel fell at the feet of Reb Shalom, and he began to yell and scream, "I heard you are a פועל ישועות, **Rebbe, you must help me! Please! You must help!**"

"Only Hashem can help," came Reb Shalom's calm reply. The man began to cry! His sobs were so loud the walls shook! "Do I have to leave this world with such a son?"

"You didn't hear what I said," said Rav Shalom. "I didn't say you're going to leave the world without the problem being solved, but only *Hakadosh Baruch Hu* can help you. That doesn't mean I can't show you how to be *mispallel*. Bring your son tomorrow to the Yeshiva during the time of *tefillah*."

The next morning, they took their son, who was banging away at his nose, and they placed him next to the *amud*. Rav Shalom Sharabi approached the amud and the talmidim waited to begin davening. It was very quiet in the *Bais Medrash*. Then the Rashash softly began to daven. His voice became louder and louder, sweeter and sweeter. The *tzaddik* began to cry and bring out all the emotions from the depths of his heart.

The whole *tzibbur* was so overwhelmed by the *kedushah* and shine that seemed to blaze from Rav Shalom, that they forgot to look at the deranged boy banging away at his nose. There was a certain sweetness, a certain scent in the air that was something special. Finally, the boy just stood up and shrugged. He wasn't banging at his nose anymore!

Rav Shalom didn't say anything, but the *talmidim* understood that this was a *dybbuk*, some type of a *neshamah* that had entered within the boy. Rav Shalom didn't have to speak to the *dybbuk*, but when he generated enough *kedusha* and *tahara* in the room through his *tefillah*, the *dybbuk* couldn't take the *kedushah* and it just had to leave.

Rav Shalom's complete dedication to Hashem and His children was evident in everything he did. Whether giving the coat off his back and the shoes off his feet for another *yid*, or teaching a desperate *yid* that *yeshuos* come through davening to Hashem, he constantly imparted lessons of *emunah* and *bitachon*.

Hilchos Shabbos Initiative

Is it permissible to place magnetic letters on a fridge?

Some *Poskim* are of the opinion that one may not place magnetic letters or figures on a fridge or magnets on a Tic-Tac-Toe board, or chocolate letters on the top of a cake, since attaching letters or figures to a background is a form of writing. Although chocolate letters or figures should not be placed on a cake where they will stick, they may merely be laid on top of a cake from where they can be easily removed.

Is it permissible to write on the water condensation that appeared on a cold bottle, or on a window pane?

It is forbidden to write on water condensation. Similarly, one may not form letters or figures in dust, sand, snow, or in soft fuzzy material etc. Erasing such letters and figures is prohibited as well.

If a written page is ripped, is it permissible to recreate the page by placing the pieces together or conversely, to separate the pieces?

If all the individual letters printed on the page are recognizable when the pieces are separated, it is permissible to both place them together and to separate them; otherwise it is prohibited.

Is it permissible to read a book that has words stamped on the edges of its pages, as is commonly the case with library books?

Preferably, one should try not to open such books on *Shabbos*.¹ It is therefore advisable to place a piece of paper between the pages prior to *Shabbos*. One would then be permitted to read the book on *Shabbos*, as the words will not be separated when opening the book. However, if it is necessary to read the book on *Shabbos*, and one did not put paper between the pages, one may open the book. The same applies to a flap on a package that is imprinted with a figure or letter that becomes formed or separated upon opening and closing, as well as to a board game whose figures become joined when the board is unfolded and separated when the board is folded.

---

¹ Opening such a book is breaking apart words.

The Chofetz Chaim writes in the name of R' Yonasan Eibishitz that if one does not learn Hilchos Shabbos very well, it is impossible not to be עובר on a forbidden act on Shabbos.

To receive weekly Hilchos Shabbos sheets by email, subscribe at: Shabboshalachos@gmail.com

This sheet contains Divrei Torah and should be dealt with accordingly.

לזכות רפואה שלימה חי'מלכה בת בת-שבע

ע' ביאור"ל שי"ד-ח' "חותלות", ש"ע ש"ב-ב', שי"ד-ג

The questions **with their answers** will be printed next week, along with another set of three questions.

QUESTION 1

I noticed a string coming out of my jacket sleeve, the material must have gotten pulled when I was wearing it. Is there anything I can do about it?

QUESTION 2

What about if the jacket is brand new?

QUESTION 3

How about the string of a מצה box or something similar?

ANSWERS TO LAST WEEKS QUESTIONS

QUESTION 1

Some of my kids like their chicken soup without vegetables. When I ladle it out of the bowl, can I push the ladle against the side of the pot in order to get only clear soup?

Answer: While בורר is allowed if taking "good" from "bad" for immediate use, it may never be done with a כלי that is made specifically for (ד-ע"ד-בורר א') אגרות משה. בורר writes that angling a כלי to prevent vegetables from coming in is like making a makeshift כלי for בורר, and is not allowed if it prevents all vegetables from coming in.

וקראת לשבת עונג....

אז תתענג

...והאכלתיך נחלת יעקב אביך

QUESTIONS AND ANSWERS IN
HILCHOS SHABBOS FOR THE ENTIRE FAMILY

בית מדרש נחלת יעקב - נערך ע"י המו"ץ דקהלתינו

continued....

QUESTION 2

I usually serve iced tea in a pitcher on hot שבת afternoons. If the pitcher has a piece by the spout that keeps the ice cubes in and just lets the iced tea pour out, can I still use it?

Answer: While such a pitcher seems to be a כלי made for בורר, one can be lenient. Firstly, most people like both the iced tea as well as the ice, and therefore the ice isn't considered an unwanted item and בורר is not occurring, as no "bad" is being separated from "good". Secondly, the חזון איש discusses a teapot that has a filter at its end to prevent loose tea leaves from falling in. He writes it is allowed to be used on שבת, as it is not seen as a כלי of בורר, but rather just a teapot. The filter is considered incidental to the כלי. Although it is hard to fully understand his reasoning, since we also have the first reason to be lenient, it may be used.

QUESTION 3

The salt in my saltshaker started clumping, so I put some rice into it. Can I use it on שבת?

Answer: At first glance, one may compare the salt shaker to the above-mentioned teapot of the חזון איש where it is considered a teapot, not a כלי of בורר. Similarly, one could argue that a salt shaker can't become a כלי of בורר. However, as mentioned, the חזון איש is not easy to understand and is hard to apply to other case. Therefore, one should be מחמיר, as בורר with a כלי is an התורה מן איסור.

ADDENDUM TO WEEK 30

We wrote that a toilet which usually doesn't get stuffed may not be plunged by a Yid. Many people asked what they can do if it needs plunging at a time when a non-Jew is not available. The שלחן ערוך (של"ו-ט') writes that in such case a person may repair a stuffed pipe using a שינוי. Therefore, it may be plunged using a שינוי. We appreciate the feedback from our readers!

TORAS REB KALMAN

סיפורי צדיקים

*Captivating stories full of Yiras Shamayim taken from Shmuessin that
Reb Kalman Krohn z'tl gave in Adelpia Yeshiva*

Mirrors and Windows

Rav Michel Zlotchiver was a great tzaddik and yarei shamayim who lived in the 1700's. He was known to have possessed ruach hakodesh. When he was a young man, he decided to go into galus. With his exile, he hoped to accomplish two things: atone for his sins through the discomfort of being away from home, and to spread Torah and mussar through speeches that he would give in the many towns and cities he visited.

And so, he discarded his usual clothes and dressed in beggar's attire. Then he left his hometown to begin his wanderings. He traveled for many months, sleeping on hard benches in the shul and relying on the generosity of others for some bread to eat.

One particularly cold evening, when Maariv was over and the people began to leave shul for the night, Rav Michel prepared to settle down in the chilly beis midrash, where he hoped to fall asleep. To his surprise

and appreciation, however, he was approached by someone.

The man was short and thin, with a dark beard and kind eyes. "Shalom aleichem," he said pleasantly. "It seems that you are a guest here."

Rav Michel shook his hand. "Aleichem shalom. Yes, I am a traveler passing through this village."

"My name is Yehoshua," the man introduced himself. "It would be my honor to host you for the night. We don't have much, but my house is warm and we're happy to share what we have with others."

"Thank you," Rav Michel said gratefully. The shul really was uncomfortably cold. "That would be wonderful."

Together, the two men walked toward the outskirts of the town, where Yehoshua lived. Rav Michel soon discovered that Yehoshua lived very simply, in a small cottage with just two rooms sitting on a sizable expanse of land. He had a large family, with many eager and excited children who seemed just as happy as he was to host a guest.

There was barely any furniture in the tiny cottage. The main room contained a stove, a small table, and two chairs. It was obvious that Yehoshua was not exaggerating when he'd mentioned that he didn't have much. But whatever he did have, he gladly offered to his guest.

A chair was immediately vacated for Rav Michel, and he was served a hot, if watery, bowl of soup. Then he was shown to the only bedroom, where he was offered the lone bed that stood in the corner. "For our distinguished guest, only the best will do," Yehoshua declared as he brought out fresh linen. He had no idea that his guest was a great tzaddik, but to him, every guest was something special, even the poorest of beggars.

It wasn't just Yehoshua who loved having guests. The entire house seemed to have caught their father's energy and joy in hosting Rav Michel.

“I’ll shine your shoes,” a smiling boy who looked about nine-years-old told Rav Michel. “They’ll look better than new when you put them on again.”

“I’m lighting a fire so that you should be warm,” another boy chimed in.

Rav Michel was very impressed with the bountiful hachnasas orchim that he was being shown by this poor family. He climbed into the bed and prepared to settle down for the night. “Thank you very much,” he told his host. “Have a good night.”

“Good night,” Yehoshua responded. Then he heaved a heavy sigh.

Rav Michel’s eyebrows leaped upward at the sound. It didn’t sound anything like the joyous man who had so eagerly waited on him since his arrival. “What’s the matter?” he asked in concern.

Yehoshua sighed again. “The Gemara says גדולה הכנסת אורחים מקבלת פני השכינה, the mitzvah of hosting guests is even greater than that of greeting the Shechinah. One who merits to greet the Shechina, to see Hashem in Torah or to be connected to Him through tefillah, will merit to be together with the Shechinah in Olam Habah as well. But someone who does hachnasas orchim will merit even more than that.”

“So what’s the problem?” Rav Michel wondered.

“I love doing hachnasas orchim,” Yehoshua said, his eyes lighting up just from talking about this beloved mitzvah. “My family stops and drops everything to be there for a guest. But we can only give as much as we have, and we have so little. How I wish I could do more for my guests! How I long to host guests in the best way possible, on a far higher standard than just a bed in the corner of my tiny home.”

Rav Michel shook his head in amazement, thoroughly impressed. He got out of bed and washed his hands. “I want to give you a brachah,” he told his host. “May Hashem bentch you that from now on, you should be very successful. Your house should get larger and

larger, and you should be able to do much more hachnasas orchim!.”

“Amen,” Yehoshua replied, not dreaming that he’d just received a priceless blessing from a true gadol. Then he left the room, giving Rav Michel privacy. He, his wife, and his many children, slept on the floor of the main room, but none of them were bitter. They felt lucky to have merited to give up their bedroom for a guest.

Rav Michel slept until midnight, when he awoke to recite tikkun chatzos. Then he remained awake to learn by the feeble light of a candle. When the sun rose, he prepared to leave the house to go daven.

When he entered the main room, Yehoshua was waiting to accompany him to shul. “There’s breakfast waiting for you after davening,” his host informed him. “I know you are in middle of a journey, but before you leave town, you must return to my home for a final meal.”

And so it was. After davening, Rav Michel joined Yehoshua for breakfast before departing from the town and continuing his wanderings. He continued to grow and excel in Torah and yiras shamayim, eventually becoming a famous rebbe.

In the meantime, Yehoshua returned to the regular grind of his everyday life. He earned his livelihood by working as a waiter in a tavern, where he would prepare drinks and serve customers. After the ‘pauper’ left his home, he went to work as usual, waiting for the next guest to come to town.

A few weeks later, a generous customer at the tavern left Yehoshua substantial tip. It was an unexpected bonus on top of his regular salary, and Yehoshua decided to use it and invest the sum in a business venture that could bring him some return. After thinking it over, he decided to use the money to purchase seeds, which he would plant on his large property.

“I always try planting a small garden,” his wife reminded him. “Every spring, I try to plant, and we never get more than a handful of produce. What

makes you think that we'll be able to cultivate enough crops to sell?"

"Now I have money for good quality seed," Yehoshua explained. "We can plow up the entire field and put down rows and rows of vegetables. Surely, at least part of it will flourish. Even if just a quarter of it grows, we'll have what to sell."

True to his word, Yehoshua borrowed a plow and dug up long, neat rows on his field. He planted seeds and waited for the rains to come. Soon, small shoots of green appeared on the dark rows. Then the vegetables began to show, tiny and unripe. The weather cooperated beautifully, rain and sunshine and warmth. The vegetables ripened into delicious, juicy, quality produce.

Both Yehoshua and his wife noticed that there seemed to be an unusual brachah in the crop, but they did not realize to link it to the blessing they had received from the pauper they had hosted the previous winter. Week after week for the entire summer, they sold huge quantities of high-quality vegetables on the market, netting a tremendous profit.

"I want to add another room to our home, a room exclusively for guests," Yehoshua told his wife one evening, after the weather had grown cold and the plants had died. "It's a dream I always had, and now that we have the means, I want to fulfill it."

"Absolutely," his wife agreed. "I am sure that Hashem blessed us with bounty in the merit of your hachnasas orchim. The least we can do is use our money to be able to host guests in a better way."

They hired a carpenter, who added a room to their home. They furnished the room comfortably and used it to host their guests. Then Yehoshua reinvested the rest of their profits into more land and new seeds, in preparation for the next year's planting season.

When spring rolled around again, there was double the amount of land to plow. Yehoshua hired workers to help him dig up the earth and scatter the seeds. Once again, the weather was a farmer's dream, and

the crop was excellent. The profits of this second season were double than that of the first.

Yehoshua continued investing his profits until he became a very wealthy man. He owned vast fields on the outskirts of the city and moved his family to a large, palatial mansion on a beautifully manicured lot in the center of town.

With the changes to his bank account and lifestyle, however, changes to his character came. While he had always given generously of his time and attention to those poorer than him, now he began to set times for fundraisers. When he'd had little money, he'd graciously given whatever he could to those seeking donations. Now that he sat atop of a pile of cash, he grilled every beggar to ensure he wasn't being taken advantage of.

People who had been warmly welcomed in his home for years were no longer allowed past the front door. Despite the fact that he had more space in his home, Yehoshua no longer had any space for guests in his heart. He was too busy with his business affairs to look after guests, and even if he wasn't, he was afraid they would track mud over his marble floors or ruin his expensive carpets. He couldn't risk having paupers wandering around his home before disappearing together with his valuables.

Money had changed Yehoshua, and not in a good way. Instead of using his wealth to better the lives of others, the money only served to make him worse as a person.

One day, someone knocked on his door and asked to speak with him. "Tell him I'm not available," Yehoshua muttered to his butler, returning his attention to the letter in his hand.

But the guest, who had been on the receiving end of Yehoshua's generosity for so many years in his previous life, refused to leave the door. "I'm not going anywhere until he agrees to see me," he insisted. He kept his word and remained standing with this foot in the door until Yehoshua reluctantly agreed to see him.

“What do you want?” Yehoshua asked curtly, coming to the door.

“I just want to know what happened to you,” the guest said bravely. “When you were poor, you were a mentch. You gave tzedakah and did hachnasas orchim with joy. Now that you have money, these mitzvos should be easier for you. But instead, you stopped giving altogether. I can’t understand it.”

Yehoshua did not look the slightest bit embarrassed by this accusation. “Now that I am wealthy, I see things from a different perspective. Poor people are poor because they are lazy. If I give them money, they will have no reason to work. If I don’t give them money, they will stop relying on rich people and work as they are supposed to.”

The guest at the door was shocked and disgusted by this response. “You—you!” he sputtered. “You’re tearing a mitzvah straight out of the Torah!”

Yehoshua leaned against the doorframe and regarded him coolly. “Hashem knows who deserves to be prosperous and who deserves to be poor. “And if he decided to make me rich and you poor, that too, is hashgachah pratis. Who am I to interfere with the will of Hashem?”

The man at the door didn’t even bother to respond. He turned on his heel and fled from the mansion, shaking his head in disbelief. Could a little gold and some land really have enough power to turn a good heart into one of stone?

The years continued to pass. Yehoshua grew richer and more arrogant, and the people no longer remembered the baal chesed he had once been.

At around this time, Rav Michel Zlotchover was traveling with his talmidim, raising funds for pidyon shevuyim. Rav Michel was already a famous tzaddik, and wherever he went, people would come to him for brachos and advice. In every town he went to, he inquired about the wealthy Jews who lived there and managed to amass a nice sum of money for his campaign.

One day, he reached the town where Yehoshua lived. He was warmly welcomed by the entire community, just like always. The people lined up for brachos, and Rav Michel asked about the local rich Jews.

“There’s a very wealthy man, Yehoshua, who lives here,” someone said. “But he won’t give a penny. He used to be a big baal chesed, who fulfilled the mitzvah of hachnasas orchim with love and joy, but once he became rich, he no longer feels a need to give to others.”

Rav Michel instantly clicked the pieces of the puzzle together. This was the Yehoshua who had hosted him so graciously in his tiny cottage on the outskirts of the town! He’d prospered from Rav Michel’s blessing, but what had become of him? How had wealth corrupted him so badly?

“Can you please take me to Yehoshua’s house?” he asked.

“He won’t let the rav in,” the community leaders warned.

“Even so, I want to try,” Rav Michel said.

They went together to the beautiful home set back on a manicured lawn. The door was answered by a uniformed butler who did not welcome them inside.

“My master is unavailable,” he said tonelessly, as he’d been trained.

“Tell him that a friend of his is here,” Rav Michel said. “I am an old friend of his from many years ago, and I would love to speak to him.”

“Ah,” said the butler, opening the door wider. “Come inside, then.” He led Rav Michel down a glamorous hallway into a large room, where Yehoshua was sitting at a desk. He had grown a little rounder, and his beard was a little fuller, but Rav Michel recognized him right away.

Surprisingly, Yehoshua recognized Rav Michel as the guest he’d hosted shortly before he’d risen to wealth. “You blessed me with wealth, and you’re blessing

came true,” he breathed, inviting the rebbe to take a seat.

Rav Michel walked over to the desk and lifted the mirror that was standing proudly on top. Then he glanced out the window and back at Yehoshua. “What do you see out the window?”

The wealthy man peered over Rav Michel’s shoulder through the glass pane. “I see grass, flowers, people walking...”

“And what do you see in here?” Rav Michel asked, bringing the mirror up to Yehoshua’s face.

“I see myself.”

“Exactly.” Rav Michel put the mirror down and looked into Yehoshua’s eyes. “A window is made of glass and a mirror is made of glass. Why is it that when you look into a glass, you see other people through it, but when you look into a mirror, you see yourself? How does it work?”

“The back of the mirror is coated with silver,” Yehoshua explained. “When the glass is coated with silver, it reflects my image back at me and I see myself.”

Rav Michel nodded, a smile forming on his face. “The problem,” he said gently, “is that you are coated in silver. And when you are coated in silver, you can only see yourself. There is only one solution to this problem.” Rav Michel began to scratch the silver off the back of the mirror. “I am changing this mirror to a glass so that you should see people. I don’t want you to only see yourself.”

Yehoshua realized what the rebbe was trying to tell him. “Please stop!” he cried. “I promise you that I will start to see people again, even with the silver.”

Rav Michel ignored him and continued scratching at the back of the mirror.

Yehoshua began to cry. “Please, forgive me! I know I erred, but I promise things will be different from now on. I will change my ways. Please!”

Rav Michel stood up and placed the scratched-out piece of glass back onto the desktop. “Be goodhearted,” he advised. “Be kind to others, and Hashem will help.”

With that, he left the wealthy man’s home.

Yehoshua was left behind, sitting in his study, completely shaken. He immediately began to transform his attitude, opening up his home and his heart to those less fortunate than him. He began to give tzedakah and do hachnasas orchim.

But it was too late.

That season, his crop was poor. He lost his entire investment and barely made a profit. His business began bleeding money, and nothing he tried could stop it. Within a short time, he found himself indebted to others.

With no recourse, he decided to travel to Zlotchov to see Rav Michel. It was shortly before Rosh Hashanah, and there were long lines of people waiting to see the rebbe. Yehoshua, who could not even afford a small kvittel at that point, was not allowed inside, and he stood in the waiting room for many days, desperately waiting for an opportunity to speak to the rebbe.

Finally, after Rosh Hashanah, he was admitted into the rebbe’s inner chamber. But the rebbe did not allow him to speak. “You must strengthen yourself in Torah and tefillah, and we will talk after Yom Kippur.”

After Yom Kippur, Yehoshua was admitted into the rebbe’s chamber again. This time, Rav Michel was smiling. “You have done teshuva,” the rebbe said, his face glowing. “You have repented, and you are no longer the same coldhearted man you once were. Hashem has accepted your teshuvah.”

“But rebbe, I am so poor,” Yehoshua said. “I am drowning in debt.”

“When you go back home, you will notice that I left a ring of silver outlining the glass of your former mirror,” the rebbe responded. “Your wealth will return, not as big and as whole as it used to be, but it

will return. Even your generations will continue to be wealthy. But you must always leave that mirror on your table. Look at it, look through it, and remember to see other people. Don't let the silver make you see only yourself."

Yehoshua returned home, and discovered that his business had recovered during his absence. He regained some of his wealth, enough to live comfortably, but never again did he regain the exorbitant riches he had once owned. Instead, he looked past the silver through the glass windows at the people around him, caring for others with great generosity for the remainder of his life.

Have a Wonderful Shabbos!

This story is taken from page # A404

YOU can be a part of this!

YOU can perpetuate Reb Kalman's legacy!

YOU can be a part of history!

Help spread Reb Kalman's Torah!!

Are you involved in the yeshiva/school system **OR** do you know of others who are? Please let us know and we will ship hardcopy samples for you to distribute!

email us at: torasrebkalman@gmail.com

ATTN! Schools / Teachers / Principals

it's here!

TORAS REB KALMAN PRESENTS
A PREVIEW OF OUR ALL-NEW COMPREHENSIVE ELA SERIES

**Reading and Writing
with stories of our Sages**

AS TOLD BY
Rav Kalman Krohn
LEVEL 1, LEVEL 2, LEVEL 3, LEVEL 4, LEVEL 5 (GRADES 4TH-8TH)

**PREVIEW
TWO SAMPLE LESSONS
FROM EACH GRADE**

**Reading
and
Writing
with stories of
our Sages**

**60
schools**
in 12 States and 6"Y are successfully
using our sold-out first edition

**Yiras
Shamayim**
Infuse
into English Literature classes

**spellbound
& seated**
Keeps students
through the captivating
stories of Rav Kalman

For more info or to view the preview, email:
torasrebkalman@gmail.com

THE PREVIEW BOOK INCLUDES
TWO SAMPLE LESSONS FROM EACH LEVEL.

WE ARE NOW ACCEPTING NON-COMMITTAL RESERVATIONS FOR THE 2025/26 SCHOOL YEAR! DON'T MISS OUT!

TOWARDS THE END OF HIS LIFE, THE TCHEBINER ROV WAS INSTRUCTED TO TAKE A REST EVERY AFTERNOON. ONE SHABBOS AFTERNOON, THE ROV HAD JUST LAIN DOWN TO TAKE A REST WHEN HE HEARD PERSISTENT KNOCKING AT THE DOOR. WITH DIFFICULTY HE GOT UP TO FIND...

A SMILING NINE-YEAR-OLD BOY.

ARE YOU THE TCHEBINER ROV?

TZADDIK'L, IS THERE AN EMERGENCY? HOW CAN I ASSIST YOU?

NO! CHAS V'SHALOM! BUT MY REBBI TOLD ME THAT IF I GET AN ADULT TO TEST ME ON MY LEARNING I WILL RECEIVE A CANDY! WOULD THE ROV BE ABLE TO FARMER ME?

CERTAINLY. COME INSIDE. AH!...THE YIDDISHE NACHAS YOUR PARENTS MUST HAVE FROM A YINGEL LIKE YOU!

THE ROV WARMLY BROUGHT IN THE CHILD, SAT HIM DOWN, AND TESTED HIM AS REQUESTED.

SO LET'S CHAZER THE MISHNAH OUTSIDE ... GIVE ME AN EXAMPLE OF THINGS THAT YOU DO NOT NEED TO BE MACHRIZ* IF YOU FIND THEM SPREAD OUT IN THE STREET...

UM...FRUIT FOUND SPREAD OUT, SPILLED ON THE GROUND... A KAV IN FOUR AMOS...

GEVALDIG!

*ATTEMPT TO SEEK OUT THE OWNER (E.G. ANNOUNCE IT IN PUBLIC AREAS).

AFTER THEY FINISHED LEARNING, THE ROV PERSONALLY ESCORTED THE BOY TO THE FRONT DOOR.

TZADDIK'L, THIS VISIT WAS VERY SPECIAL TO ME, BUT NEXT TIME PLEASE BE CAREFUL WHEN KNOCKING AT PEOPLE'S HOMES ON SHABBOS AFTERNOON; THEY MAY BE RESTING.

I KNOW THAT! I WOULD NEVER NORMALLY KNOCK ON ANYONE'S DOOR AT SUCH A TIME, BUT...

BUT I WAS SURE THAT THE TCHEBINER ROV WOULD BE LEARNING AND WOULD SURELY NOT BE RESTING!

THANK YOU FOR YOUR VISIT...

FROM THAT SHABBOS ON THE ROV NEVER RESTED ON SHABBOS AFTERNOON. HE REALIZED THAT TO A YOUNG CHILD IT WAS UNBECOMING OF A PERSON OF HIS STATURE TO REST, AND HE HUMBLY ACCEPTED THE BOY'S GUIDANCE.

EILU METZIOS SHELO...

בצ'ל פוכב מינקב ר' יעקב, THE TCHEBINER ROV, WAS BORN IN GRYZMALOW, GALICIA, TO יעקב ר' ש"י. HIS MATERNAL GRANDFATHER WAS THE SEVENTH LINK IN A CHAIN OF TRACING BACK TO THE ר"ח. ר' יעקב WAS HIS SON'S PRIMARY TEACHER UNTIL HIS פטירה IN 1894, JUST 2 WEEKS BEFORE בעריש ש"י. AT AGE 19, יעקב R' MARIED THE DAUGHTER OF יוסף החרין R' KLUGER OF TCHEBIN. יעקב RECEIVED סמיכה FROM THE יצחק AT THE AGE OF 24. HIS WIFE RAN A COAL BUSINESS TO SUPPORT HIM IN LEARNING FOR 20 YEARS. DUE TO HIS LOVE OF LEARNING, יעקב COMMITTED TO AND FROM CRACOW DAILY TO GIVE שיעורים TO בחורים AFTER BUSINESS HOURS. IN 1923, HE ACCEPTED THE POSITION AS רב OF TCHEBIN. IN 1937, HE PUBLISHED HIS CLASSIC WORK ספר דובב משנים, THE FIRST AND ONLY ספר EVER PRINTED IN TCHEBIN, (THE OTHER 9 VOLUMES WERE NEVER PRINTED). יעקב R' HIS WIFE AND YOUNGEST DAUGHTER WERE DEPORTED TO SIBERIA IN 1940. IN 1946, יעקב ESCAPED TO ירושלים AND LIVED IN חסד, WHERE HE ESTABLISHED ישיבת אגודת ישראל מועצת גדולי התורה. יעקב R' HE SERVED AS A LEADING MEMBER OF THE אגודת ישראל.

NEFESH SHIMSHON

DIVREI TORAH ON THE WEEKLY PARSHA AND HOLIDAYS FROM
THE TEACHINGS OF RABBEINU SHIMSHON DOVID PINCUS ZT"l

THIS PUBLICATION IS DEDICATED TO THE HATZLACHAH AND ZECHUS OF רחל נחמה ויעקב בן רחל נחמה
MAY THEY GROW TO BE TALMIDEI CHACHAMIM AND OVDEI HASHEM.

PEARLS OF WISDOM FROM THE PARSHAH

Jews Don't Change

וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מִקֶּשֶׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מִקֶּשֶׁה הוּא כַּמְרָאָה אֲשֶׁר הָרָאָה ה' אֶת
מֹשֶׁה בֶּן עֲשָׂה אֶת הַמִּנְרָה: (במדבר ח, ד)

This is how the *Menorah* is made: from one piece of gold. From its base to its ornamental flowers, it is of one piece. Like the image that *Hashem* showed Moshe, so he made the *Menorah*. (*Bemidbar* 8:4)

The way the *Menorah* was made teaches us an important point about the *avodas Hashem* of every Jew.

It is recounted in *Sefer Daniel* that Nevuchadnezzar saw in a dream the image of a statue. This statue, composed of various materials, represented the general history of the nations of the world throughout the generations. But it also alludes to the essential form and nature of non-Jews.

It was a statue whose head was made of pure gold, whose chest and arms were of silver, whose abdomen and loins were of bronze, whose thighs were of iron, and whose lower legs were a mixture of iron and clay.¹

This teaches us that the nature of the nations of the world changes fundamentally over the course of time. They started out made of gold and then went down stage after stage until their “lower legs,” their end, is made of clay, which is the lowest of materials.

Not just the history of generation after generation is like this, but also the essential nature of the individual. The head of the non-Jew might sometimes be precious like gold, but the other parts of the body go down level after level to the lowliest.

It is not like that with Jews. About them it says וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמִּנְרָה מִקֶּשֶׁה זָהָב עַד יִרְכָּה עַד פְּרָחָה מִקֶּשֶׁה הוּא – “This is how the *Menorah* is made: from one piece of gold. From its base to its ornamental flowers, it is of one piece.” This tells us two things.

Regarding the history of generation after

¹ Ch. 2.

generation, although there are vast differences between the later generations and the earlier ones, the Jewish people is “one piece of gold” from beginning to end.

And regarding the nature of the individual, the Jew is one piece of gold all the way from his “base,” his lowest aspects, how he eats and drinks and conducts his mundane business, up to his “ornamental flowers,” his spiritual beauty and splendor, when he learns Torah and does *mitzvos*. It is all one piece of pure gold.

All this teaches us that a Jew’s essential form and nature can never change. Jews will always dress modestly, speak respectfully, do business honestly, have *mesirus nefesh* for Torah and *mitzvos*. Even in this last generation, which is so much lower than

that of our forefathers, we still need to preserve the pure form of a Jew, which is to be one piece of pure gold.

This applies as well to the way a person conducts his day. Not only the hours that he devotes to *avodas Hashem* are pure gold. Also when he is engaged in physical matters, he needs to do everything *l’sheim Shamayim*, to gain strength for serving *Hashem*. And the way he does these things should be with humility and modesty, free from pursuit of excess materiality.

Whether it is the “base” or the “flowers,” it is all one *Menorah* on which the sacred lamps burn with flames of *kedushah*. It is all one piece, all pure gold. This is what a Jew looks like; this is what *Hashem* is proud of. ●

Upwardly Humble

וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה: (במדבר יב, ג)

And the man Moshe was very humble, more than any person on earth. (*Bemidbar* 12:3)

One of the rungs in R. Pinchas ben Yair’s ascending ladder of spiritual growth, leading to *ruach hakodesh*,¹ is *anavah*. Humility. *Sefer Mesilas Yesharim* elaborates on the meaning and significance of this trait, and on how to acquire it.

There is an amazing story about *anavah* in *Sefer*

Me’iras Einayim, authored by R. Yitzchak of Acco (from the period of the *Rishonim*), and the story goes like this:

A certain elderly man met a member of the *Chaburas Misbodedim* (literally, “those who seclude themselves,” a society of pious men who practiced a very high level of *avodas Hashem*) and asked if he could join them.

¹ See *Avodah Zarah* 20b.

לְעִילּוֹי נִשְׁמָה

מוֹה"ד מֹשֶׁה בֶּן אֱלִיעֶזֶר הַמְבוֹרָגָה זצ"ל

וּמוֹה"ד בְּרוּךְ זָאב בֶּן נִפְתָּלִי קִדְאוּס זצ"ל

גִּבְתָּת נְבוֹדִים ~ עֶשְׂרֵת זְקִינִים בְּנֵי בָנִים וְהַפָּאָרַת בָּנִים אֲבוֹתָם

The member responded: May *Hashem* bless you! You surely have good intentions. But please tell me, have you attained the level of *hishtavus* (equality)?

The elderly man asked: What is *hishtavus*?

The member explained: It means that someone who praises you and someone who puts you down are equal in your eyes. They are the same to you.

The elderly man replied: No, I cannot say such a thing about myself. When people praise me, I enjoy hearing it. And when I am insulted, although I never take revenge and I don't bear any resentment in my heart, I must admit that it hurts me.

The member then told him: If that's the case, I wish you all the best, but the answer is no. If you haven't attained the *madreigah* of *hishtavus*, meaning that you don't feel anything when you are praised or insulted, then you can't connect your thoughts to Above, and you should not practice *hisbodedus*. Go acquire the trait of humility, and come to the level of *hishtavus*, and then you can join our *chaburah*.

That's the story, and the idea behind it is as follows.

Chazal teach us that there is a certain process and order by which one arrives at the level of *ruach hakodesh*. One of the stages on the way is the *madreigah* of *anavah*, humility. This means *hisbatlus*. Making yourself to be nothing, literally. It makes no impression on you what people say about you. It's all "equal," it makes no difference to you. It's the same to you if someone says that you are a genius and a holy man, or whether someone says you are an idiot and a lowlife.

This trait is not just one of the stops on the way to *ruach hakodesh*; it is actually one of the most crucial conditions for attaining *ruach hakodesh*. Because what is *ruach hakodesh*? It is when a person's personality fades away to nothing. You can't be

both "Mr. Goldstein" and a holy person. It's a total contradiction. A person's own personality and self has to dissipate completely, to the point that what people say about him is absolutely meaningless to him.

This was what the members of the *Misbodedim* society worked on. It is along the lines of the description that the *Tur* provides in *Hilchos Tefilah*:

Chassidim and *Anshei Maaseh*, pious people and those who perfected their deeds, would seclude themselves (*misbodedim*) and focus on their prayers to the point that they divested themselves of physicality, and the spirituality of the intellect gathered strength, until they came close to the level of prophecy.²

The elderly man in the above-quoted story, who apparently was a great man, said that he wants to practice *hisbodedus* with them, which was their means of connecting their thoughts to *Hakadosh Baruch Hu* and attaining a state of *kedushah*.

But the member of the *chaburah* told him that it won't work. A person can't even approach the subject of *ruach hakodesh* if, when he says, "I want," he is talking about himself. *Ruach hakodesh* for such a person is simply out of the question. If it makes any difference to a person whether he is praised or put down, *Chaburas Misbodedim* is not for him.

It is worth noting that it doesn't say in the story that the member of the *chaburah* told the elderly man, "Come to us, and we will teach you." Because without humility, it is a non-starter. *Anavah* is one of the basics, so he needs to acquire it on his own, before he even comes to the *chaburah*. ●

---

² *Tur Orach Chayim* 98.

וַיְהִי הָעָם כְּמִתְאַנְנִים רַע בְּאָזְנֵי ה' וַיִּשְׁמַע ה' וַיַּחַר אָפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ ה' וְהָאֶסְפָּסָף
אֲשֶׁר בִּקְרָבוֹ הִתְאוּוּ תֹאזָה וַיָּשָׁבוּ וַיִּבְכוּ גַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יֹאכִלֵנוּ בָּשָׂר: (במדבר
יא, א-ד)

The people were as if they were mourning evilly in the ears of *Hashem*, and *Hashem* heard and His anger flared up, and the fire of *Hashem* burned them.... The mixed multitude among them desired lust and then the people of Yisrael, too, began crying. They said, “Who will feed us meat?” (*Bemidbar* 11:1-4)

The Triple Chumash

The Torah is divided into five books which are the *Chamishah Chumshei Torah*. However, *Chazal* indicate¹ that there are actually seven *chumashim*. About this it is written:

– חֲכָמוֹת בָּנְתָה בֵּיתָה חֲצָבָה עֲמוּדֶיהָ שִׁבְעָה –
“Wisdom built her home; she hewed out her seven pillars.”²

This is because *Chumash Bemidbar* divides up into three *chumashim*. The first is from the beginning until *בנסוע*. The second is the passage of *ויהי בנסוע* itself. And the third is from the sin of the *מתאוננים*, the complainers, until the end.

The first *chumash* describes the camp of the people of Yisrael when they left Egypt. The Torah depicts at length how the Jewish people was positioned around the *Mishkan* and the *Aron*. The *Shechinah* was in the center, and around it was the camp of the Levites, which consisted of the families of Gershon, Kehas, Merari and *Moshe Rabbeinu*. Further away, around the camp of the Levites, was the camp of the ordinary Jews, which itself consisted of four divisions: Yehudah, Reuven, Efraim and Dan.

The second *chumash* is, as we said, the passage of *ויהי בנסוע הארון*. It is demarked by two upside-down letters, the letter *nun*, one at the beginning of the passage and the other at the end. This designates it as a *chumash* on its own. It is considered a whole *chumash* even though it contains only two verses.

The third *chumash*, which speaks of the sins of the Jewish people in the *Midbar*, begins right after that, with the verses describing the sin of the *מתאוננים*, the complainers, and this is what we will now discuss.

Complaining is the Beginning of the End

This passage about the complainers is one is the deepest in the Torah. It is quite an amazing story.

“The people were as if they were mourning evilly in the ears of *Hashem*, and *Hashem* heard and His anger flared up, and the fire of *Hashem* burned them.... The mixed multitude among them desired lust.”

They had a desire for physical pleasures. “And then the people of Yisrael, too, began crying. They said, ‘Who will feed us meat?’”

They mentioned the various foods they used to eat in Egypt, which they missed having in the

¹ *Shabbos* 116a.

² *Mishlei* 9:1.

Midbar. We don't know the exact translation of all the products they mentioned. They might not be the same ones we know today. But they did mention onions and garlic, and we definitely know what they are.

Then they said:

וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה אֵין כָּל בִּלְתִּי אֶל הַמָּן
– And now our souls are dry, there is nothing; we have only the Manna to look forward to.³

They complained that they had nothing to eat. There was only the *Mon*.

The Torah tells us what the *Mon* was like. It had the color of diamonds, because when light reflects off a diamond, one can see all the colors of the rainbow. Similarly, the *Mon* had all the flavors in the world. Furthermore, they didn't actually have to grind it and cook it or bake it. Rashi explains that it tasted as if they cooked or baked it.

But the Jewish people didn't want *Mon*. They wanted onions, garlic and meat.

Their desire for meat is itself puzzling. Rashi points out that they brought sheep and cattle with them when they left Egypt, and they did not consume them; they still had vast flocks when they entered *Eretz Yisrael*. Therefore, says Rashi, they were just looking for something to complain about. They were seeking an excuse to break away from *Hakadosh Baruch Hu*.

In other words, they had everything, but they were not satisfied. They were looking for something completely different. They wanted meat, onions and garlic. This is so amazing!

And how did Moshe respond to the request of the complainers?

וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה רָע. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' לָמָּה הִרְעִיתָ
לְעַבְדְּךָ וְלָמָּה לֹא מָצִיתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ לְשׂוֹם אֶת מִשָּׁא כָּל

הָעָם הַזֶּה עָלַי וְגו' לֹא אוֹכַל אֲנֹכִי לִבְדִּי לְשָׂאת אֶת כָּל
הָעָם הַזֶּה כִּי כָבֵד מְמֹנִי – “It was bad in the eyes of Moshe. Moshe said to *Hashem*, “Why did You deal badly with Your servant and why did I not find favor in Your eyes, that you placed the burden of all this people on me? ...I cannot bear on my own the burden of all this people because it is too heavy for me.”⁴

Moshe Rabbeinu says he is quitting, so to speak.

When he saw the *Eigel Hazahav* he did not quit. He handled the situation. He burned the *Eigel*, he cried out אֵלַי מִי לָהּ – “Whoever is for *Hashem*, come to me!” and then he prayed to *Hashem* to have mercy on them. But here he pulls back. He feels he cannot bear it anymore. He says הֲזֶה לִי בָשָׂר לֶעָם הַזֶּה – “Where will I get meat for this whole people?!” It's too much for him.

And *Hashem's* reply doesn't urge him to carry on as he has until now. *Hashem* rather tells him to gather seventy elders who will share in bearing the burden of the people.

From here on until the end of *Chumash Bemidbar*, almost every *parshah* describes the sins of the Jewish people. *Parshas Shelach* has the sin of the Spies, *Parshas Korach* has the controversy instigated by Korach, *Parshas Chukas* has the story of Moshe hitting the rock, *Parshas Balak* describes at its end the sin committed by the people of Yisrael with the women of Moav.

From the sin of the complainers on, the Jewish people started moving in a different direction that nearly brought them to total ruin.

This deterioration begins in our *parshah*. Let's understand what is at the root of it.

The Challenge of Constant Connection

The people asked for meat. Meat and milk have a common basis. *Chazal* say that meat is red because

³ *Bemidbar* 11:6.

⁴ *Ibid* 11:10-14.

it is based on blood. And milk, too, is formed from blood. The blood undergoes a chemical transformation and transforms into milk.⁵

So what's the difference between meat and milk? *Chazal* say that when a baby is nourished by milk from its mother, it tastes in the milk the flavors of all the foods that the mother eats.⁶ This signifies that milk comes from the mother. But meat is completely different. You take a piece from the flesh of an animal and eat it.

In the first section of *Bemidbar*, the Torah describes the Jewish people, how they lived around the camp of the *Shechinah*. It was like one big family with the *Shechinah* in the center, and *Moshe Rabbeinu* led them according to the word of *Hashem*. So to speak, they were nurtured directly from *Hakadosh Baruch Hu*. When the people wanted to eat, they went to *Moshe*, and he told them that food comes from *Hashem*, and then *Hashem* brought down *Mon* for them to eat. When *Hashem* Himself gives the food, it has all the beauty and all the flavors.

This is the type of life that *Hashem* wanted for the Jewish people. They were to be nourished straight from Him.

Imagine that in our days, a person would come to the *Rav*, who is a great *talmid chacham*, and say, "I have a problem. Yesterday was Rosh Hashanah, and before the blowing of the *shofar*, my little child fell down, and I had to take him to the hospital, because his life was endangered. So I missed the whole *mitzvah* of *shofar*. Why should I lose out on the *mitzvah* of *shofar* – למה נגרע?⁷"

Then the *Rav* says, "Just wait a minute while I speak to *Hashem*," and he comes back with the answer, "If you didn't hear *shofar*, you can hear it on *Tzom Gedaliah*."

We all know that it doesn't work that way. A person needs to wait until next year for another chance to fulfill the *mitzvah* of *shofar*.

But it wasn't like that with *Moshe Rabbeinu*. The first section of *Bemidbar* contains the passage of *Pesach Sheini*.⁸ There were some individuals who were unable to offer their *Korban Pesach* at the proper time, as they were ritually impure then, so they came and said: Why should we lose out on the *mitzvah* of *Korban Pesach* – למה נגרע? *Moshe* asked them to wait while he asks *Hashem*, and came back with the answer that *Hashem* is giving them a second chance. There will be a second *Pesach* in just a month, and they can offer their *korban* at that time.

Moshe Rabbeinu brought all questions straight to *Hashem*, Who provided answers. This is how it is when life is lived directly around *Hashem* and nourishment comes straight from His table.

But the people felt it was too much for them. They wanted meat, not milk. They don't want *Mon*. They don't want to eat straight from *Hashem's* table.

This may be compared to someone who was invited to be the guest of the Chasam Sofer for an extended period, during which he will eat all his meals with the Chasam Sofer himself, sleep in his home, etc. In short, he will be living with the Chasam Sofer. He says, "I want to go home! I could maybe handle one meal, but to live in the presence of the Chasam Sofer all the time is too much for me. I want to relax..."

This is what the Jewish people in the *Midbar* said: We don't want *Mon*, we want other products, we want onions and garlic.

Not because these other products are tastier, but because *Mon* is angel food, and they didn't want to live like angels. They didn't want a life where the *Rav* is *Moshe Rabbeinu* and when there

5 *Bechoros* 6b.

6 See *Yalkut Shimoni*, *Beha'alos'cha* 735.

7 *Bemidbar* 9:7.

8 *Ibid* 9:6-14.

is a question, he asks *Hashem*. A life of direct connection to *Hashem*. They felt it was too much for them.

They wanted to live a “normal” life like human beings. At 9:00 AM you come to *kollel*, you learn all day, and at night you can unwind a little bit. So to speak, they said, “Let us live!”

They “desired lust.” They wanted to live a normal, this-worldly life. A slice of meat, onions, garlic and whatnot. Not life with Moshe and Aharon all the time.

Once I tried to offer an excellent *bachur* as a *shidduch* to a fine young lady whose father was a simple Jew. The father said to me: I am looking for a young man who is not a bum and also not the *gedol hador*. I am looking for a simple, regular guy as a son-in-law.

Similarly, the Jewish people were saying, “We want a slice of kosher meat, of course. We don’t want *treif*, no way! But to live in *Hashem’s* camp, that He should be our whole life – that’s too much.”

What Goes In Must Come Out

A little later on we find another complaint they had about the *Mon*. They said:

וַנִּפְשְׁנוּ קֶצֶה בֶּלֶחֶם הַקֶּלֶקֶל – We are sick of this light bread.⁹

Rashi explains that the *Mon* absorbed completely into their bodies and no waste was excreted. They didn’t need to relieve themselves. The people thus complained that it is going to rot inside their innards, because what goes in must come out. They are going to get sick from it.

What did they mean? They had been eating *Mon* all along, and so far, so good. What were they worried about all of the sudden?

This was another form of the same complaint as

before. *Mon* is food for angels. They complained that they were expected to live like angels. And someone who lives like an angel, in constant proximity to *Hakadosh Baruch Hu*, is expected to behave like an angel. He has to watch every word that comes out of his mouth. They wanted to live like normal people and not be held to such a high standard.

Seventy Elders to the Rescue

So what did *Hashem* do? He told Moshe to assemble seventy elders from among the people, and He will take the spirit that until now rested solely on Moshe, and extend it to them, too. Then they will help in bearing the burden of the people.

However, as Rashi comments, there was an arithmetical problem with this plan. There are twelve tribes, and if six elders are selected from each tribe, there will be two extra elders. $6 \times 12 = 72$. And *Hashem* said seventy, not seventy-two. Which tribes will accept less than fair representation?

The solution was to draw lots. Seventy-two elders were chosen, and each had to draw a lot. There were two blank lots, and whoever drew a blank lot had to go back home. He was not chosen to be among the elders.

There were two humble people, Eldad and Meidad, who were sure they will not be chosen because, “We are not fitting for this greatness,” to be among the leading elders of the generation. They drew the blank lots. But in truth, they were fitting to be among the chosen elders, and they started prophesying inside the camp, while all the others were with *Moshe Rabbeinu* at *Ohel Mo’ed*. What did they prophesize? “Moshe is going to die and Yehoshua will bring the Jewish people into the Land.”

Gershom, son of Moshe, came running and told his father: אֵלְדָד וּמִידָד מֵתִנְבְּאִים בְּמַחֲנֶה – “Eldad

⁹ *Ibid* 21:5.

and Meidad are prophesying in the camp” and saying that you will die and Yehoshua will bring the people into *Eretz Yisrael!*” Yehoshua urged Moshe to take action against Eldad and Meidad, but Moshe said **לִי הִמְקַנָּא אֶתָּה** – “Are you being a zealot for me?” Moshe was saying that he would be happy if everyone would become prophets.

What was this story all about?

Hashem's plan for the seventy elders was that they will lead the people according to Torah, but not that they will ever be able to say, like Moshe did, “Wait and I will hear what *Hashem* commands.”¹⁰ They were not meant to bring new teachings of *Hashem* to the people. They were to be *rabbanim*, *tzaddikim*, but not like *Moshe Rabbeinu*.

Eldad and Meidad did not want to be part of the Jewish people's desire for normal, this-worldly life that entailed rejection of constant contact with *Moshe Rabbeinu*. Eldad and Meidad wanted *Moshe Rabbeinu*. So they said to the people: Do you realize what you have done? Moshe is now going to die, and Yehoshua will bring us into the Land. It's all because you didn't want Moshe.

Moshe's reaction was, “Are you being a zealot for me” now? Where were you before? Now it's too late. Let them all be prophets.

Downward Path

As we mentioned before, the sin of the complainers, the **מַתְאֲוִיִּים**, was a turning point that led the Jewish people to a succession of sins along

the downhill path they were now following. The root of it all was their desire not to be overly close to *Hashem*.

Right after the events of this *parshah* comes the saga of the Spies, the *Meraglim*, and what we have been describing was exactly the sin of the *Meraglim*. When they saw the giants in the land of Canaan it shook them up. Why? Didn't they just miraculously leave Egypt, and see ten plagues right before their eyes? Is there something *Hashem* can't do?

Their attitude was like this: Who took us out of Egypt? *Hashem* Himself. We don't want *Hashem* to keep leading us, because if *Hashem* leads us, life is too demanding. We want a normal, kosher lifestyle, go to a hotel every once in a while, with a *Shabbos* elevator and *Cholov Yisrael*... we have had enough of *Moshe Rabbeinu's* style of leadership.

The *Meraglim* saw *Eretz Yisrael* as a place too holy for them.

And then comes the *parshah* of Korach. He, too, claimed: **רַב לָכֶם בְּנֵי לֵוִי** – “You Levites are taking it too far!”¹¹ We don't want Moshe's leadership. Let us lead normal lives, please.

And when you don't want *Moshe Rabbeinu*, you just keep on going downhill all the way to the sin of the women of Moav.

This is how the *parshiyos* progress from one to the next. Let us learn from these stories that constant relationship with *Hashem* is the best and indeed the only path in life. ●

¹⁰ *Ibid* 9:8.

¹¹ *Ibid* 16:7.

גיליון מס' 607 בהעלותך
תשפ"ה שנה שלוש עשרה

גליון זה יוצא לע"נ
הגאון האדיר ר' גדליה
ב"ר ראובן השל צוק"ל נול
ממעתיקי השמועות
נלב"ע ס"ז סיון תשס"ד
תנצב"ה

דברי שי"ה

ממון רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי צוק"ל

אבעלי אסופות - זכירת מעשה מרים ושש זכירות א

וכן ראיתי בקובץ ווי העמודים וחשוקיהם (ו' עמוד ע"ג) שכתב מרן הגר"י זילברשטיין שליט"א, שהשבת כשקוראים פרשת בהעלותך ובסוף הפרשה קוראים על מעשה מרים יש לכוון לזכירת מעשה מרים אמנם הפסוק זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים, מובא בפרשת כי תצא אבל מסתבר כשגם כשקוראים את המעשה עצמו נזכרים במעשה ומקיימים בזה את מצות זכירת מעשה מרים.

ונשאל בזה רבינו זצ"ל, כשקוראים בתורה מעשה מרים או מעמד הר סיני או מעשה העגל האם צריך לכוין לצאת מ"ע של זכירת הדבר, כי יוצאים אז בקריאת התורה את המ"ע, והשיב רבינו, לא חייבין אבל טוב, (בעקבי שיח ד' עמוד ח').

עוסק במצוה כשאומר אלו הזכירות

נשאל רבינו זצ"ל, הנה נדפס בסידורים שאחר תפילת שחרית שש זכירות זכירת שבת זכירת מעמד הר סיני זכירת ההקצפות במדבר זכירת יציאת מצרים זכירת מעשה מרים זכירת מעשה עמלק ויש לעיין באחד שאומר את הן זכירות האם נימא דיש לו דין עוסק במצוה פטור מהמצוה בגוונא דהוי טורח ללקים שניהם, והשיב רבינו זצ"ל, אין זה חיוב דאורייתא, ויש אומרים שזה חיוב רק על פי קבלה, (תל תלפיות ס' תק"ה, ושאל מרבינו זצ"ל שם ס' תק"ו לפי הן שיטות דעוסק במצוה קיומית פטור מן המצוה א"כ היכא שאומר את השש זכירות שהודפס בסוף תפילת שחרית שפיר יהיה פטור מן המצוות, והשיב רבינו, אם הוא דאורייתא, עוד השיב, אינו ברור שיש בזה מצוה, וע"ש ס' תק"ז דיתכן דהמצוה לזכור תמיד והיא מצוה תמידית, ועל ידי שאומר כל יום זכור תמיד. וע"ש ס' תק"ח לגבי זכירת יציאת מצרים, ש"ל רבינו, הוא חייב לזכור תמיד, ובה שזכר בקר וערב היו מזכרים בכל עת, ועוד חיוב יש להזכיר במה בליל פסח, וז' שם ס' תק"ט דבכל מצוה תמידית, יכול לעסוק בכל עת ובכל שעה, ובה אין דין עוסק במצוה, כי בזה יפטר מכל המצוות).

למה לא מנה הרמב"ם ד"ז במ"ע שנוהג בכל עת

נשאל רבינו זצ"ל, במש"כ הרמב"ם (סוף מנן המ"ע) דיש ששים מצוות המתחייבות בכל עת, והשמיט מ"ע דזכירה (מ"ע קפ"ד), ואמאי אין מחייבים בה בכל עת, והשיב רבינו, דקבעוה פה בשנה, (תשובה הגר"ח מגילה ס' ק').

מנהג רבינו לומר עשרה זכירות

רבינו זצ"ל היה אומר כל יום עשרה זכירות שהביאו החרדים והשל"ה, אמר לי רבינו זצ"ל בשם החיד"א, דנכון לומר כל יום אחר התפילה עשרה זכירות, ואי"צ לומר כל הפסוק רק לכל זכירה יאמר תיבה אחת כגון אני זוכר יציאת מצרים שבת מעמד הר סיני מעשה עמלק מעשה מרים כו' (בעלי אסופות עמוד קע"ב, וע"י בס' ראה ישר עמוד קכ"ז שהביא רבינו ד"ז ממש"כ החיד"א בס' עבודת הקדש בציפורן שמיר ס' א' כף אחת ס' כ"ה), וכן נהג רבינו זצ"ל לאומרים בכל יום (ע"י בס' אלא ד"א של הלכה עמוד י' וע"ש פ"ד אות ז'), וע"י בס' שש זכירות (ס' י"ד עמוד רכ"ז) דאם אומר הפסוק נכון שישלים כולו ולא יאמר חצי פסוק. ולענין אמירתן בעל פה השיב, אם שגור בפיו אפשר להקל, (אשר ס' י"ז עמוד רל"ו), וע"י בס' אלא ד"א של הלכה (שם) שהיה רבינו זצ"ל אומר העשרה זכירות לפני התפילה.

אם מקיים זכירת מרים בלימוד הל' לשו"ר

נשאל רבינו זצ"ל, דבפ"י הר"ש משאנן לת"כ פ' בחוקותי (פרשה א' פ"א) מביאר שאפשר לקיים זכירת מעשה מרים בלימוד הלכות נגעים, האם יש מכאן מקור לדבר זה שכשלוסדרם הלכות לשון הרע מקיים בזה מצוה דאורייתא מצד זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים, והשיב רבינו זצ"ל, יתכן, (קובץ בתיבות ההלכה מ"ט עמוד תר"ט).

מדור זה נכתב לעילוי נשמת

אבי מורי הרב ברוך מאיר ב"ר יעקב ישעיהו ויסברו זצ"ל
ראמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אגל זצ"ל
תנצב"ה

עורך: יצחק גולדשטון

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק ☎ 053-3145900

לזכור שש זכירות באהבה רבה

כתב המגן אברהם (סימן ס' סק"ב), איתא בכוונות ובכתבים והזכירות הללו הם מצוות עשה, לכן כשיאמר (בברכת אהבה רבה) "ובנו בחרת" יזכור מתן תורה, "וקרבנו" מעמד הר סיני, "לשמך הגדול" מעשה עמלק שאין השם שלם, "להודות לך" הפה לא נברא רק להודות ולא לדבר לשון הרע וזהו זכירת מעשה מרים, "וזכרתם את כל מצות ה'" זהו שבת ששקולה כנגד כל המצוות.

ושאלתי מרבינו זצ"ל במכתב, מש"כ מג"א (שם) בשם האריז"ל לכוין בוקרבנו לשמך הגדול לצאת יד"ח זכירת מעשה עמלק האם אזיל לשיטתו (בר"ס תרפ"ה) דלא מעב בזכירת עמלק כל הפרטים, וכמו שמבואר גם בפ"י ר"ש על התו"כ פ' בחוקותי (פרשה א' פ"א) דיוצא אף במס' מגילה, ולכן יוצאין גם בויבא עמלק, אבל למש"כ משנ"ב (שם סקט"ז) להשיג עליו לא יוצא בזה ולכן לא הביא דבריו. השיב רבינו זצ"ל, מסתבר, (בעלי אסופות עמוד קע"ב, וא"ל רבינו זצ"ל דגם בפ' זכור, אם לא שמע דבר שאינו משנה הענין כגון חיבת זכור 'אח' אשר וכו') יצא דהעיקר ששמע הענין וכו"כ בהליכ"ש מועדים פ"ח ס"א, וע"י גם בס' דולה ומשקה עמוד ר"פ במי שקורא פ' זכור בהפסקים גדולים בין תיבה לתיבה דכ"ז שמוכן הענין יוצא, ושאל האם בפ' זכור צריך לדעת פ"י כל תיבה והשיב רבינו ששסמי בכונת הענין).

ומתשובה בס' תל תלפיות (ס' תס"ה) כ' רבינו זצ"ל דהרמזים שכ' המג"א לכוין באה"ר אי"ז ממש מצוה, אלא רמז לענין. ולדעת המשנ"ב בעיני דוקא קריאת פ' הזכירה, ולא סגי ברמז שנזכר בדבר. ונשאל רבינו זצ"ל, בקטן שהגדיל אחר קריאת פ' זכור למה אינו חייב לקרא מיד פ' זכור דאורייתא, והשיב, יאמר שש זכירות מיד (ס' אשיחה ח"ב עמוד רמ"ח ובס' מחשבת עם מועדים עמוד תר"ד ס' י"א השיב רבינו לגבי גר ובר מצוה דעדיין לא נקרא שאין זוכר דכשנתייגר מסתמא הדיעוהו או שמע המצוה שהרי לומד כל התורה, וה"ה בר מצוה שמע בקטנותו ושם עדיף דאף שלא היה בר חיובא עכ"פ שמע בקטנותו וע"י זוכר בגדלותו, ע"י כע"ז במג"א ס' תקס"א סק"ו ומשנ"ב סק"ז).

זכירת מעשה מרים בפרשת בהעלותך ופ' כי תצא

כתב המג"א (שם) צריך טעם למה תקנו לפרשת עמלק מה שלא תקנו בזכירות אחרים. וז"ל דמתן תורה יש לנו חג עצרת, והוא הדין שבת, ומעשה מרים ומעשה עגל לא תקנו מפני שהיה גנותן של ישראל, עכ"ל, ומובא בבאה"ט (ס' סק"א). ועל פי דברי המג"א, כתב בס' חשוקי חמד עמ"ס עבודה זרה (כ"ב א') שחולה שא"א לו לבא לביהכנ"ס כל שבוע, יבא לפרשת בהעלותך ולא לפ' נשא, ששם כתובה פרשת מרים, ומקיים בזה מ"ע דאורייתא של זכור את מעשה מרים, ובחשוקי חמד הוריות (י' א') כ' דנראה להוסיף, דאדם שהחסיר פרשת בהעלותך, ועל"פ את סוף הפרשה, שבשבת שלאחר מכאן יש עליו מצוה לבקש מהציבור שיתחילו את הקריאה של שלח לך מסוף פרשת בהעלותך, דהיינו מפרשת מרים, ויש מצוה על הציבור להסכים לכן, שהרי בזה הוא יזכה לקיים את המצוה של זכירת מרים, וכמו שלציבור יש בזה מצוה, אלא שלכתחילה לא תיקנו קריאה מיוחדת משום גנותן של ישראל, אבל כשהדבר לא ניכר אין בזה גנות, והם ירוויחו בכך מצוה וגם יזכו את היהודי שהפסיד את הקריאה.

ולענין אם יוצא בקריאת פ' מרים בפ' בהעלותך, למש"כ המגן אברהם (בס' תרפ"ה בהקדמה) דיוצאין זכירת עמלק בקריאת ויבא עמלק בפורים, ה"ה דיוצא כאן בקריאת פ' מעשה מרים בפ' בהעלותך, אבל המשנ"ב (שם סקט"ז) הניח זה בצ"ע דשם לא נזכר אשר קרן ויזנב שזה מעורר השנאה, ולא כ' תמחה, ויתכן דגם לדברי המשנ"ב כ"ז לגבי מצות מחיית עמלק, שעיקר חיוב לזכור אשר קרן בדרך ויזנב בך וגו' ומצות תמחה שנצטוונו למחות את שמו לא נזכר בפרשת ויבא עמלק, אבל מעשה מרים שפיר יוצא גם בפ' בהעלותך.

ניתן לתורם גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310

שנים קדמוניות על גדולי הדורות פרק 146

עבודות חדשות וחדושות מפי רבינו מנחם מנדל זצ"ל!

נדוד שנים קדמוניות - השבועות הבאים בעזה"י:

הג"ר דוד שפירא מנקודת הדיון איש (י"ב סיון תשס"ח) | רבו האמן השאגת אריה זצ"ל (ט"ו תמוז תקנ"ה)

הג"ר אברהם דוב לין זצ"ל אב"ד לעניי יחסין בירושלים.

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות וזמנשויות הקשורים להג"ל

הגאון רבי אהרן יעקובוביץ חתן הגה"צ רבי אריה לין (י"ד סיון)

אלה תולדות

רבי אהרן ב"ר אלחנן יעקובוביץ זצ"ל נולד בשנת תרס"ה בעיר טעלז, וזכה לגדול בצילם של ענקי הרוח ראשי הישיבה דטעלז. אך לא ארכו ימי השלום, ובעודו ילד כבן שבע פרצה מלחמת העולם הראשונה והוא נאלץ לגלות עם אביו לרוסיה. מספר שנים אחרי כן, והוא נער צעיר, עלה לבדו כפליט לארץ ישראל. בה החל פרק חדש בחייו של התעלות ושקיעות בתורה הקדושה, כשהוא משקיע את כל כוחותיו בדיעת ש"ס ופוסקים, נהגו לפרקו נבחר על ידי הגה"צ רבי אריה לין זצ"ל כחתן עבור בתו הרבנית שפרה ע"ה. לימים נמנה רבי אהרן על עורכיו הראשיים של ספרי 'אוצר הפוסקים' הנודעים בהיקפם בהלכות 'אבן העזר', וספרים נוספים שההדיר. התנהגותו היתה בעונה ופסטות מפליגה, כאשר הוא משים עצמו כשיירי שירים, נודע בדקדוק ההלכה באופן מיוחד, ובהיותו ראש וראשון לכל עשיית חסד וצדקה בגופו ובממונו, והירבה שלום בין הבריות. נלב"ע י"ד סיון תשל"ג

הכרתי אותו

רבי אהרן היה דוד של רבינו מצד הרבנית ע"ה, ורבינו פגש אותו בפעמים שהיה בירושלים וכן בשמחות שהיו בשנים הראשונות, ונהג בו כבוד רב.

סיפר בעל נכדתו רבי ראובן שניידמן, שפעם הגיע אל רבינו והציג עצמו, מיד אמר לו - אוהה, הרי הכרתי טוב את ר' אהרן...

רבי אהרן יעקובוביץ מקבל אורחים נכבדים בספריית ה'אוצר הפוסקים'

ספר שערי צדק - חכמת אדם

אביו של רבי אהרן, הגאון רבי אלחנן יעקובוביץ הי"ד כתב חיבור מקיף על הספר 'שערי צדק' - הלכות התלויות בארץ, מרבינו החכמת אדם, ובנו רבי אהרן הדפיס בשנת תש"א את הספר ברוב הדד. כעבור מספר שנים ההדיר מחדש חתנו הג"ר יהושע גרודזיצקי הדפיס את הספר במהדורה חדשה ומתוקנת עם הוספות רבות ונכבדות.

ובמשך הרבה שנים, היה רבינו זצ"ל מוסר מידי שבת בבוקר לאחר התפילה שיעור מהספר חכמת אדם, ובשנת השמיטה היו לומדים מתוך הספר 'שערי צדק' עם

רבי אהרן יעקובוביץ (משמאל) בחופת בנו ר' אלחנן ז"ל

בנו רבי אברהם מאיר

בנו הגדול של ר' אהרן, הגאון רבי אברהם מאיר זצ"ל רבה של 'נחלת יהודה' בראשון לציון, היה תלמיד חכם מוכר וכוזה שזכה לפעול הרבה למען הכלל והפרט, [חלק מחידושי תורתו באו בספר מאור אברהם, נלב"ע כ"ב אדר תשנ"א], היה

1 העיד חתן רבינו הגאון רבי שרגא שליט"א: כמדומה שבהיותו חתן בין האירוסין לחתונה, נסע עמי רבינו לירושלים כדי לקבל 'מול טוב' מהדודים החשובים, והגענו גם לבקר את הדוד רבי אהרן, שכבר היה אז חולה, וגם רעייתו ע"ה כבר לא היתה בין החיים, והתגורר בבית ביתו משפחת גרודזיצקי שברחוב 'גשר החיים', אך ר' אהרן בדיק לא שהה אז בביתו, ולא פגשנו בו.

מרבה לנצל הזדמנויות לפגוש את רבינו ולשוחח איתו בדברי תורה. בשמחות המשפחתיות הוא הקפיד לבוא למרות המרחק, וכיבד בהשתתפות. וסיפר מקורבו של רבינו הר"ר ישעי' אפשטיין, שזוכר איך שתמיד כשהגיעו בני משפחתו אל רבינו, היתה הרבנית ע"ה מקבלת אותם בסבר פנים מייוחד, באומרה שהם קרובי משפחה, ושמרה יחס מיוחד לר' אברהם מאיר ז"ל.

חתנו רבי יהושע דב גרודזיצקי

קשר מיוחד ועמוק היה לרבינו עם חתנו של רבי אהרן, הגאון רבי יהושע דב גרודזיצקי זצ"ל (תלמידים של הגאונים רבי אלחנן וסרמן, וה'מקדש דוד' מברנוביץ, ואחרי כן של רבי ברוך בער בקמניץ, לימים ראש ישיבת ביאלסטוק בשכונת 'כנסת' בירושלים, ומחבר ספר 'יד לשבועה'

רבינו משוחח בלימוד עם בן דודו רבי יהושע גרודזיצקי

לא ראתה אותו בימי הנופש

וסיפרה רעייתו הרבנית שתבלחט"א שהיא בתו של רבי אהרן זצ"ל: שאינה יכולה לשכוח מה שהיה לאחר נישואיה בשנת תשי"ד....

שבעודה 'זוג טרי' הגיעו בשנה הראשונה לנישואיהם בתקופת 'בין הזמנים' לעיר בני ברק כדי להחליף אוירה ולפגוש מכרי משפחה.

והנה ביום הראשון הלך בעלה רבי יהושע אל רבינו ושוחח איתו בלימוד, ועד מהרה השיחה נמשכה. ומאז עד ליום האחרון שקבעו להיות במנוחה בעיר, היא כמעט שלא ראתה אותו, כי כל הזמן חיפש הזדמנות להמשיך ולבוא לדבר בלימוד עם רבינו....

לימים ההדיר ר' יהושע את ה'תוספות הראש' על בבא מציעא, ורבינו היה משתמש בחיבורו.

שמחה כפולה

חברותא וותיק וגם שכן לאותו רחוב, היה לו לרבי יהושע, שמו היה רבי אלעזר דוד אפשטיין זצ"ל, שקדן וגאון ירושלמי שלא פסק פומיה מגירסיה, שנפטר בפתע פתאום והוא בשיא פריחתו, כעבור מספר חודשים מפטירתו, נישא בנו רבי דוד שליט"א עם בת רבינו, והשמחה היתה גדולה.

רבי יהושע, היה אז מאושר, שבנו של ידידו הטוב זוכה להיכנס לבית גדולים והגיע לשמחת החתונה בבני ברק ושהה בה זמן רב, ראו תמונה.

פרסום ראשון: רבי יהושע גרודזיצקי עם רבינו בשמחת נישואי החתן ר"ד אפשטיין

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) – שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כח (רש"י)

717

משיחות רשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגרי"ג אדלשטיין זללה"ה • בהעלותך תשפ"ה

רואים זאת, מפני שיש סיבות המונעות את זה, והסיבות שאנו מזכירים תמיד הם בדרך הלימוד, כי בתקופה האחרונה נשתבשו דרכי הלימוד, שלא מחשיבים כלל את הידיעות ואת הכמות של תורה, ומחשיבים רק את האיכות, וגם האיכות עצמה לא יודעים מה היא איכות.

ולדוגמא יש שיבוש המפרע מאד להצלחת התורה, שחושבים שצריכים להבין כל סברא בגמרא, שתהיה ממש לפי הבנתנו כאילו שהיינו אומרים בעצמנו את הסברא הזו, ומתעכבים הרבה להסביר כל דבר, ולא יודעים כי סברת הגמרא היא למעלה מהשגתנו, ואמנם יש דברים שמוכנים, אבל אם

בשבוע שעבר מלאו ב' שנים לפטירת רבינו. ונביא כאן שיתחזק מיוחדת שמסר רבינו בכולל פנינו' בחודש אדר תשס"א במלאות ב' שנים לפטירת מרן ראש הישיבה הגר"ד פוברסקי זללה"ה.

הפסק בעלייה גורם לירידה

עיקר המטרה שנתאספנו היא רק כדי להתחזק, כי הרי אין כעת חיוב הספד, וכבר אסור להספיד, אך אנו זקוקים לחיזוק, מפני שחסר לנו החיזוק שהיה לנו תמיד כשראש הישיבה היה איתנו, ששמענו וראינו דברים שחזקו אותנו ועכשו זה חסר לנו, והחיוב הוא להמשיך לבד בכוחות עצמנו את החיזוקים שהיינו מקבלים.

וניקח אחד מהדברים העיקריים שהוא היה מדבר תמיד, וזו היתה באמת כל מהותו, להיות תמיד במצב של עלייה! אדם צריך להיות תמיד במצב של עלייה ברוחניות, בתורה, וביראת שמים, ובכל ענייני העבודה.

והכלל בזה הוא, שאם יש הפסק בעבודת העלייה, מיד יש ירידה! וכך פירש הגר"ח מוואלוז'ין ברוח חיים (אבות א, יג) את מה שאמרנו "ודלא מוסיף יסף", שאם אדם לא מוסיף להתעלות בעלייה, אזי יסוף! יש ירידה. והוא שאמרנו (ירושלמי סוף ברכות) אם תעובני יום יומיים אעובך, שאם יש הפסק, זה גורם לירידה כפולה שקשה אחר כך להשלימה.

התורה נותנת שלמות כשהיא בלא הפסק

ואמרנו בגמרא (ב"ב ט, ב) "מאי דכתיב וילבש צדקה כשריון, לומר לך, מה שריון זה, כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול, אף צדקה, כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול. רבי חנינא אמר מהכא, וכבוד עדים כל צדקותינו, מה בגד זה כל נימא ונימא מצטרפת לבגד גדול, אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול", ע"כ.

והיינו שצדקה נמשלה לבגד ולשריון שמורכבים מהרבה חלקים קטנים, וכמו בגד, שמורכב מהרבה חוטים, מהרבה נימים, שכל נימא בפני עצמה אין לה חשיבות, אבל הרבה נימים ביחד הם בגד, והם מציאות חדשה אחרת לגמרי, וכל זה בזמן שהנימים מחוברים, אבל אם רק יניחו הרבה נימים זה על גב זה בלי חיבור ביניהם זה לא יבגד, וזו רק כמות של יותר נימים, אבל אין לזה חשיבות של בגד, וכדי שייחשב בגד צריך שהנימים יהיו מחוברים וארוגים, וכן שריון שמורכב מהרבה קליפות, רק אם זה מחובר ביחד בלי הפסק יש לזה חשיבות של שריון.

וכך גם בתורה, רק אם התורה היא בלי הפסקות ואינה קרעים קרעים, אז התורה נותנת לאדם את השלמות, שהוא עולה ועולה בכל רגע של לימוד, ונעשה יותר דבוק בתורה ומתעלה ומוסיף יותר שלמות.

ואמנם אם יש איזה הפסק באנוס זה לא נקרא הפסק, מפני שהוא אנוס ודעתו להמשיך בעבודת השם, וכבר אמרו (קידושין מ, א) שאם חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה, ואין זה מוריד ממדרגתו, אלא אדרבה העלייה נמשכת, כי השאיפה קיימת ואין הפסק מהשאיפה, והעלייה נמשכת בזה.

שמחת התורה תלויה בדרך הלימוד

ושנינו עוד בפרקי אבות (ד, ט) "כל המקיים את התורה מעוני סופו לקיימה מעושר", ובפשטות הכוונה בזה על עניות ועשירות בממון, אבל הגר"ח מוואלוז'ין ברוח חיים שם כתב, שהמקיים את התורה מעוני פירושו שהוא עוסק בתורה אבל אין לו שמחת התורה, כי היצר הרע מטריד אותו שלא לשמוח בחלקו, וזה נקרא 'מעוני', כי איזהו עשיר השמח בחלקו (שם א), ועניות פירושו שזה חסר ואין שמחה בחלקו בתורה, ומי שבכל זאת מקיים את התורה ומתאמץ ולומד, סופו לקיימה מעושר – שהוא יגיע בסוף למצב של שמח בחלקו, של שמחת התורה.

אבל בזמננו יש רבים שבאמת ברוך השם עוסקים בתורה ומתאמצים, והם מתמידים גדולים ומשקיעים הרבה כוחות, ואף על פי כן הם עדיין 'מקיימים את התורה מעוני' ואינם מגיעים לשמחת התורה, ואמנם צריכים להתאמץ בתורה, אבל הרי יש הבטחה שסופו לקיימה מעושר, ואצלם אין

בענייני הפרשה

מתי לברוח מן הגדולה?

בפרשת בהעלותך "וישאלו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד" וגו', פירש רש"י וישאלו שני אנשים, מאותן שנבחרו, אמרו אין אנו כדאין לגדולה זו, ע"ל.

ויש להעיר בזה ממה שמובא בגמרא (סנהדרין יד, א) על רבי זירא, שבתחילה ברח והתחבא מן הסמיכה, מפני ששמע בשם רבי אלעזר שאמר 'הוי קבל וקיים', דהיינו שכדאי לאדם להיות נסתר, באפילה, ולא להתפרסם, שלא יכירו אותו ולא ידעו ממנו, כי הפרסום יכול להזיק, וגם יש בזה עין הרע, ואם יקבל סמיכה הוא יהיה מפורסם וזה יכול להזיק לו.

אבל אחר כך שמע רבי זירא מימרא נוספת מרבי אלעזר שכל העולה לגדולה מוחלין לו על כל עוונותיו, ואם כן כדאי לעלות לגדולה ולקבל סמיכה, שעל ידי זה יזכה למחילת עוונות, ומאז הפסיק לברוח מן הסמיכה, והמציא עצמו שיסמכוהו.

ומבואר כי זה דבר טוב מאד לזכות לגדולה של תורה, שעל ידי זה זוכים למחילת עוונות, וצריך ביאור אם כן למה אלדד ומידד מיעטו את עצמם ונשארו במחנה, הרי היה כדאי להם לעלות לגדולה ולהיסמך עם הזקנים, שבכך יזכו למחילת עוונות.

והתירוץ על זה פשוט מאד, כי אצל אלדד ומידד היו עוד שבעים זקנים חוץ מהם, ולכן הם אמרו, הרי יש אחרים יותר טובים מאיתנו, שאנו פחותים מהם, כי הרגישו שהם הכי פחות חשובים, וכולם יותר חשובים מהם, וממילא זה לא מגיע להם, וכי 'ידחפו את עצמם' לתפקיד שאינו מגיע להם?

ואילו אצל רבי זירא כנראה היו צריכים דווקא אותו, ולא היו עוד אחרים שיכולים להיות במקומו, ולכן אדרבה כדאי להיסמך ולזכות למחילת עוונות, אבל אלדד ומידד שהייתה שאלה האם הם או אחרים, הרגישו בעצמם שכל האחרים יותר חשובים מהם, ואם הם יהיו משבעים הזקנים זה שלא כהוגן.

ואמנם לבסוף בזכות ענוותנותם שלא החשיבו את עצמם, הם זכו למדרגת נבואה יותר מכל הזקנים!

~ ~ ~

א"ה. ביאור זה אמר רבינו בשיחה פרשת בהעלותך לפני ט"ו שנים, וכבר האירו שכן נהג הוא בעצמו כל השנים, הן בענייני הנהגת הישיבה והן בהנהגת הציבור, שכל זמן שהיו אחרים ברה והצניע את עצמו, וכפי שאמר כאן בשיחה על אלדד ומידד 'שהרגישו שהם הכי פחות חשובים, וכי ידחפו את עצמם'...

וכל השנים שהיו רבותיו בה"י, אמר שתפקידו בישיבה רק לומר שיעורים ולא הביע דעה בשום דבר אחר, וכן בהנהגת הציבור, כל זמן שהיו גדולי הדור הזקנים, לא הסכים להביע דעתו בשום דבר ציבורי, והמידד השתמט ואמר 'איני גדול'... וגם כשהפצירו בו רבות, התחמק ואמר איני יודע, או שצריך יישוב הדעת, ורק בשנים האחרונות כשלא הייתה ברירה הוכרח להיכנס בעול הציבור.

פניני אבות

אין דברים 'קטנים' ברוחניות!

אבות פ"ב משנה א'. והוי זהיר במצות קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרך של מצוות.

יש לדעת כי אין שום דבר 'קטן' ברוחניות, וכל דבר הכי קטן במצוות ובמעשים טובים זה התקדמות גדולה מאד והתקדשות הנשמה, כל דבר קטן של מעשה טוב מקדש את האדם, ולהיפך כל דבר קטן של מעשה רע זה ירידה. וכל התגברות הכי קטנה נגד הטבע זה תוספת קדושה ומצטרף יחד לשלמות.

וכן כתב רבינו יונה בתחילת שער שלישי (אות ט-י) לגבי מצוות עשה, שיש בתורה מצוות קלות וחמורות, ולא מפורש מהו שכר המצוות הקלות והחמורות כפי שנתפרש עונש העבירות, וביאר בזה רבינו יונה בדרך משל למלך שרצה שיהיה לו פרדס עם הרבה מיני עצים, אבל יש עצים שהעבודה בהם קשה, ויש עצים שהעבודה יותר קלה והשכר יותר קטן, ולכן לא גילה המלך לפועלים את השכר של כל עץ, כדי שיעסקו בעבודת כל העצים ואז הפרדס יהיה מלא בכל מיני העצים, וכן גם המצוות. וצריך ביאור, וכי הקב"ה רוצה כביכול לעצמו את הפרדס ולא רוצה שנדע את השכר שאנו מקבלים על זה?

אכן הביאור בזה פשוט מאד וכפי שמבואר בהמשך דברי רבינו יונה שם כי הפרדס זה תר"ג מצוות, ואינו פרדס של הקב"ה, אלא פרדס שלנו! וכלשונו "כי הואיל השם לזכות את ישראל בקיום כל המצוות להנחילם חיי עולם ולהיות כל המצוות יחדיו לוות חן לראשם כי בהשלים חוק מלאכתם תהי משכורתם שלמה מעמר", והיינו שמי שמקיים תר"ג מצוות יש לו פרדס, כי המצוות הם 'לוות חן' לראשם וזוכה בהם לחיי עולם, ובלי זה אין 'משכורתם שלמה' וחסר בכל השלמות הרוחנית, ורק אם עושים את כל המצוות גם הקלות וגם החמורות – אז זה משלים זה את זה ומביא לשלמות, ובה זוכה האדם לפרדס נאה בן עדן ובעולם הבא 'שלו', והוא בשבילו ולטובתו.

וכאמור כל הדברים הקטנים מצטרפים יחד לכל המעשים הטובים היותר גדולים, אך בנוסף כשמצטרף הכל ביחד הרי זה דבר אחר לגמרי, ונהיה פרדס שלם ומפואר עם כל המינים, שהוא 'לוות חן' לאדם!

(מתוך שיחה, אדר תשס"ה)

המשנה היומית – מתחילים סדר מועד

הודעה משמחת! ביום רביעי ט"ו בסיון מתחילים בלימוד משניות סדר מועד במסגרת "המשנה היומית" הנלמדת מאז פטירת רבינו זללה"ה ולעילוי נשמתו, בשיעור הנמסר על ידי נכדו הבינו הר"ג רבי בן ציון גרבוז שליט"א.

~ ~ ~

השבוע התקיים כעמד מרומם להגל סיום סדר זרעים, בבית מדרן גאון ישראל רשכבה"ג רבי דוב לנדו שליט"א, ובהשתתפות בן רבינו הגאון רבי ישראל אדלשטיין שליט"א והתן רבינו הגאון רבי איתמר גרבוז שליט"א וקבוצה משומעי השיעורים.

מרת שולמית האריק עם הנוכחים בפלפולא דאורייתא בענייני סדר זרעים והמסתעף, והראה ממה שכתב בגיליונות ספר מנחת חינוך דברים ששמע מרבינו זללה"ה לפני כיוכל שנים ומביאם בשמו.

לאחר מכן התעניין מה מומשיכים ללמוד, ואמרו שמתחילים סדר מועד, ואמר "אשריכם שאתם לומדים את המשניות, תלמדו עוד ועוד, אין מה להאריך בהשיבות דבר זה, והעיקר לא ללמוד בלאחר יד, אלא להיות שקוע ושרוי בלימוד עד הסוף".

ניתן להאזין לשיעורים בקו 'במחיצת' 073-7164430 שולח 4, ובקול הלשון מספר ישרי 073-2951425. ההזמנות מיוחדות לרכוש ידיעות וקנייני נצח בכל הש"ס!

כמו כן ניתן להיבחר מדי יום על הנלמד ב'שיבה על קברו' מסלול 'שיבה על קברו' – 'משנה יומית לע"נ מרת רח"י זצ"ל'. המשתתפים ועונים נכונה על השאלות יכנסו להגרלות היומיות, השבועיות והחודשיות. להצטרפות יש לפנות לשלמסר 03-3080222 או בעמדות 'נדרים פלוס'. קודם הלימוד יש לומר, לעילוי נשמת רבינו רבי יהונתן גרשון בן רבי צבי יהודה זללה"ה.

יש סברא לא מובנת זה מפני שהיא למעלה מהשגתנו, שאנו איננו 'אמוראים', ומי שחושב שהוא יכול להבין כל סברא של הגמרא זוהי ממש עם-אצרות, ולא יתכן דבר כזה.

וזה מאד משבש, כי יש בחורים צעירים תמימים שחושבים שאם לא מבינים הסבר משהו בגמרא צריכים להתאמץ ולהתאמץ, ומתעכבים הרבה זמן ונשברים מזה, וזה נגד הדרך המקובלת שהייתה בכל הדורות.

ולפעמים הסיבה לזה היא מפני שמושפעים מאחרים, שרואים אחרים שלומדים באופן מסוים ומבקשים לחקות אותם. ואי אפשר לדבר בציבור על כל הפרטים בזה, מפני שכל אחד יש לו את הטבע שלו.

אם לא שמחים בתורה זו לא דרכה של תורה

ועל כל פנים, הכלל הוא כמו שאמרו (אבות ו, ד) כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל וכי' עם כל רשימת הקשיים הכתובה שם, והסוף הוא אשריד בעולם הזה. כלומר שדרכה של תורה הוא אשריד בעולם הזה, ואם לא מגיעים לאשריד ולא מרגישים שמחה בתורה – זה סימן שלא הולכים בדרכה של תורה, ויכולים להיות כל מיני סיבות לזה, וכאמור אחת הסיבות המצויות בזמננו היא דרך הלימוד הלא נכונה.

והעיקר הוא כפי שראינו אצל רבינו, להשתדל ולהיות כל הזמן בעלייה, וזהו הדבר שאנו צריכים לקבל על עצמנו לעשות את זה, ואמנם זה שייך רק על ידי דבקות בתורה, והתורה באמת צריכה להיות מתוך שמחה, כמו שכתוב (תהלים יט, יא) "ומתוקים מדבשי", ועל זה מבקשים בברכות התורה "והערב נא", כי כך היא דרכה של תורה, וצריכים להשתדל להגיע לזה, ואז כבר לא קשה ונמצאים תמיד במצב של עלייה.

זהו דבר אחד עיקרי מאד, להיות תמיד במצב של עלייה, בלי התרשלות ובלי בטלה, וזה עיקר גדול, עיקר העיקרים!

המידות הטובות יסוד לתורה ומכוח התורה

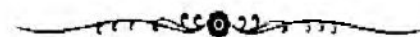
ועוד דבר שהוא גם כן דבר עיקרי מאד, מידות טובות בין אדם לחברו, ועל זה גם כן היה רבינו מדבר הרבה, וכל אישיותו הייתה בנויה על זה, מידות טובות עד כדי כך, שהלפנים משורת הדין ייחשב כמו דין, מפני שכתוב בשערי תשובה (ג, יג) שיש הרבה אופנים של 'לפנים משורת הדין' שהם חמורים מאד ועל זה הרבה ירושלים.

ומידות טובות הם היסוד של כל התורה כולה, ואמרו חז"ל (ר"ה יז, א) שמי שמעביר על מידותיו מעבירין לו על כל פשעיו, ובשערי קדושה לרבי חיים ויטאל (ח"א שיו) כתב שהרי יש שלוש דרגות בעבירות: חטא עוון ופשע, חטא הוא שוגג, ועוון הוא מזיד, ופשע הוא הגרוע מכולם, שמכיר את ריבונו ומתכוון למרוד בו, ואם אמרו שמעבירין לו אפילו על 'פשעיו', קל וחומר על עוונות וחטאים שהם קלים יותר.

והמידות הטובות נותנות לאדם את השלמות בכל התורה כולה, זה דבר ידוע ואין צורך להאריך עליו הרבה, ואמנם קשה לשנות את המידות שיהיו מידות טובות, ואף לשנות מידה אחת זה קשה מאד, אבל בכוח התורה אפשר! שהתורה היא תבלין, ומי שעוסק בתורה לשמה התורה מלבשתו ענוה וגם נעשה אוהב את הבריות כדאיתא באבות פ"ו, ומקבלים מידות טובות בטבע, וכל האופי משתנה מכוח התורה.

ועוד דבר שהיה רבינו אומר, שאם אדם מקפיד לעשות מצוה אחת מתר"ג מצוות בשלמות, סופו שיגיע מזה לכל התר"ג מצוות, ויש ראיות לזה, שאם עושים מצוה אחת בשלמות זה מביא לקיום כל התורה כולה.

כל הדברים האלה, ההשתדלות במצוות, והעיקר מתחיל מתורה, דבקות בתורה, שהיא אשריד בעולם הזה, וממילא זה לא קשה כל כך אם באמת רוצים להיות דבוקים בתורה, וזה מביא גם לידי מידות טובות, אלו הם הדברים שבידינו להתחזק, וזו תהיה הצלחה גדולה בשבילנו, וגם זכות ונחת רוח לרבינו ראש הישיבה זללה"ה.

לעילוי נשמת רבי אבא חייא ב"ר משה זצ"ל נלב"ע כ' סיון תשנ"ד תנצב"ה	לעילוי נשמת הגאון רבי טוביה אברמוביץ זצ"ל בהג"ר שמואל נתן זצ"ל נלב"ע י"ז סיון תשע"א - תנצב"ה
לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת אסתר שפרה גוטנמן ז"ה בת הר"ר יצחק זצ"ל נלב"ע כ' סיון תשע"ד - תנצב"ה	לעילוי נשמת הרב ר' יצחק נתן לוי ז"ל ב"ר שמואל זאב ז"ל נלב"ע י"ז סיון תשע"ו - תנצב"ה

אשריך וטוב לך

החיים המאשרים בדרכה של תורה

עבודות והדרכות
שנשמעו מרפן של ישראל
מרון ראש הישיבה
רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל
מאגדים לילדי ישראל

4

ילד קטן מול הפרכת

תלמיד חכם אמת...

אותו ילד אכן זכה ותפלתו שנובעת מעמק הלב, הגיעה עד כסא הכבוד והתקבלה לרצון. הקדוש ברונא הוא אינו משיב ריקם תפלות של מי שרוצה להתקרב אליו, ומי שרוצה לזכות להבין את תורתו.

הילד הזה גדל והיה לאחד מגדולי הדור - הגאון הצדיק רבי הערש מיכל שפירא זצ"ל בעל ציץ הקדש; גאון וצדיק שעשה מופתים למעלה מן הטבע.

בספרו את הספור הזה הוסיף רבנו זצוק"ל: "זו מציאות, שתפלות מעמק הלב הן אלו שסוללות את הדרך לגדל ולהצליח בתורה. זה כחן של תפלות ודמעות. כל אחד ואחד - צעיר או מבוגר - יכול לזכות על ידי תפלה אמתית מעמק לב להצליח בתורה למעלה מן הטבע!"

מה יעשה תלמיד כדי להצליח בלמוד התורה ולזכות להבין את תלמודו?

רבנו זצוק"ל שנשאל על כך פעמים לא מעטות, ספר מעשה מרטיט שהתרחש באחד מבתי הכנסת אשר בירושלים עיר הקדש.

'מה עושה ילד קטן ליד הפרכת של בית הכנסת?' השמש הביט נדהם במחזה, 'רגע, אני חושב שהוא בוכה... ממרר שם בבכי, הבין שמש בית הכנסת ומהר לגשת אל קדמת בית הכנסת, מול ארון הקדש, ולבדק מה קרה לו, לילד הקטן. רגיל הוא לראות בבית הכנסת אנשים מבגדים שמתפללים בדמעות, מתחננים לה' שישע אותם בצרתם. אבל ילד קטן כל כך?!

"מה קרה לה, ילד צדיק?" פנה השמש אל הילד המתמוגג בדמעותיו.

"לא קרה לי כלום, אני מתפלל..." ענה הילד בביתנויות, ואחרי רגע קצר של מחשבה הוא הוסיף, "אני מתפלל ומבקש מה' שאזכה להבין את מה שאני לומד ולגדל לתלמיד חכם."

לא על ספריות ושוקולד הוא בוכה. לא בגלל חבר שהעליב אותו או לא רצה לשתף אותו במשחק. הוא בוכה בכי טהור שכל פלו אהבת תורה. בוכה מתוך תשוקתו העזה לזכות ולהבין את סגיות הגמרא הקדושה. לזכות ולהיות

במה תלוייה ההצלחה בתורה?

האמתית שמלאה אותו והפכה אותו לשקדן מפלא."

בנוסף, היה בפיו של החזון איש גם 'סוד'. סוד שעמד מאחורי הצלחתו של אותו תלמיד חכם. הרב לורנץ שם אצנו פאפּרפּסט. מה? מה יכול להיות הסוד של ההצלחה?

"כנראה היתה לו, לאותו תלמיד, סבתא שבפיתה והתפללה בזמן הדלקת נרות שבת על צאצאיה, שיאירו את העולם בתורתם..." השיב החזון איש.

את הספור הזה שמע רבנו זצוק"ל מפיו של הרב שלמה לורנץ, וספר זאת לתלמידיו כשנרצה להדגיש את כח התפלה, עד כמה היא חשובה להצלחה בלמוד התורה הקדושה. רבנו זצוק"ל הוסיף ואמר: "ואם בדמעות של הסבתא זופים פה, קל וחומר אם האדם עצמו בוכה על הצלחתו בתורה, בודאי זופה בסייעתא דשמיא שאין לשער".

רבנו גם הדגיש כי יש ללמוד מספור זה שההצלחה בתורה אינה תלויה בפשרונות, אלא בסייעתא דשמיא, וכל אחד, גם אם הוא חלש בפשרונותיו, יכול להתעלות ולהפוך לגדול בישוראל, אם רק ישתדל כפי כחו בהתמדה בתורה ובתפלה ובכל ארבעים ושמונה הדברים שהתורה נקנית בהם.

הרב שלמה לורנץ ז"ל נפנס אל מרון החזון איש זצ"ל ושאלתו בפיו: "הנה הבחורים בעלי הפשרונות יוכלו בעזרת ה' לגדל בתורה, להיות רבנים וראשי ישיבות, אבל מה יעשו החלשים? אולי הם צריכים רק לקבוע עתים לתורה ולא להמשיך במסגרת הרגילה של הישיבה?"

שאלה חזקה. שאלה שנובעת מתוך לבם הפואב של התלמידים אשר לא נחנו בפשרונות, ולמרות זאת משתוקקים כל כך לזפות ולהבין את התורה---

שמע החזון איש את הדברים ונענע בראשו מצד לצד. לא! בהחלט לא! הישיבות אינן מתאימות רק לבעלי פשרונות. "אני מכיר בחור שלא היה כשרוני בכלל", התחיל החזון איש לספר, "עד כדי כך היתה התפיסה שלו חלשה, שאפלו את דברי רש"י הפשוטים של 'כל תבה שצריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה הכתוב ה"א בסופה, כגון מצרים-מצרימה' הוא לא הבין.

הרב לורנץ הנהן. אכן, נראה שמדבר בבחור חלש מאוד בתחום הלמודי. אבל המשוך הספור הזה אותו: "אותו בחור שקד על תלמודו בישיבה, עד שנעשה תלמיד חכם נרב מפרסם!" סיים החזון איש.

"מיהו אותו רב?" בקש הרב לורנץ לברר, "אם אדע את שמו אוכל לספר את הספור הזה לתלמידים שאינם בעלי פשרונות ולעודדם, שיראו לאן מסגלים גם הם להגיע..."

אבל החזון איש לא גלה את שמו של הרב מפני שזה היה עלול לפגוע בו.

חלפה תקופה, ושוב הגיע הרב לורנץ אל ביתו של החזון איש, ושאל אולי עכשו יספיק לגלות את שמו של הרב. "אותו רב כבר נפטר", ענה החזון איש, "ועכשו בודאי לא אוכל לספר מי הוא. אבל התלמידים שמבקשים להתעודד יכולים בהחלט ללמוד ממנו, ללמוד מפח הרצון וההתמדה שהוא גלה. ללמוד מאהבת התורה

הלכות והנהגות

ממזן פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א

פרשת בהעלותך תשפ"ה

במסגרת השיעורים השבועיים מפי מרן רבינו שליט"א לבני כולל תשובות והנהגות, זוכים בני הכולל לשמוע שיעורים בדיני ישיבת סוכה הנלמדים כעת בכולל בעיון רב, להלן סדרת השיעורים שנמסרו בשבועות האחרונים.

בגדרי הכוונה בישיבה בסוכה

והוסיף להם ענני הכבוד שהועיל להם לצל, ומעתה מה שפירש ר"ע 'סוכות ממשי' אדרבה הוא טעם וסיבה להורות על ענני הכבוד שאע"פ שכבר היה להם סוכות הוסיף הקב"ה את ענני הכבוד, ומעתה נראה דאף לר"ע יש לכוון זכר לסוכות עצמם שעשה לנו הקב"ה ענני הכבוד ולא רק זכר ליציאתם כפי שפירש הט"ז.

ומעתה תתיישב קושיית האחרונים דהקשו מדוע פסקין דבסוכות הושבתי היינו ענני הכבוד כר"א ולא כר"ע, ולדברינו קושיא מעיקרא ליתא דהא אף ר"ע מודה שהיו ענני הכבוד ולא בא אלא לבאר את חסדי הבורא בענני הכבוד, שכבר היה להם סוכות ממש ולא היו ענני הכבוד אלא להטיב עמם יותר לצל.

ג

לא כיוון טעם המצווה אם עבר איסורא

והנה לדעת הביכורי יעקב דכוונת טעם המצווה מעכבת, לכאורה אם אוכל בלא כוונה זו נמצא שעובר איסור דכיון שאינו יוצא במצוות סוכה הרי מבטל מ"ע והוי כאוכל חוץ לסוכה, וכמו שהביא בביאורו"ל (סי' ס"ד ד"ה ו"א), לגבי ציצית שאם אינו מכון בלבישת הציצית מבטל המצווה ועובר באיסור שלובש ד' כנפות בלא ציצית, ושמעתי שהסכים לזה החזו"א זצ"ל, ומעתה אף בסוכה י"ל כן דכיון שלא כיוון כוונת המצווה וביטל העשה הוי כאוכל חוץ לסוכה ועבר איסורא.

אמנם בט"ז (א"ח סי' כ"א ס"ק א') מבואר דלא כדברי הביאורו"ל דכתב הט"ז דאם לובש בגד ד' כנפות עם ציצית ומכוון שאין ברצונו לקיים מצוות ציצית אינו עובר בזה איסור ד' כנפות בלא ציצית, ואף במנח"ח (מצווה שכ"ה) מבואר כן גבי יושב בסוכה במצווה הבאה בעבירה שאינו מקיים מצוות סוכה אבל אינו עובר באיסור של אכילה חוץ לסוכה.

ובביאור דעת הט"ז והמנח"ח נראה פשוט דבבגד עם ציצית לא חייבה תורה להטיל בו ציצית וע"כ כשלוש בלא כוונה אע"ג דלא קיים מצווה אך אין בו ציווי להטיל בו ציצית וע"כ לא שייך לומר שעובר איסור, ואף בסוכה כן דיסוד החיוב הוא שכשאוכל יאכל בסוכה אך כשהוא כבר יושב בסוכה אין לו עוד חיוב לשבת בסוכה וע"כ אף שאינו מקיים מצווה ל"ש לומר שעובר איסור דשוב אין עליו ציווי לישוב בסוכה.

נוסח הגדפס לומר בכניסה לסוכה

ובסוף דברינו נבוא לעורר על מה שנדפס בסידורים לומר כשנכנסים לסוכה את הפסוק 'למען ידעו דורותיכם וכו'' והשמטו סוף הפסוק שנאמר אני ה' אלוהיכם, ותמוה מדוע השמטו כן, והלא סוף הפסוק הוא חלק מכוונת המצווה שנדע שהקב"ה מנהיג הבריא ומכוון זה נקבל עול מלכות שמים, שהרי הקב"ה אינו רק בורא העולם אלא הוא מנהיג את הבריא בכל רגע ורגע, ועוד קשה שהרי יש בזה גם חשש דכל פסוק דלא פסקיה משה לא פסקין והיינו שאסור להפסיק באמצע פסוק, וע"כ נראה דראוי לתקן ולומר כל הפסוק בשלימות ולסיים אני ה' אלוהיכם שהוא חלק מכוונת המצווה.

בב"ח ריש סימן תרכ"ה כתב דבסוכה יש לכוון טעם המצווה כמו בציצית ותפילין כיון דכתיב בקרא טעם המצווה שהוא למען ידעו דורותיכם וכו', אמנם כ"ז דווקא כדי לצאת המצווה כתיקונה אך בדיעבד כל שכיוון לשם מצווה יצא, וכן הביא המשנ"ב מהפמ"ג לדינא.

אמנם בביכורי יעקב כתב דכוונת טעם המצווה מעכבת ואם לא כיוון לא יצא מצוות סוכה אף בדיעבד, ולדברינו אם את כוונת הפת של הלילה הראשון אכל בלא כוונה זו צריך לחזור ולאכול שוב עם כוונת המצווה.

ומסביר נראה ברור שלא כדבריו דהא דכתיב בקרא 'למען ידעו' אין כוונת התורה שכוונה זו מעכבת ובלא זה אינו יוצא כלל, אלא שיש מצווה לכוון כן ואם לא כיוון לא קיים המצווה בשלימות וביטל מצווה זו, אך וודאי שעיקר מצוות סוכה יוצא כבר בכוונה למצווה בלבד.

אמנם בכזית פת בלילה הראשון אם לא כיוון טעם המצווה יש לחזור ולאכול כיון שהאכילה בסוכה בלילה הראשון הוא חיוב ומאחר שלא יצא המצווה כתיקונה וחיסר במצווה ראוי לחזור ולאכול עם כוונה מעליא,

וכן שמעתי מכמה גדולי עולם שדקדקו בלילה הראשון לומר בפה שמכוונים לצאת המצווה וזכר לענני הכבוד.

יש שנוהגים בכל ימות החג בכל פעם שנכנסים לסוכה לומר בפה "כי בסוכות הושבתי את בני וכו' ומנהיג יפה הוא, אך כבר ביארנו שיוצא את עיקר קיום מצוות סוכה בכוונה למצווה בלבד.

ודוגמא לדבר מצאנו בהא דאמר ר"ג כל שלא אמר ג' דברים הללו בפסח לא יצא יד"ה וכו' ופירש הר"ן שם דאין הכוונה שאינו יוצא מצוות מצה כלל אלא שאינו יוצא המצווה כתיקונה והא דאמר ר"ג לא יצא יד"ה היינו שחיסר בקיום המצווה, וה"נ בסוכה אם אינו מכון טעם המצווה הרי הוא מחסר במצווה ואינו מקיימה בשלימות אבל וודאי שיוצא עיקר המצווה.

ב

בביאור הכוונה בסוכה אליבא דר"ע

באחרונים תמהו מדוע פסקין הלכה כר"א דבסוכות הושבתי היינו ענני הכבוד ולא כר"ע דסוכות ממש היו, והא הלכה כר"ע מחבירו, והיה צריך לכוון זכר לסוכות עצמם ולא לענני הכבוד.

והנה באמת יש לתמוה לשיטת ר"ע מה רבותא איכא שיישבו בסוכות במדבר והרי לא היה בזה נס כלל, ובשלמא לר"א איכא זכירת הנס דענני הכבוד אבל לר"ע יש להבין מדוע עושים סוכות, ואכן הט"ז ביאר בדעתו ר"ע דהזכרון הוא על יציאתם שהייתה תכף לזמן ישיבתם בסוכה ולדבריו עולה דהכוונה בסוכה אינה על עצם ישיבתם בסוכה אלא על יציאתם בלבד.

אמנם בפשוטו אפשר לפרש בזה באופן אחר והיינו דאף ר"ע מודה שהיה להם גם ענני הכבוד ושפיר עושים הסוכה זכר לענני הכבוד, ומה שפירש שהיו להם סוכות ממש היינו שעשו סוכות לצניעות ולמגורים, והקב"ה לא הסתפק בכך

הבורח מן הכבוד

תגובת רבינו כשפתחו שני 'שורות' עבורו

מעשה מפליא השופך מעט אור וצוהר לעולמו הפנימי של מרן רבינו שליט"א התרחש איפה לפני כמה עשרות שנים בעת שנכנס רבינו לחתונה של אחד ממקורביו, האולם היה גדוש ועמוס אך מיד כשנכנס רבינו לאולם הלכו לו הציבור כבוד ופתחו עבורו שני שורות שיוכל לעבור בתוכם, רבינו ראה התבונן אך שתק, ראו על פניו כי משהו אינו כשורה... לאחר שיצא מן החתונה אמר לאחד ממקורביו "ראית פעם דבר כזה? הלא הכרתי גדולי ישראל שבדור הקודם ומעולם לא הייתה זו הדרך, הלא ראיתי את החזו"א ואת הבריסקער רב, את הרבי מבעלז' ועוד רבים, ולא ראיתי שעשו להם דבר כזה.

לאחר מכן הוסיף רבינו כי בהזדמנות מסוימת השתתף בהלוויה יחד עם מרן הגר"ז זצוק"ל והיו שם אי אלו אנשים שדחפו בסביבת מרן הגר"ז כדי לחלוק לו כבוד, אך מרן הגר"ז רגז עליהם וגער בהם "מה אתם רוצים ממני" ואמר שבחורים אלו שדחפו לא הייתה כוונתם לשם שמים אלא למטרות אחרות...

ובענין זה לפני שנים רבות כשהגיע רבינו אל ציון הרשב"י במירון נוצרה המולה ודחפו שם אנשים כדי לפנות לו מקום, אך רבינו רגז על כך ואמר מיד למקורביו שלא ישתפו פעולה עם הדחיפות והמהומה וחלילה לו להיכנס אל הציון הקדוש באופן שיידחפו אחרים עבורו.

על מה הם מסתכלים הלא אני יהודי פשוט

סיפר נכדו יד ימינו הרה"ג ר' דוד שליט"א: הייתה זו שב"ק פרשת שופטים תשע"ח בה שבת רבינו במושב 'תפרח' לרגל שמחה משפחתית במקום, במהלך השבת הגיעו ציבור גדול משיבת תפוח ומהמושב לבוא להתברך מפיו ולשאול שאלות בהלכה ולחזות בנועם פני רבינו, לפני התפילה יצאתי עם רבינו לכיוון בית הכנסת וכשיצאנו הבחין רבינו שציבור גדול ממתינים לראותו, ואז שמעתי ממלמל לעצמו: "על מה הם מסתכלים, הלא אני יהודי פשוט".

זה לעשות ליצנות מהחזון איש

בעידנא דחדוותא סיפר אחד לרבינו ששמע מחמיו הרה"ח ר' יעקב שכטר זצ"ל שהחזו"א אמר לו לפני שעשה את השידוך עם רבינו, "ר' משה שטרנבוך הוא רבי עקיבא אייגר של הדור הבא", רבינו ביטל את הדברים ולא אבה לשמוע מזה, ואמר "זה ליצנות ממש, ליצנות מהחזון איש, לא יכול להיות, לא היו דברים מעולם".

ובענין זה פעם בא יהודי אחד לפני רבינו ואמר "רבינו, עיני ישראל נשואות אליך", ורבינו השיב לו במילים קצרות וחדות "אוי לו לדור שכך עלתה בימיו".

סידור קידושין

בהזדמנות מסוימת התבטא רבינו על עצמו ואמר "איני מחפש סידור קידושין, אני מחפש סנדקאות", וביאר את דבריו שסידור קידושין חשיבותה כמו כל ברכה וכמו ברכת הנהנין, ויכול הוא לברך ברכת הנהנין אף בביתו...

ובנותן טעם להביא בענין זה מה שסיפר רבינו ששמע פעם מגאב"ד דטשעבין זצ"ל שאמר על עצמו שהוא אינו רוצה סידור קידושין ואחרים מפצירים בו לקבל, ואילו ראשי הישיבות רוצים ואינם מקבלים, והוסיף שהאמת היא שסידור קידושין שייך לרבנים ולא לראשי ישיבות.

מרן המשגיח הגר"א דסלר זצוק"ל

לאחר פטירת אביו של רבינו הייתה אשתו האלמנה ע"ה שוטחת את שאלותיה וספקותיה בעיקר לפי מרן הגר"א דסלר זצ"ל שהתווה את דרך חיי המשפחה על כל צעד ושעל, והגר"א דסלר זצ"ל היה מוכן להוציא על כך מזמנו היקר, וחשבה למצווה גדולה - להרנין לב אלמנה.

בחורף שנת תש"א, בזמן הבליץ על לונדון הוברח רבינו ל Teshem (כפר טעשעם) ולשם ברח גם מרן הגר"א דסלר זצ"ל, שם שהה גם יחד עם הרה"ג ר' שמעון דנציגר זצ"ל משמשו של מרן הגר"א דסלר זצ"ל עוד מימי קדם, אשר למד עם רבינו תנ"ך בתקופה קודמת בלונדון, והמשיך ללמוד עם רבינו אף בכפר טעשעם, לימים כשסיפר על כך רבינו הפליג בשבחיו שהיה צדיק נשגב.

בכפר טעשעם זכה רבינו לישון במשך תשעה חודשים באותו חדר יחד עם הגר"א דסלר שברח בגפו ובלי אשתו לכפר ההוא. רבינו למד עימו בתקופה ההיא בספר חידושי הגר"ח על הרמב"ם, ואף נתבקש על ידו להעיר בשבת קודש בשנת הצהרים לאחר כל 17 דקות, היות שהיה מקפיד שלא לישון ביום יותר מח"ד דק'.

מרן הגר"א דסלר קירב את רבינו מאוד, והיה אומר "משה רב כוחו בהכרעה, ולפי הכלים שלו הוא עתיד להיות מגדולי פוסקי הדור", ודרש ממנו ללמוד הלכה למעשה, ואמר לו שזהו צורך הדור - לגדל פוסקי הלכה ורבנים. וביקש ממנו שגם יהיה בקי בתלמוד ירושלמי.

[ואכן וויכוח גדול היה בין רבותיו של רבינו, רבו הגה"צ רבי משה שניידער זצ"ל טען שרבינו מיועד להיות ראש ישיבה - והכינו וייעדו לכך, אולם לעומתו טען הרב דסלר זצ"ל כי רבינו מיועד להיות פוסק, ודרש מרבינו להשקיע הרבה בלימוד הלכה למעשה, ולבסוף נתקיימו דברי שניהם].

ביום בו נכנס רבינו לעול תורה ומצוות, העניק לו מתנה "ספר נודע ביהודה", וכתב עליו בכתב ידו בזה"ל "בהיותך היום לגדול ברכתינו הלבבית אליך: עלה תעלה ותצליח להיות גדול ממש בתורה ויראת ה' טהורה, והיית לתפארת למשפחתך הרוממה, קבל נא מחמדינו את תשורתנו השלוחה לך מאהבה וחובה, והיה כאשר בע"ה תגדל ושמך ביהודה יודע, הלא תזכור אף אותנו בלמדך בספר נודע ביהודה. אלי' אליעזר דסלר ומשפחתו".

אף לאחר שנסע רבינו לארץ ישראל, המשיך להיות קשור עימו בעבודות האהבה, וכשהציע החזו"א את השידוך לרבינו, שלח החזו"א את הגר"א דסלר זצוק"ל שיציע הוא את השידוך לרבינו, ואכן נסע אז הרב דסלר (בתחילת שנת תשי"ד, תקופה קצרה לפני פטירתו) לישיבת חברון במיוחד להציע זאת לרבינו.

דרכי אורה

משולחנו של רבינו הגדול מרן ראש הישיבה הגאון רבי מאיר צבי ברגמן שליט"א פרשת בהעלותך תשפ"ה (82)

שבתו של אהרן

ויעש כן אהרן אל מול פני המזבחה העלה קריבה כאשר צוה ד' את משה (ה, ג) בפירוש: ויעש כן אהרן להגיד שבתו של אהרן שלא שניה ע"ל, וכבר עמדו רבים ע"ז מהו גדולתו ושבתו של אהרן שלא שניה ממה שצוה הקב"ה.

והנה לעיל פר' נשא הביא רש"י במד"ר שם (פ"ב ט"ז) שלא נתנדבו נשיאים בתחילה למלאכת המשכן מפני שאמרו יתנדבו צבור מה שמתנדבים ומה שמתקדשים או משלימים, ולפי שנתעצלו חיסר הכתוב אות משמם 'הנשיאים' כתיב ע"ש, ונראה שהתורה ק' מפרשת את שורש נביעת מהשבתם, שלא הסכימו הנשיאים לערב נדבתם עם תרומת כל ישראל, אלא רצו להתגדר בפני עצמם ליתן דבר המסוים שיקרא שם ע"ז, והוא פגם גדול בנדבה לבית ה', וכבר ביארתי מואמר התנא דבי אליהו רבא (פ"ז) כיון שקבלו ישראל עול מלכות שמים בשמחה ואמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע' אמר הקב"ה למשה שיאמר לישראל שיעשו לו משכן כו', וביארתי בזה שלהתנדב לשם ה' לי לשמו, לא יתכן אלא ע"י קבלת מלכות שמים, ולשון הרמב"ל במסילתו (מס"י פ"א) 'ואי אפשר לו להיות עבד נאמן לקונו כל זמן שהוא חס על כבוד עצמו', לכן ראתה התורה פגם במחשבת הנשיאים כיון שרצו להראות את עצמם בנדבתם.

והו"ו ע"כ שאחז"ל לא ליצלי אינש תפילת המוספין ביחיד ברה"ה, ומ"ש השונומיות לאלוהים 'בתוך עמי אנכי וישבת' כי כל מקום שנא' 'יהי היום' אינו אלא ראש השנה, והמלכת הקב"ה הוא ביטול העצמיות ולא להתייחד בתוך הממליכים להראות כי אני הוא הממליך וזה פגם בקבלת המלכות, והנהו כאן חסרון בהנדבה שהי' צריך לשם שמים גמור.

ואמנם אח"כ חזרו בהם ונשתתפו כאחד בהנחת המזבח ונשתתפו בקרבנותיהם, ולכן כפלה תורה י"ב פעמים את קרבן כולם, ובמד"ר נשא (פ"ב ט"ז) אמר הקב"ה בני שנודדו יכתב שהביאו 'והותר' והנשיאים שנתעצלו חיסר אות משמם, שכן כתיב 'והנשיאים' חסר יו"ד, כיון שנגמרו המשכן הקדמו והביאו קרבן בוריות הה"ד ויקריבו נשיאי ישראל וגו' ע"כ, והיינו דמדה טובה מרובה מומדת פורענות, ואמנם עצלותם החסירה רק את א' משמם אבל כשנודדו להקריב - נכפלו כל קרבנותיהם י"ב פעמים כדי לפרסם כ"א לחוד, ועוד זאת זכו הנשיאים שהאריכו חז"ל במד"ר (שם) לבאר כוונתו ומהשבתו של כל נשיא בקרבנו, ואף שקרבנות כולם הושוו כא' אבל כ"א הביא אותו הקרבן בכונה אחרת, עד שהקשו חז"ל מה שגרמו מאתיים ראשי סנהדראות בקרבנו של זבולון ולא בשל נתנאל בן צוער נשיא יושבר שמשבטו היו הסנהדרין, ואף שגם יושבר הקריב כן ממש אבל הביא זה במחשבה אחרת ולכן דרשו שם מה שדרשו ע"ש, וכנראה שלמדו כן ממה שהאריכה תורה לכפול קרבן כל נשיא בפ"ע ובע"כ שנהשב קרבן אהרן.

ולולי דמסתפינא הו"א שישבתו של אהרן הי' שקרבנו שהקריב שיהי' ה' כתמורה על מה שהנשיאים הקריבו לחנוכה המנובה וחלשה דעתו וא"ל הקב"ה שלק גדול משלהם ע"י"ש ברש"י ריש פ' בהעלותך, ושבתו של אהרן שלא שניה כלום אפ"ל במהשבה כמה שהי' מכין משה הענין בכל שבעת ימי המילואים, והו"ו שבתו של אהרן, גדולתו בקבלת עול מלכות ה' בביטול העצמיות לגמרי.

'בתוך בני ישראל'

ויאמרו האנשים ההמה אליו אנטנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבית הקרב את קרבן ד' במועדו בתוך בני ישראל (ט, ז)

ביארו המפרשים (ע"י כלי יקר ואוה"ח ומש"ח) טענתם אחר ששמעו ממושה שאמר 'במועדו' (שם ג') ומיתורו של 'במועדו' ילפי' שפסח ציבור קרב בטומאה, וע"ז תבעו בדקדוק 'למה נגרע להקריב את קרבן ה' במועדו בתוך בני ישראל' אף שהם טמאי מת, וע"ז באה התשובה דוקא ציבור מקריב במועדו אבל 'אינ' נדהה לפסח שני ואינו מקריב בטומאה ע"ש.

ויש לבאר מהות מעלת הציבור עפ"י מאחז"ל בספרי שהביא רש"י עה"פ (דברים יא, ג) והי' אם שמוע תשמעו וגו' ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, וז"ל: והלא כבר הזהיר 'בכל לבבך ובכל נפשך' [בפר' ראשונה של ק"ש], אלא אזהרה ליתיד אזהרה לצבור ע"כ, וצ"ע שהרי כל יחיד מהציבור כבר הזהיר

משא הספדו של רבינו הגדול מרן שליט"א אחר מיתתו של האי גאון וצדיק רבי אלעזר פסרמן זצ"ל מוחתיקי תלמידיו של רבינו מרן שליט"א

הרי זה ותקדש קדש קדשים

היום הוא זמן שלא מספידים, אבל חכם בפניו אפשר להספיד ולהגיד כמה דברי התעוררות, ולכן אדבר בקצרה. אנחנו נמצאים כעת באסרו חג של שבועות, זמן מתן תורתנו, ונלקחה מאיתנו דמות של מי שהיה ה"לעבעדיגער ספר תורה" - ספר תורה חי!

נשים לילות כימים על משים לילות כימים.

צריכים לדעת שאנחנו מלווים יהודי, שאנחנו מכירים אותו אצלנו בישיבה כאן כבר כמעט 50 שנה, שהוא המית את עצמו באהלה של תורה כפשוטו, והיה משים לילות כימים בשקידת התורה במושגים מבהילים. כל ענייני העולם הזה היה אצלו לכלום, הבל ורעות רוח.

וכמו שכותב הרמב"ם בהלכות שמיטה ויובל "כל איש ואיש מכל באי העולם, אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה', לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צווארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים".

ר' אלעזר הרי נתקדש קודש קדשים. אני רוצה לספר שלפני כמה זמן ביקר אצלינו בישיבה איש חשוב מהממשלה, וכשהוא נכנס לבית מדרש של ר' אלעזר זצ"ל תפסה אותו, והוא ניגש אליו ודיבר איתו קצת. אחר כך ר' אלעזר אמר לי, שהוא בכלל לא ידע במי מדובר, הוא לא ידע מי זה. הוא היה ממש מנותק מכל העולם.

זה נקרא מי שפרק מעל צווארו עול חשבונות רבים אשר ביקשו בני אדם. לא עניין אותו כלום, הכל אצלו היה רק תורה ותורה ומוסר.

והיה אצלו עוד נקודה, מעולם הוא לא החזיק טובה לעצמו, הוא היה "שייף עייל ושייף נפיק ולא מחזיק טיבותא לנפשיה". כל חייו הוא התהלך בצידי דרכים, ולא ביקש לעצמו לא כבוד ולא שורה, רק לשבת וללמוד.

אנחנו מבקשים ממנו שתהיה מליץ יושר על הישיבה, ותבקש לפני כסא הכבוד על כל בני הישיבות, שיתבטלו כל הגזירות על עולם התורה, ותהיה מליץ יושר על הרבנית שתחי' ועל כל יוצאי חלציק.

ר' אלעזר, אני רוצה לבקש ממך מחילה בשמי ובשם כל תלמידי הישיבה, אם לא נהגנו בך בכבוד הראוי או שח"ו פגענו בך. ונזכה לזבלע המוות לנצח ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פני ונאמר אמן.

(בעת מסע הלוויה \ אסרו חג שבועות תשפ"ה)

מרן שליט"א במסע הלוויה

ר' אלעזר זצ"ל עם יב"ח"ט"א מרן שליט"א - ע"ח תשפ"ה

מקודם בפנ"ע, ולשם מה נזקקנו לאזהרה נוספת לציבור.

נ"ל לפרש עפ"י מה שביאר בס' משך חכמה (הפסרת שבת הגדול) הטעם שיש מנחה בציבור אף דאיה באה בשותפות, כיון שהציבור אינו רק קיבוץ ישותפות של הרבה יחידים אלא הוא מציאות חדשה יחידת שנקראת 'ציבור' וכל הציבור נחשב במהותו לישות אחת כמו 'יחיד' עכ"ל, ונראה דמה"ט בעינן אזהרה מיוחדת לציבור בפרשת וחי' אם שמוע, דאמנם אנשי

הציבור הם אותם היחידים שנצטוו כבר בפר' ואתם אתם את ה'א בכל לבבך ובכל נפשך, אלא שנתחדש כאן דין נוסף על כל יחיד 'לאהבה את ה'א ולעבדו' בציבור ואינו יוצא יד"ח כמה שהוא עצמו אוהב את ה' בתור יחיד בפנ"ע, וע"כ אסור לו להסתגר בתוך ד' אמותיו ולומר מה לי ולעבור, אני ובייתי נעבוד את ה' בכל לבבי ובכל נפשי בפרטיות, אלא יש דין מיוחד לאהוב את ה' ולעבדו בתוך הציבור.

'לא בא יתרו אלא לשם שמים'

לכה אתנו והטבנו לך וגו' ויהי פי תלך עמנו ויהי הטוב ההוא אשר ייטיב ד' עמנו והטבנו לך (י' ב"ט – ל"ה)

במד"ר ריש יתרו (כו"ב) א"ל הקב"ה וכו' אני הוא שקרבתי ליתרו ולא רחקתי, אדם זה שבא אצלי לא בא אלא לשם שמים ולא בא אלא להתעניי, אף אתה קרבתי אל תרחיקני, מיד 'ויצא משה לקראת חותנו' ע"ש, ובעבור זה נשתדל משה רבנו כ"כ על הדבר שיסכים יתרו לילך עמו לאו"י.

י'כבר הק' המפרשים כיון שלא נתרצה יתרו לילך עמנו בהבטחה הא' שא"ל 'לכה אתנו והטבנו לך', מה עוד חוסף לו משה כשא"ל שנית 'והיה הטוב אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך', וכ' בפ"י כלי יקר זו"ל: ובדרך פשוט, מתחילה הכמיתו בטובה גופנית באומרו 'והטבנו לך' ולא הזכיר ה' ולא רצה לקבל כי אמר 'אלך אל ארצי' ושם יהיה לי טובה הרבה, ואח"כ הכמיתו בטובה רוחנית שיהי' מכלל הסנהדרין שנקראו 'עניי העדה' כמ"ש 'והיית לנו לעינים', ואמר 'והיה הטוב אשר ייטיב ה' עמנו', הזכיר ה' בטובה רוחנית זו כי יתן ה' את רוחו עליו, ונעתר לו, וכן ה' לדעת חז"ל (סנהדרין קו א') שמבני יתרו זכו וישבו בלשכת הגזית וכו' ובודאי ה' זה

מהבטחה 'והיית לנו לעינים' עכ"ל. והנה אנו רואים מעלתו של יתרו שכל מעשיו היו לש"ש כמו שהעיד עליו הקב"ה כשבא אל המדבר, ובאמת לא

רצה ממש רבינו שום טובה בעולם הגשמי ואפי' בשביל ארץ ישראל לא אבה להישאר, ורק עבור 'הטוב ההוא אשר ייטיב השם' זו טובה רוחנית של 'והיית לנו לעינים' להיות מעיני העדה שבניו יהיו ת"ח יושבי לשכת הגזית, רק ע"ז הסכים להישאר.

י'מכבר אמרתי עפ"י חגמי' סנהדרין דל"ו ב' דגר פסול לדינו נפשות מדקאמר יתרו (שמות יח) ונשאו אתך – בדומין לך ע"ש, והנה יתרו הגר הבין שהוא עצמו פסול לדינו נפשות ורק בהנים הוי"ם יישראלים המיוחדים המושיאין לכהונה, ידרי לנו שכל מעשיו רק לש"ש.

י'בפירש"י עה"פ (קהלת יא) 'שלח לחמך על פני המים' עשה טובה וחסד לאדם שיאמר לך לבך עליו אל תראנו עוד כאדם שמשליך מזונותיו על פני המים, כי ברוב הימים תמצאנו עור ימים באים יתקבל תשלומך, ראה מה נאמר ביתרו (שמות כ') 'קראו לו ויאכל לחם' וסבור שהוא מוצי' ולא יראנו עוד, מה ה' סופו נעשה חתנו ומלך על ישראל והבנינו תחת כנפי השכינה וזכו בניו ובני בניו לישב בלשכת הגזית עכ"ל, יתרו עשה חסד עם משה רבינו רק לש"ש שהי' סבור שלא יראנו עוד, וזכה שחתנו הי' משה רבינו שקיבל תורה מסיני והבנינו

תחת כנפי השכינה ובני בניו יושבי לשכת הגזית מלמדי התורה לישראל.

"אין לנו לשים מבטח בנ אדם שאין לו תשובה" מכתב חיזוק לבני קהילת "נוסח ישראל" במבשרת ציון אשר בן קהילתם נתון בצרה ובשביה ה"י

מאיר צבי ברגמן

ישיבת ישיב"י
21 י"ז מאדר, בני ברק

ס"ה"ט"ז סיון ה'תשס"א

כבוד בני קהילת המבשרת "נוסח ישראל" בעיר מבשרת ציון אשר ע"י יד יישראלים ע"ה"ל העונות בתפלת חרב המצור רבי יעקב ישראל קצנעין שליט"א

כאשר בן קהילתם אלקים בן רוחם צדיק נוצר שבי, במצור ובמבשרת עם עור נאחזי"י ה"י, ומבטחם אנו כל יום שיצא מאפלה לאור, ואין לנו לשים מבטחנו בנ אדם שאין לו תשובה, אלא רק על אבינו שבשמים.

ובני שאמרתיו לבניו ויהי המבשר "יד יישראל", את שאמרנו תז"ל במדרש תהומות עה"ל "אל תיראו תולעת וקרב" (שעירא בא, יד), מה תולעת טוהה בסיה, את ישראל אין ביחס אלא בזה, כשהם מתפללים יושבים מיד לפני הקב"ה, ומה מאד נתפלאי באמינותו הנהגה והסמכות, להתגבר ולתאמן במשנתו בהי"ח.

ובאשר שמתפ"י כי חזקתם לשים ידו בכל יום את ספר התהלים, אשרים ואשרי אלקים, כי רק בזה מוחט, להיבנות חילום בחזית ולעשוק לו בתפילה ונקיטה, להענין עני מלך וזמן וזמון, שיתנו ייחוס רצאה בעני עמו, להל"י מצינו גם כל אחרות חתומים בציה ובשביה.

ואף אני בל"ג אצטרף עמכם לומר ספר ק"ל למשך ארבעים יום, ובתפילה ותחנונים שנקרוב ממש ממש בירושלן של ישראל, ונזכה בקריב לאור חדש על ציון מאיר ויהיה לנו תהלים.

אשר בן קהילתם
מאיר צבי ברגמן

בין פורענות לפורענות

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה ד' וגו' (י' ל"ה)

בגמ' שבת קט"ו ב' ת"ר 'ויהי בנסע הארץ ויאמר משה' פרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות מלמעלה ולמטה לומר שאין זה מקומה וכו' דהניא רבן שמעון בן גמליאל אומר עתידה פרשה זו שתיעקר כוכאן ותכתב במקומה, ילמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שני', פורענות שני' מאי היא 'ויהי העם כמתאננים', פורענות ראשונה 'ויסעו מהר השם' א"ר תמא ברבי חנינא שסרו מאחרי ה', והיון מקומה א"ר אשי בדגלים ע"כ. י'כ' הרמב"ן כאן: אבל ענין המדרש הזה מציא אותו באגדה שנסעו מהר סיני בשמחה כתינוק הבורח מבית הספר, אמרו שמה ירבה ויתן לנו מצות, וזהו 'ויסעו מהר השם' שהי' מחשבתם להסיע עצמן משם מפני שהוא הר ה', וזהו פורענות ראשונה. והפסיק, שלא יהיו ג' פורענות סמוכות זה"ל ונמצאו מוחזקים בפורענות, וקרא החטא 'פורענות' אעפ"י שלא אירע להם ממנו פורענות, ושמה אלמלא חטאם זה היה מכניסם לארץ מיד עכ"ל, וג' פורענות שכ' רמב"ן ר"ל שכבר נסמכו ב' פורענות של המתאננים והעם המתאנים כמ"ש מקודם בד' רש"י ע"ש, וצ"ע הפסוק ד' חז"ל 'בין פורענות לפורענות' משמע שלא יהיו סמוכים ב' פורענות זה"ל, ובאמת אינו כן.

נראה, שעיקר הקפידא שלא להסמך פורעניות הוא דווקא בין ב' פורענות אלו שפרשת ויהי בנסעו מפסקת ביניהן, והא לענין פורענות ראשונה של יסעו מהר ה', הלא כלל ישראל לא נסעו עד העלות הענן במבואר בפסוקים לעיל שבעשרים לחודש נעלה הענן ונסעו, ובע"כ שלא נתבעו ישראל כלל על עצם הנסיעה אלא שנמצא פגם במחשבתם שהי' זה בשמחה וירדה תורה לסוף דעתם שהי' משום רצונם לברוח מבית הספר שמה ירבה להם עוד

מצות, וגם גבי פורענות שני' של המתאננים אחז"ל בילקוט (רמז תשל"ב) עה"פ (יא, א') 'ויהי העם כמתאננים' מימיהם לא חטאו חטא גמור ולא לקו מכה גמורה, אילו אמר הכתוב 'ויהי העם מתאננים' לא הי' להם סליחה אלא 'כמתאננים' וכו', וכ"כ מלישנא דקרא 'רע באוני ה' וישמע השם' וגו' ר"ל ה' שמעו וה' רע באוני אבל בשך ודם לא הי' יכול לשמוע, ועל מה היו מתאננים? כמה לבטן בדרך הזה, ולשון רבינו בחיי: הפסיק כאן בשני פסוקים אלה והי' ראוי להדביק 'ויהי העם כמתאננים' עם 'בנסעם מן המחנה', מפני שישאל אחר שנסעו מהר סיני שהי' קרוב לישוב ונתרחקו ממנו ובאו עתה בתוך המדבר הגדול והנורא דרך ג' ימים, היו מצטערים מאד ומתאננים על פחד הדרך, כי אמרו: איך נוכל לסבול הצער והעינוי, וא"כ כיון שהכל סיפור א' יענין א' לא הי' ראוי שיפסיק ביניהם בפרשת 'ויהי בנסעו' וכו' כי היו כואבים 'מצטערים בהכנסם עתה במדבר, והתאננות זה הי' רע באוני השם לפי שלא היו חולכים שמחים אלא מוכרחים ודואגים וכו' עכ"ל, ומבואר שגם פורענות שני' הי' רק במחשבה.

הנה כאשר נעמיד זה לעומת זה, שנסעו מהר ה' הי' בלבם שמחה על הנסיעה ולא חשו למורח הדרך, אבל כאן לא היו חולכים שמחים אלא מצטערים מוכרחים מתאננים ודואגים, והלא הארון נסע לפניהם והורג נתינים ועקרים ומיישר להם הרים ועמקים שמתלם לא בלחה ורגלם לא בצקה, ועדיין חלבו בצער, כמה קטרוג יש מזה על בריחתם בשמחה פנימית מהר ה', ולכן הוברה הכתוב להפסיק כאן בפר' 'ויהי בנסעו' שלא להסמך ב' הפורענות הללו דייקא.

מבית דבד

ממך ראש לראשי הישיבות רבינו הגר"ד פוברסקי שליט"א

בד בבד | על התורה

עשה לו כדי שיחיה וחיי בעלי חכמה ומבוקשה בלא תלמוד תורה כמיתה חשוכה" והרי אם לא למד עד אותו יום אינו יכול לומר דמהיום אני רוצה ללמוד שבלא תלמוד תורה זה נחשב לו כמיתה, אלא דוקא למי שכבר היה במדרגה של תלמוד תורה אז כמפסיד מדרגה ההיא הרי זה לו כמיתה, הכי נמי כיון שעמדו ישראל בהר סיני במדרגה גדולה ואח"כ נפלו מאותה מדרגה וברחו כתינוק היוצא מבית הספר הרי זה להם כמיתה, ולכן זה נחשב כ"פורענות" ראשונה, עתה"ד מו"ר שליט"א. (שם)

בינה למשפחותיו

"דועים דברי הבהר"ל שבהר סיני לא נאמר גר שנתגייר כתינוק שנולד לכן היו בוכים למשפחותיו.

עוד שמועתי בדרוש נמון הגר"ד פוברסקי שליט"א ר"י פוניבז' שגוף היהודי שונה מגוף הגוי מפני שגוף היהודי בעצמו קדוש בהיותו דבוק לנשמה נשוא"כ גוף הגוי הוא רק כלי, ולכן כשהגר מתגייר הוא כקטן שנולד מפני שגם הגוף שלו נעשה מהות אחרת, והמתקין בזה נז"ש חז"ל ביבמות נז"ל דמודיעים לגר מקצת מצוות קלות וחמורות תחום שבת ומיתות בי"ד, כמו שלמדו מרות שבעניי אמרה לה באשר תלכי אלך, ובאשר תמותי אמותי וגם מודיעים לה שאין קוברים צדיק אצל רשע, וכמו שבעניי אמרה לה 'ושם אקבר' והנה יש לשאול וכי אחר שהסכימה הגיורת לכ"כ עונשים והפחדות ומיתות בי"ד יתכן שתיעצר בגלל שתיקבר לבד, אבל הפירוש שאומרים לה שהגיור יעשה שגם הגוף יהפך להיות גוף אחר לגמרי, ולכן אפילו בגוף הנשאר בבית הקברות יהיה עדיין הבדל ודמיון. (משפט הכתובה)

ביצד כרחו

תוס' שבת דף קט"ז ע"א תד"ה פורענות, אלא פורענות ראשונה כדאמר במדרש כנסעו מהר סיני דרך שלשת ימים כתינוק היוצא מבית הספר שבחר לו והולך לו, כך היו בורחים מהר סיני דרך שלשת ימים. שמועתי ממו"ר הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א שהקשה דהלא 'על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו' ולא נסעו אלא אחר שהתחיל הענין לנסוע, ואם כן איך רואים מנסיעתם שלשת ימים שהיו בורחים כתינוק מבית הספר, דלא היו נוסעים אלא כפי נסיעת הענין. ותיירץ מו"ר שליט"א דנ"מ בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו, ולכן אם הענין נסע דרך שלשת ימים כלי הפסק זה סימן שכך היה רצונם לעשות עתה"ד. (שפתי יצחק עמ"ס שבת)

איזה פורענות

עוד שמועתי ממו"ר הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א דלכא"ה "פורענות" היתה מה שירדו בזה מנזריהם שעמדו בה בהר סיני דמזה ירדו למדרגה שברחו כתינוק היוצא מבית הספר. והקשה מו"ר שליט"א למה זה נחשב כפורענות, והלא זהו רק ירידה ממדרגה בעלמא. ותיירץ מו"ר שליט"א דרואים מכאן שעניי רוחניות אינם דומים לעניי גשמיים, דבגשמיים יש דברים שאדם צריך אותם כדי להיות ויטא הדברים הם מותרות, אבל ברוחניות כל שמוציא האדם למדרגה מסיימת ברוחניות אם יפול אח"כ מאותה מדרגה הרי זה כמיתה, וכדמצינו בגמרא בנכות דף י' ע"א "תלמיד שגלה מגלן רבו עמו שנאמר וחי עבד ליה ימידי דתתי ליה חיותא" ופי' הרמב"ם בפרק ז' מהלכות רוצח הל"א "שנאמר וחי

בבד מר'ים

בהלויית הגאון רבי גדליה גרל זצ"ל מוצש"ק בהעלותך תשס"ד

אמת, וכשכתוב בתורה על אדם שהוא עשה מצוה, הכוונה שהמצוה היא בתכלית השלימות, ועל מצוה אחת כזו אז כל כלל ישראל וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

מי זוכה לדבר כזה, כאן ראינו את זה, קראנו בהפטרדה של שבוע שעבר 'מראה כמראה מלאך האלקים מראה מלאך, ואח"כ אמר אז ידע מנוח כי מלאך ה' צבקות הוא, רק אחרי כמראה איך שלא רצה לקחת מאומה ועלה בלבה המזמרה, כי אם חסר משהו אז זה לא, גם כשנראהו כמראה מלאך האלקים אולי הוא נביא אבל עדיין לא מוכרח שהוא מלאך, רק בסוף הוא ראה שזה לא כמו כולם, זה ה' הנפטר הגדול הזה.

דבר נוסף צריך לדעת והוא גם מהיסודות, יש מעלה שנקראת 'תמימים' ידוע ה' ימי תמימים זו זכות מיוחדת על אברהם אבינו כתוב בא בימים, זקן בא בימים, על שרה גם כתוב את המעלה הזו, יש מעלה מיוחדת באדם שזוכה כל ימיו תמימים, יודעים שכל רגע מחיייו אינו שונה מהקודם לו, תמימות זה הכל מוכח היסוד הזה, מי שזוכה לתורת ה' תמימה, אדם שזוכה לחפש את האמת, והוא דבק בקב"ה חותמו של הקב"ה אמת, יש לו את המידה הגדולה הזו של אמת, אז אין נפקא מינה אין דבר שיכול לשנות אצלו רגע אחד מחבירו, כל ימיו בלי הפסק עם אותה הנהגה, וכעת אנו עומדים ועלינו לבכות יחד על השריפה הגדולה הזו.

כתוב ושמואל שוכב בהיכל ה' ר' אלקים טרם יכבה, פעם חשבת כתוב על חוה שגרמה מיתה בעולם, היא כיבתה נרו של עולם, נר ה' נשנות

אני מופחד לעמוד לדבר בפרט בלי להתבסס על מה אדם גדול, אדם גדול מאוד מה ששמענו זה ידוע שהוא חיפש את האמת עד תכלית, איך אפשר לדבר למצוא את המילה בלי הכנה, אבל לא לדבר גם אי אפשר, כתוב וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', הפסוק אמר על דב ואבירא, שעליהם נאמר בקרובי אקדש ובושה רבנו אמר לאחיו אני חשבת שהכוונה אלינו ואני רואה שהם גדולים מאיתנו, שומעים בזה המדובר, משה רבנו מדבר עליהם בשאלה מי יותר גדול, ועליהם נאמר וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', אומרת הגמרא [מ"ק כח:] והלא דברים קל וחומר: ומה נדב ואבירא שלא עשו אלא מצוה אחת, וכי, כי כתוב בגמ' מצוה אחת הם עשו, ובעבור המצוה הזו נאמר עליהם וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', מה המצוה מפרשת הגמרא כס דכתיב ויקרבו בני אהרן את הדם אליו, מה הפשט לא עשו אלא מצוה אחת הרי מדברים על מי שנאמר עליו בקרובי אקדש, חשבתי כולם עושים מצות כל יהודי עושה מצוה, אבל לומר שעשו מצוה בשלימות ידועים דברי הרמב"ם בפירוש המשניות בסוף מכות רבי חנינא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות: אמר הרמב"ם מתוך כל כך הרבה מצוות אולי אחד ביני חיייו הוא יעשה בשלימות, אחד הוא יעשה כמו שצריך, מצוה שנאמר בתורה שיעשו אותה, תורת ה' תמימה, אם בתורה כתוב על אחד שהוא עשה מצוה אז את המצוה הזו ודאי שהוא עשה בשלימות הגמורה, כי התורה היא אמת ואם חסר שלימות אין זה

אדם, לכן הדלקת נרות נוסד לנשים, כזה הכונה כיבתה נרו של עולם איזי מביין נידוע נר ה' נשמת אדם, הנר הוא הנשמה, כשאדם עוזב את העולם הנשמה נשארת הגוף הלי, אז מה הכונה כיבתה אור, החשיכה, הנשמה החשיכה? והביאור הוא מה הפשט נר ה' נשמת אדם, מה פתאום נשמה היא נר, נר הכונה שהוא מאיר, נשמה בעולם הזה היא נר, כשהנשמה עולה למעלה נכנסת כבוד חוצבה זה נציאות של חלק מיהוה, כל הנציאות והנושג של נר זה כשהוא מאיר את החושך, וזה רק כאן בעולם הזה, ה' לכו שנים על גבי שנים כאן בעולם חי נר ה', נר ה' אמיתי, נר אלקים טרם יכבה, נר שהאיר לכל הסובבים אותו, כולם ידעו שכאן הוא הנקום שאם רוצים

לדעת ברור ברור מזה הדרך בלי שינויים כאן הנקום, החכמה היתה חכמה אלקים חכמת נקי של אספקלריא המאירה, וכעת אנו עומדים ונזאבלים על נר ה', הלך כזה ניין נר אור גדול שהי' לנו חכמה לו בדור שלנו כעת הוא הלי מואיתנו, כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה', צריך להתעורר צריך ללמוד כמה שישיר כמה שאפשר זוהי התכלית של הספר, כל הטעם של האבלות על גדולי ישראל מנוש, קשה לדבר יותר יש ברוך ה' המושך ילדים ונכדים וכל הקרובים והסובבים אותו יודעים. ל' לשלום ותנוח בשלום ותעמוד לגדולך לקץ הימין וכבוד ה' יאספק ומחיה ה' אלקים דמעה נועל כל פנים ונאמר אמן.

דברי רבינו בהלכות הרה"ח ר' אברהם יוסף שפירא ז"ל – כ"ג סיון תשס"א

הפך לאבל כנודי. רק עתה קיבלנו את ההזמנה לכימות הבר מצוה של כדך, מה טוב ומה נעים היה תמיד להיפגש עמכם, החמימות הנעימה, הסבר פנים יפות, אי, נהפך לאבל כנודי.

"איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב" (איכה ד, א), ירמיהו מוקנן על חורבן ירושלים איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב. מפרש האלשיך שחורבן ירושלים בתקופת הזוהר של בית ראשון, שהיתה אז עשירות גדולה ברוחניות עשירות בתורה ועושר גשמי, והכל נחרב עם החורבן. ועל כך מוקנן ירמיהו "איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב". צריך להבין, ירמיהו אינו מוקנן על העשירות, זה לא הוא, לא על כך הוא מוקנן, מה הכונה איכה יועם זהב, מי זוהר יהיה תורה וגדולה יתאחדו על שולחנו, תורה וגדולה בניקום אחד, אין זה כפשוטו שיהיה גם תורה וגם גדולה, אלא שתורה וגדולה "יתאחדו" על שולחנו, אשרי האיש שאצלו זה נחיה אחד, התורה והגדולה מתאחדים לאחד, והוא מנצל את כל הכלים, את כל ברכת ה' שיהיה אצלו אחד, התורה והגדולה יתאחדו על שולחנם.

אי, ר' אברהם יוסף אי מתחיל להיזכר, אני זוכר אתכם עוד כהצעדים הראשונים, לפני כל כך הרבה שנים, שהייתם תלמיד חביב לפני הגאון מוטישעביץ זכר צדיק וקדוש לברכה, ואחר כך זמיתם כבון של קדושים, להתאחד היות אחד, מושני הצדדים עם גדולי וקדושי ישראל. וכך היה כל מהלך החיים שלכם, כל הזמן הכל עם אותה נשמה. איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב.

זו"ל אומרים שיש תואר מיוחד השמור למיוחדים והוא כתוב בתנ"ך שאלקנה אביו של שמואל הכביא נקרא "אפרתי", כמאמר הכתוב (שמואל א-א, א, א) "יהי איש אחד מן הרמתיים צופים וכמו אלקנה וגו' "אפרתי". מה הכונה בזה, אומרים זו"ל (רש"י בשם מדרש אגדה) "אפרתי - בן פטיש, אבנינוס, אדם חשוב, כמו אפריון נמטייה לרבי שמועון, לשון חן ע"כ. אדם שהיו לו יגונו מלכות, תכונות מלכות וחשיבות, זהו אפרתי. רבי יהודה אומר מוכתר בנימוסין, רבי פנחס אומר מה זה אפרתי שבשעה שיעקב אבינו ע"ה בירך את נכדו אפרים אמר לו הלא סמך אפרים, וכל ראש שבט ואדם חשוב בישראל יקרא על סמך "אפרתי", זהו לשון אצילות, כל כלל ישראל ידע זאת "הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים", זהו מעלה מיוחדת שלא כל אדם זוכה, רק אדם שבמהותו תכונות נפשו הוא מורם מועם, בחור מורם מועם, מוכתר בגיונו מלכות מוכתר בנימוסין, לשון חשיבות, זה מה שכתוב שם בהמשך (שם ב, כח) "ובחר אותו מכל שבטי ישראל".

על הפסוק בתהלים (סה, ה) "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצרך", אומרים זו"ל שיש מדרגה מיוחדת באיש אשר בחר בו ה', אף על פי שלא קירבו, ויש כאלו שזוכים למדרגת קירבו אף על פי שלא בחרו, אולם יש הזוכים "אשרי תבחר ותקרב" מי שזכה שה' גם בחרו וגם קירבו, הוא "ישכון חצרך". כל ימינו רבי אברהם יוסף, זמית להיות נבחר, בחור מועם מכל שבטי ישראל, בחור מועם, נבחר, אי יחד עם זה גם "קירבו", קירבת ה', הקירבה המיוחדת שאני ידע באופן אישי בחיבות נפלאה שזכה אצל גדולי ישראל, "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצרך", בניידה זו תזכה להיות שוכן לעד בחצרות ה'.

כל חייו היה שליח ציבור באמנות ובאמנות, כמאמר הגמורה ע"פ "וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'" (ויקרא ט, ו), על מי זה נאמר, על נדב ואביהו, ומודוע, שלא עשו אלא מצוה אחת "ויקריבו בני אהרן הכהנים את הדם אליו", ואיך זכו בזכות מצוה זו שכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', אומר המהרש"א שכן שעובד בבית המקדש אינו עובד מוטעם עצמו אלא הוא שלוחא דידן, שלוח ציבור, הכהנים, אותם בחר ה' בני אהרן שאותו בחר ה' וקירבו, משרתי ה' הם שלוחי ציבור באמונה, ומכאן פעולה אחת כללם, בזכות מצוה אחת או קרבן אחד, כבר הם זוכים שכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה', רבי אברהם

יוסף היה כל ימיו, עשרות שנים, שליח ציבור, נבחר ומוקדב, שעבד את כל כלל ישראל, משרת ה' באמונה, אזי אין ספק שכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

המחות הנפלאים שלכם, שמונש נדיר לראות תופעה כזו, מונש מיוחד סגולה שבווד, כל כך הרבה מחות עצומים בכל הענינים, מחות בחכמה, "חכמת אדם תאיר פניו", למה היה כל כך חביב ומוקדב בכל החוגים שכפי שהזכירו כאן קודם, כולם העריכו בראש ובראשית את לבבו הגדול, אהבו את חכמתו העצומה "חכמת אדם תאיר פניו", אי, החכמה והמחות העצומים שנתן אותם לגמרי לתורה, יומם ולילה.

אני יכול להעיד, רבי אברהם יוסף, לא הרבה יודעים זאת, לפני הרבה שנים, איך ישיבת פוניבז' היתה בזמן קטנה, והגיעת באישון ליל, בשעה שלוש לפנות בוקר, באנו יחד לראש ההר אל דירת מרן הגאון ד' מוטישעביץ' הגאון רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, וסענו יחד עם הרב זצ"ל ועם רבי אברהם יוסף למען הישיבה והיתה יצועה גדולה. וכך היה לא פעם ולא פעמיים, יומם ולילה לא ישתנו, איפה לוקחים כאלה זכויות?

כל כך הרבה מעשים טובים, "חזיתי איש מזהר במלאכתו לפני מלכים יתייבב", זהו כח עצום של נשיאות חן בעיני כל תאיר, למה, זו היא תכונת נפש אצילית עם טוב לבב הענינות לב, עם אהבה וחכמה, חכמה פנימית לבביות שמרנה מכם כל השנים, וכולם היו לכם ידידים מונש. כי לכל אחד שפעתם אהבה אמיתית. ובדרך זו צעדתם כל החיים.

כתוב "כי לא במוותו יקח הכל", כשהולכים משאירים כאן את כל האוצרות. אי, רבי אברהם יוסף מה אתה מוכיח לנו, אי, אתה משאיר לנו רש למי להשאיר, לא חלילה "ונתת לאחרים חילם", איזה ילדים, איזה נכדים, כולם הולכים בדרךכם הסלולה, כולם אהובים יקרים ובורים, תלמידי חכמים כפי שהזכירו כאן קודם, בנים ונכדים כולם מצוינים בתורה והולכים כולם בדרךכם, אבל אינכם מוכיחים לאחרים הכל, אתם לוקחים עמכם קנינים אלו, אמנם "כי לא במוותו יקח הכל", אבל אחרים גזזו למוטה ואתה גזזת למעלה, כל כך הרבה מועשים טובים, אם נעשה חשבון כל כך הרבה שנים, עשרות שנים כל יומם ולילה לא ישתנו, כל כך הרבה חסדים טובים, כל כך הרבה פעולות כבירות למען הכלל ולמען הפרט, לכל היהדות החרדית סביב סביב, כמה פרקליטים טובים, כמה מלאכים טובים, שאו סביב עיניכם כל האלפים שבאו לכאן להלווה שיהם אין וכאפס לאלפי רבבות מלאכים טובים המלווים אתכם היום. אי, כואב הלב, איכה יועם זהב ישנא הכתם הטוב. צר לי עליך.

צר לי עליך. נענית לי מאוד. לא כתוב צר לי עלי. למה לא כתוב צר לי עלי אחי. צר לי עליך, כי אני יודעים כמה כאב לכם, כמה היה יקר לכם, לפי דעת הזולת, להניח דעתם, צר לי עליך אחי, כמה חסר לי עכשיו, כמה עגנות נפש יש לך עתה שלא תוכל יותר להנעים ולהנתיק סביבותיכם, צר לי עליך אחי נענית לי מאוד.

אבל, רבי אברהם יוסף, צריך להיפרד, אבל אתה מושתק מועננו עשיר. אבנים טובות ומרגליות פנימיים. הלב הגדול שלכם, על כל המשתמע בכל הענינים אתם לוקחים עמכם. ומה אנו יכולים לבקש עכשיו מכם, יידי אמת כמובן, כפי שהרב אומר כאן קודם שתהיו מליץ יתשר, כל החיים הייתם שליח של כלל ישראל, תהיו הלאה מליץ יתשר לכלל ישראל שצריך רחמים, לכל יושבי הארץ והואת בזמנים קשים אלו, ברגעים אלו, צריך רחמים גדולים, ושלוחים אתכם למעלה כשליח ציבור אמון, תהיו מליץ יתשר למשפחתכם, אלמנה החשובה, לבנים היקרים ולנכדים, ולכל הידידים הטובים מסיב סביב, תמיד כשנדבר מכם נזכר בעדגה בן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים כי מיד דברי בו זכור אזורנו עוד, על כן הבנו מעי לורחם ארחמנו כאום ה" היה מליץ יושב על כולנו, ויעזור ה' שחכונות הרבות שלכם ילכו כנגדכם, "והלך לפניך צדקך וכבוד ה', יאספק".

בשבועות הקרובים נכתוב אודות קשרי מרן שליט"א - פרשת שלח - הגר"ח קופלמן זצ"ל, פרשת קרח - הגר"ח היימן זצ"ל, הגרש"ב ורנר זצ"ל, פרשת חוקת כ"ק האדמו"ר מצאנז זצ"ל, פרשת בלק - הגר"ח קרסניצקי זצ"ל, הגר"ח רבינוביץ תאומים זצ"ל, פרשת פינחס - הגר"ח קוליצ זצ"ל פרשת מטות - הגר"ח חידש זצ"ל, פרשת דברים - מרן הקהלות יעקב זצ"ל.

משנת רמ"ה

ממשנת רבינו מרן ראש הישיבה הגאון רבי משה הלל הירש שליט"א

פרשת בהעלותך תשפ"ה

ו'יסעו מהר ה' - כתינוק הבורח מבית הספר

הוראת שעה

מי פטור מלתרום ל'קרן עולם התורה'?

[מתוך שו"ת ל'קרן עולם התורה' -
אייר תשפ"ה (חלק ב)]

שאלה: מרן ראש הישיבה אמר בשנה שעברה, שאנשים לא יתנו לקרן כספים שנתרמו בעבר למוסדות אחרים. השאלה היא, מה לגבי אדם שכבר נתן חומש לצרכי צדקה אחרים, האם עליו לתת עתה כספים נוספים עבור הקרן?

מנן ראש הישיבה: זה תלוי בכל אדם לפי עניינו, מי שיש לו כסף דב עליו לתת קצת יותר מחומש, ומי שאין לו, פטור מלתת יותר מחומש.

שאלה: נוסף לשאלה שאלה דומה. בשנה שעברה היו תורמים רבים שהשתמשו בחלק מהכספים שלהם כדי להשתתף במצוה הגדולה הזו, מה ראש הישיבה ממליץ להם לעשות השנה? האם הדבר הנכון בשבילם הוא למשוך שוב מהכספות?

מנן ראש הישיבה: זוהי אותה תשובה שאמרתי קודם, תלוי כל אחד לפי מצבו האישי.

שאלה: כולנו מודעים לקושי העצום שיש בגיוס סכום של מאות מיליוני דולרים, האם ישנה אפשרות שהממשלה המוכתרת תבצע קיצוצים נוספים, וממילא נצטרך לגייס מאות מיליוני דולרים נוספים? כמו כן, יש הטוענים שלולי הקרן כבר היה נמצא פתרון, האם זה נכון? האם ייתכן שעצם קיום הקרן מונע מהממשלה להגיע להסכם?

מנן ראש הישיבה: הרשו לי לענות תחילה על החלק השני של השאלה. עליכם לדעת שהעסקנים עבדו בכל כוחם ויכולתם כדי למצוא פתרון, ולא היתה שום תחושה שמאחר ויש קרן אין צורך למצוא פתרונות... כי הרי לא מדובר רק בכסף, אלא אם אין פתרון לבעיה ממילא יש גיוס חובה לצבא, וזו בעצם הבעיה העיקרית שלנו, וממילא אין ספק בכך שעבדו על זה עד הסוף, כך שהשאלה לגמרי איננה נכונה. בנוגע לשאלה הראשונה, אם הממשלה יכולה לעשות עוד קיצוצים, התשובה היא 'אולי' כן ואולי לא, אבל אנחנו צריכים לעשות מה שאנחנו יכולים.

שאלה: תודה לראש הישיבה על התשובות, נבקש לסיים כמה מילים של חיזוק.

מנן ראש הישיבה: כל מי שיהיה חלק מ'קרן עולם התורה' יש לו זכות גדולה ביותר, זה לא רק שאתה תורם כסף, אלא אתה חופף לחלק מלימוד התורה בארץ ישראל, ונעשה שותף לתורה ארץ ישראל! וכל המצטרפים עמנו יזכו לסייעתא דשמיא וברכה והצלחה בכל גביעיהם, בגשמיות וברוחניות, אמן.

החטא, אבל כדי להבריח את הפצעים והחבורות שנעשו בנפשו צריך תיקון נוסף, והרי זה כחולה שעבר על מצות הרופא, ואכל ושתה דברים הנוקלקלים את גופו, שאף אם יפייס וירצה את הרופא מאה פעמים וימחול לו, מכל מקום עדיין הוא צריך לקבל רפואות וסמים, כדי להחזיר את גופו לבריאותו. וכן הוא בעונת ה'סגול', שאינו ניתן למחילה, אלא שהקדוש ברוך הוא חותר ברחמייו התורה מתחת כסא כבודו לקבל את השבים אליו, ומבירא את נפשם, אמנם לזה צריך שיסבול החוטא יסורים כפי ערך החטא.

וזו הפירוש בדברי חכמים במסכת אבות (פ"ב מ"א), 'הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרך של מצוות'. וכתב על כך רבינו יונה שם: 'אף על פי שנתפרש אלינו העונשין מן העבירות וכו', אף לא נתפרש אלינו שכן מצוות, לא בקלות ולא בחמורות. מכלו חכמים ז"ל למושל למה הדבר דומה, לנולך כנוסר לעבדיו פרדס לנטות בו אילנות, ואילו היה מודיע להם מתן שכרם היו כולם טורחים באותן אילנות ששכרן מרובה, ונמצא הפרדס חסר מאותן האחרים. כך, אילו היה הקדוש ברוך הוא מודיע מתן שכרן של מצוות, היו עושין החמורות ששכרן מרובה ומניחין הקלות ששכרן מועט, ולא יהיה אדם שלם במצוות. וזוהי הטעם לא יבא להקל במצוות, ותיקן בה נפשו לעשות אותן, לפי שאינו יודע איזו קלה ואיזו חמורה'.

ולכאורה יש לתמוה על דבריו, מה בכך שיקיים אדם רק את המצוות הגדולות ששכרן מרובה? אמנם לפי מה שנתבאר לעיל יש לומר, שגם בקיום המצוות יש שני חלקים, חלק 'סגול' וחלק 'גמול'. ואמנם לענין החלק 'הגמול' היה די לקיים רק את המצוות הגדולות, אבל לענין החלק 'הסגול', דהיינו שהמצוות מתקנות ומשלימות את נפש האדם, צריך שיקיים האדם את כל המצוות, שכשם שלגבי חיזוק הגוף צריך האדם לאכול מכל סוגי הדברים הבריאים, כך ברוחניות צריך האדם לקבל שלימות ע"י עשיית כל המצוות.

נמצא שזו היא כוונת הרמב"ן, בטה שכתב שהחטא עצמו נקרא 'פורענות', לפי שהחטא פוגם בכוונת הנפש, וזו גופא פורענות גדולה.

ביום יש מלחמה כנגדנו, רוצים לבטל אותנו מהתורה, ואם חלילה לא נראה לקב"ה שאנו רוצים לידבק בו וחפצים בתורה, אלא נתנהג 'כתינוק הבורח מבית הספר', אזי הכח הסגולי יגרם חלילה ריחוק בין הקב"ה ובעינינו. אנו צריכים להתבונן! לא להמשיך לחיות כרגיל! יש דרך לחיות במצב רגיל, ויש דרך לחיות בשעת מלחמה. וכמו במלחמה גשמית כך גם במלחמה רוחנית. אנו צריכים להפסיק את העונן של 'ויסעו מהר השם', להפסיק להיות 'כתינוק הבורח מבית הספר', ואז, כשהקב"ה יראה שאנו חפצים ודבקים בו, ממילא תבוא סייעתא דשמיא הגדולה, ונכלל להמשיך ללמוד ולגדול, כמו שהיה עד עכשיו, ועל ידי זה יהיה קידוש שם שמים גדול, וריבוי כבוד שמים, והלואי שמזה תבוא הגאולה השלמה, אמן.

כתוב בפרשה (במדבר י"ג-ל"ה) 'ויסעו מהר ה' דרך שלושת ימים, ארץ ברית ה' נוסע לפניכם דרך שלושת ימים, לתור להם מנוחה. וענן ה' עליהם יומם בנוסעם מן המדבר'. לאחר מכן יש ג' הפוכה, ואחריה פרשת 'ויהי בנוסע הארץ', לאחר מכן שוב יש ג' הפוכה, ולאחריה פרשת 'ויהי העם כמתאוננים'. ואינא בשבת (קט"ז), שפרשת 'ויהי בנוסע הארץ' אין מקומה כאן, אלא שנכתבה כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לשניה. ומבאר הגמרא, שפורענות ראשונה היא 'ויסעו מהר ה' - שסרו מאחרי ה', והשניה 'ויהי העם כמתאוננים'.

ובביאור הפורענות הראשונה כתב הרמב"ן (שם פסוק לה): אבל ענין המדרש היה מציא אותו באגדה, שנסעו מהר סיני בשמחה 'כתינוק הבורח מבית הספר', אמרו שמה ירבה ויתן לנו מצוות, וזהו 'ויסעו מהר ה', כהיה מחכיבתם להסיע עצמכם מוכים מפני כהוא הר ה', וזה פורענות ראשונה. והפסיק, שלא יהיו כלל פורעניות סמוכות זו לזו, ונמצאו מוחזקים בפורענות. וקרא החטא 'פורענות', אף על פי שלא אירע להם ממונו פורענות. ושמה אלמלא חטאם זה היה מכניסם לארץ נידה.

מבאר מדבריו, שהחטא עצמו נקרא פורענות. וענין זה צריך ביאור. והנה שמעתי ממנו"ר הג"ר אהרן זצ"ל, שהביא משמו של האמרי בינה (שו"ת ח"א סי' י"ג), שיש שני מיני עונשים לעוברי עבירה, האחד הוא 'סגול', והשני הוא 'גמול'. ה'סגול' היינו כי פוגם בנפשו פעולת הרע, ממש כמו מי ששותה סם הכוונת הנוכחית ונושחית גופו, כן מושחית נפשו הרוחנית בפעולות המגוננות, בעשותו הרע מדברים אשר לא תיעשה, כפי גזירת הקדוש ברוך הוא ועצת התורה. דהיינו, שהחטא עצמו פועל כנשמת האדם, לבטל את הקשר בינו ובין הקב"ה, וכמו שהאוכל סם המוות מוקלקל את גופו, כך החוטא מוקלקל את נשמתו. והעונש 'הגמול' היינו בתורת גמול ופרעון על מה שחטא, 'כי עבר על גזירתו ית' ו'השחית נפשו, מנוש כעובר על גזירת המלך ומשחית על ידי זה כלי יקר של המלך, שעשנו בכפליים'. דהיינו, שענין זה גופא שמקלקל את עצמו הוי עבירה, שמוקלקל את הגוף שעשה המלך.

אמנם אפשר לפרש באופן אחר במקצת, שהעונש 'הגמולי' הוא מכיון שהמלך צוה שלא לעשות דבר מסוים, והלך זה ועשה כנגד ציווי המלך, וממילא ראויו הוא ליענש על כך שהלך נגד ציווי המלך.

ועל פי זה יישב האמרי בינה סתירה בדבריו חז"ל בענין התשובה, שכן מחד גיסא שנינו (יופא ט"ז) שאם עבר אדם עבירה ושב, 'אינו זו משם עד שמוחלף לו', ומאידך מצינו כמה מאמרי חז"ל שצריך לסבול 'תשובת המשקל' על כל חטא, ולסגף את עצמו, וכן אמרו חז"ל (ויקרא אר"י פכ"א ט"ז ה') 'כי בתחבולות תעשה מלחמה, עבר אדם חבילות עבירות יעשה כנגד חבילות של מצוות', ומוכח מוכן שצריך תרופות רבות לחטא, ולא די לו בתשובה בלבד. אלא שלפי מה שנתבאר יש לומר, שעל חלק העונש 'הגמולי', שאדם צריך לקבל על כך שעבר על מצוות הקדוש ברוך הוא, בזה ה' עושה עמו חסד, ומקבל את השבים אליו מיד בחדרה ועוזבת

בדין הפסק בין ברכה לאכילה

אכילה עם ברכה, זה שייך גם לגבי האכילה של השומעים, שהם צריכים לדאוג לכך שלא יהיה הפסק בין הברכה לאכילתם, כדי שהאכילה תתייחס לברכה, ולא יאכלו בלא ברכה.

ביאור מחלוקת הרמ"א והפוסקים

ומעתה נראה לומר שבוה נחלקו הרמ"א ושאר הפוסקים, שכן הרמ"א סובר שהענין הראשון [שצריך שיחשב שם ברכה על האכילה, כדי שלא תהיה ברכה לבטלה] מעכב אף בדיעבד, ואילו הענין השני, [שיחול שם ברכה על האכילה כדי שתהיה אכילה עם ברכה] הוא רק לכתחילה ולא לעיכובא, ולכן פסק הרמ"א שאם המברך עצמו הפסיק בדיבור בין הברכה לאכילה ההפסק מעכב, שהרי לא חלה הברכה על האכילה, ונמצא שיצאה הברכה לבטלה, אבל באופן שהמברך אכל מיד, ולא הפסיק בין האכילה לברכה, אזי כבר חל שם אכילה על הברכה, ואין כאן ברכה לבטלה, אלא שאצל השומעים יש חסרון שלא חל שם ברכה על האכילה, וסובר הרמ"א שאין זה מעכב בדיעבד.

אמנם רוב האחרונים חולקים בזה, וסוברים שאף החלק השני הוא לעיכובא, שצריך שהאוכל יתייחס לברכה, שאם לא כן נמצא שאוכל בלא ברכה, ולפיכך הם סוברים שאם הפסיקו השומעים בדיבור בין שמיעת הברכה לאכילתם לא יצאו ידי חובת הברכה, וכן אנו נוקטים להלכה, שבין אם הפסיק המברך ובין אם הפסיקו השומעים לא יצאו המפסיקים ידי חובתם.

נמצא אם כן שנחלקו הרמ"א והאחרונים אם דין הפסק בין ברכה לאכילה נאמר רק על המברך, או גם על השומעים. ויש לברר מה הוא שורש מחלוקתם.

בגדר החסרון בהפסק בין ברכה לאכילה

ונראה הביאור בזה, דהנה נראה שישנם שני חסרונות בכך שיש הפסק בין הברכה לאכילה, א. חסרון מצד הברכה, כלומר שכדי שיחשב ברכה צריך שיהיה חשיבות של שם ברכה על אוכל, ומאחר שיש הפסק בין הברכה לאכילה אין הברכה חלה על האוכל וא"כ נמצא שהיא ברכה לבטלה, וברכה לבטלה אינה נחשבת ברכה [וכמו מי שלא אכל שאינו יכול להוציא בברכות הנהגין את מי שאכל, שכן כלפי המברך אינה ברכה על האוכל והיא ברכה לבטלה]. ב. חסרון כלפי האכילה, שצריך שהברכה תתייחס כלפי האוכל שיחשב אכילה עם ברכה, ומאחר והברכה אינה מתייחסת לאכילה זו, נמצא שהוא אוכל בלא ברכה [ולפי זה צריך לומר, שהטעם שאין צריך לברך על כל אכילה ואכילה, לפי שהאכילה הנוספת נמשכת אחר תחילת האכילה, ונידון הכל כאכילה אחת שיש עליה ברכה].

ונראה, שבאופן שאדם מברך ומוציא אחרים בברכתו, אזי הענין הראשון [שתחול שם ברכה על האוכל כדי שלא תהיה ברכה לבטלה] תלוי רק במברך עצמו, שאם הוא מפסיק בדיבור בין הברכה לאכילה נמצא שיש כאן ברכה לבטלה, ואם אינו מפסיק הוי ברכה כראוי, ואילו הפסק השומעים בין שמיעת הברכה לאכילתם אינו משפיע על הברכה כלל, אבל לגבי הענין השני, שתהיה

'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם, את הקישואים ואת האבטיחים, ואת החציר ואת הבצלים ואת השומים' (במדבר יא ה).

יכתב רש"י 'אשר נאכל במצרים חינם, אם תאמר שמצריים נותנים להם דגים חינם, והלא כבר נאמר ותבן לא ינתן לכם, אם תבן לא היו נותנים להם חינם דגים היו נותנים להם חינם? ומהו אומר חינם, חינם מן המצוות'. וכן איתא בזוהר (בחד קת), 'חינם, בלא ברכה'.

מחלוקת הפוסקים באופן שלא הפסיק המברך אלא השומעים

והנה איתא בשו"ע (או"ח סי' קס"ו), שמי שבירך על מאכל, והפסיק בדיבור בין הברכה לאכילה, צריך לחזור ולברך. וכתב על כך הרמ"א, שכאשר אדם מוציא בברכתו אנשים אחרים ידי חובתם, אזי אם המברך הפסיק בדיבור קודם שאכל, צריכים אף השומעים לחזור ולברך, אבל אם המברך לא הפסיק בדיבור אלא אכל מיד, והשומעים הפסיקו בדיבור קודם שאכלו, באופן כזה לא הוי הפסק בדיעבד בין הברכה לאכילה, כיון שיצאו ידי חובתם בברכת הברכה ואכילתו [ומקור דבריו ברקח ואור זרוע]. וכתב על כך המשנה ברורה (סי' קמ"ג), שרוב האחרונים חולקים על דינו של הרמ"א, וסוברים שאין השומע עדיף מהמברך, וכשם שאם המברך שח בין ברכה לאכילה עליו לחזור ולברך, כך אם שח השומע בין שמיעת הברכה לאכילה צריך לחזור ולברך.

משנת הישיבה

מתוך סדרת ועדי הדרכה לבני ישיבה

חיי חברה בישיבה (א')

אמנם באיזה שהוא שלב נכנסו לישיבה שני בחורים חסידים, שלבשו בגדים חסידיים לגמרי. באותו הזמן היה בישיבה בחור שבא מבית מודרני מאוד, עד שניתן לומר שהוא היה הבחור המודרני ביותר בישיבה, אמנם בפנימיותו הוא היה בחור איכותי מאוד. והנה נתגלגלו הדברים שאחד מאותם בחורים חסידיים והבחור המודרני נעשו חברים טובים בלב ונפש, חברות שהתחזקה מעמד שנים רבות, אף לאחר שסיימו את לימודיהם בישיבה, וכל זאת, מפני שלא התחשבו בשוני שהיה ביניהם בחיצוניות, אלא בתוכן הפנימי, וכן רואים בחוש כמה פעמים, שאדם יכול להיות מופתע מאד מכך שיש לו צד שווה עם בחור אחר, שבחיצוניות נראה שונה ממנו לגמרי.

הכלל השני הוא, שהדרך הטובה ביותר ליצור חברה אמיתית בין הבחורים בישיבה, היא דרך הלימוד. ודבר זה ברור ומנוסה, אם יש קשר לימודי טוב בין שני בחורים, ממילא הם נהפכים להיות חברים טובים בלב ונפש. אני יודע על עצמי, שהיו בישיבה בחורים שהיה לי איתם קשר רק בלימוד, ולא בשום דבר אחר, וכשאנו נפגשים כיום, אף שעברו מאז כחמישים שנה, הקשר שהיה בינינו נשאר חזק ביותר, מחמת הקשר הלימודי שהיה אז בינינו.

שאלה: מה היא המשמעות של 'חיי חברה' בישיבה?

מנן ראש הישיבה: בחיי הישיבה, חוץ מזה שיושבים יחד בביהמ"ד ולומדים, יש עניין מיוחד של 'חברה', דהיינו שכולם חברים זה עם זה, ולא סתם אנשים שיושבים באותו המקום ולומדים, ודבר זה הוא הכרחי לחיי הישיבה.

החוקרים בעולם גילו, שאמנם בדרך כלל מה שמביא אדם לשמחה הגדולה ביותר הם חיי דת ואמונה, אבל יש מספר שנים בחיי האדם שהשמחה שלו תלויה בחיי החברה, ובאותם שנים מי שאין לו חברה אין לו שמחת חיים, ונמצא שאם חיי החברה בישיבה הם בצורה נכונה, זה מביא שמחת חיים לבחורים, אבל בחור שאין לו חברה, חסרה לו שמחת חיים, ומאחר ששמחת חיים היא חלק הכרחי בעבודת ה', ממילא צריכים לראות כיצד ניתן לעשות שחיי החברה יהיו על הצד הטוב ביותר.

ישנם שני כללים עיקריים בזה: הכלל הראשון הוא, שלא לדון בן אדם על פי חיצוניותו, וזכורני כשלמדתי בליקווד, שאמנם היו בישיבה בחורים מרקע חסידי, אבל לא היה אפילו אחד שהלך בביגוד חסידי. ואף שהיו בישיבה שני חסידים שלבסוף נהיו אדמו"רים, מכל מקום בזמן לימודם בישיבה הם לבשו מלבושים קצרים כמו כולם.

דרכי יושר

מתורת מרן הגאון רבי מאיר גריינימן שליט"א

הדלקת נרות שבת כדי שתהא שלהבת עולה מאליה

בהעלותך את הנרת וגו' (ה, ב)

איתא בשבת דצריך להדליק נרות שבת כדי שתהא שלהבת עולה מאליה ולא שתהא עולה על ידי דבר אחר, ופרש"י ולא שתהא צריכה תיקון והטייה, והיינו שיהא הלהב עולה יפה מיד שיטלק ידו כמ"ש במ"ב סימן רס"ד ס"ק כ"ו, ומסיים שם כמו שהיה הענין בהדלקת המנורה, וכ"ז קאי על הדין שבש"ע שם לענין הדלקת נר שבת שצריך שידליק רוב מה שיוצא מן הפתילה מהנה, והוא מיימרא דעולא שצריך המדליק להדליק בידים קודם טילוק ידיו רוב היוצא מן הפתילה חוץ לנר, והוא לכאורה הדין שבמנורה להעלות נר וכן ברש"י כאן על שם כו' שצריך להדליק עד שתהא השלהבת כו', והיינו שיהא הלהב עולה יפה מיד, ולזה צריך גם פתילה טובה וכנ"ל, ובאמת זה כבר נאמר בר"פ תצוה להעלות נר תמיד ופרש"י שתהא שלהבת עולה מאליה וכאן בא הכתוב לומר אל מול וגו' שכולם היו אל מול נר האמצעי ע"י רש"י, [ומה שכתוב ויעש כן אהרן משמע דקאי עיקרו אאל מול כדכתיב אל מול פני המנורה העלה נרתיה וגו' (ומ"ש להגיד שבתו של אהרן שלא שנה צריך לי פירושו וכי ה' איזה ענין לשנות וכבר העיר הכלי יקר)].

והנה מיימרא דעולא היא על הדלקת נר שבת, ול"ל למה לא נאמר על מנורת המקדש שצריך שידליק בידים רוב היוצא, וגם ברמב"ם לא הביא רק מיימרא דעולא על נר שבת בפ"ה משבת ה"ה, ובפ"ג מתמידין לא הביא רק הך דפתילות שאסורין בשבת אסורין במקדש שנאמר להעלות כו' שתהא שלהבת עולה מאליה, וצל"ע.

לענין להדליק ולכבות בנר שבת ע"י שו"ע ורמ"א שם וע"י מו"כ בדינים והנהגות ממרן ז"ל באו"ח פ"י אות ו' ובהערה שם.

בענין להדליק ולכבות בנר שבת כדי שיאחז האור היטב

בהעלותך את הנרת וגו'

דיני הדלקת נר שבת נלמדו מדיני הדלקת נרות המקדש, וע"י ברא"ש דנהוגות הנשים להדליק הפתילה ולכבותה כדי שתהא מהובהבת ויאחז בה האור היטב ומנהג יפה הוא, וכן הוא בטור סו"ס רס"ד וע"י בב"י דסי"ם דהכי נקטינן, ול"ל למה לא כתבה בשו"ע להך סיפא דמנהג יפה, ורק הרמ"א כתבה, ובמ"ב שם כתב שהאיש יעשה זה מתחלה ויהי' תועלת שלא תשהה האשה בהדלקתה בהגיע זמנה, ובדינים והנהגות ממרן ז"ל באו"ח פ"י דין ו' כתבנו ד"א משימו שערות שלנו (הכונה לנרות שעוה) שנדלקים היטב א"צ להדליקם ולכבותם קודם ההדלקה שהרי נדלקים היטב ויותר נאים כשאנים מחוזקים, וכתבנו בהערה שם, דיש להעיר דצריך לדקדק להדליק ברוב היוצא כמ"ש באו"ח סימן רס"ד ס"ח, וע"י בתורע"ק בפרק ב' מ"ו בשם התקוני זה שבעה"ב יתקן את הנרות ואשתו תדליק כו', ע"ש, ואולי גם להדליק ולכבות בכלל התיקון, ובמ"ב הנ"ל לא הזכיר זה ויש במשמע שאם האשה היתה עושה זה בזמן מוקדם כגון שלא בשעת הדלקה שפיר דמי לכתחלה וצל"ב, וכן יש לעיין לד' אליעזר דס"ל דצריך לחרכה על מי דמי דבר זה לפמ"ש התקוני זה הנ"ל.

ובעיקר דברי התקוני זה הנהגה לכאורה יש לעיין בהא דשבת קי"ט א' דמיייתין הא דכמה אמוראי הוו טרחי בצרכי שבת ולא הוזכר שעסקו בהכנת שרגי

לבר מרב פפא דגדיל פתילתא ורב הונא מדליק שרגי, וע"י בחי' הגרא"מ הורוויץ ז"ל דכל אחד עשה מה שה' חביב עליו ויעזי"ש, ולפ"ז אין לשאול אם איתא דהכינו שרגי שיהי' סגי בכך לחוד, וא"כ ה' אפשר דאה"נ דכולהו הכינו שרגא, ומיהו לכאורה פשיטא לא רהיטא כך וכנ"ל וצל"ע, והנהגה דרב הונא מדליק שרגי יש לעיין וכי אשתו לא הדליקה, שז"ר בחי' הגריעב"ץ והביא מחכמת שלמה למהרש"ל ע"ש, וע"י מהרש"א בחידושי אגדות שכתב דרב הונא כשיטתו לעיל כ"ג ב' הרגיל בנר כו' וכתב' שם, ואמנם התו' שם היה להם ג' אחרת בגמ' שם ע"ש, (וע"י מו"כ לעיל בדף כ"ג ב'), ומהרש"א שם בחידושי אגדות תבריה לגזירה דפירש שם לפי גירסא שלנו דנ"ל עיקר ולא כתו', ולדבריו לא ראו בשעת הדלקה מי היה המדליק אלא שראו אחד"כ שרגי טובא, וכן בהא דהרגיל בנר כו' פירש שם דהיינו שהיה מרגיל את אשתו ע"ש, ולפ"ז לא שייך לפרש דרב הונא כשיטתיה.

חוסר הכרת מעלת עצמו אינה ענוה אלא טיפשות

והאיש משה ענו מאד וגו' (יב, ג')

פרש"י שפל וסבלן, משה שידע דרגתו הנוראה שאין נביא כמותו והוא המקבל התורה ובוקע הים ושאר כל הדברים וכמו שאמר בעצמו למה"מ שאין הוא ראוי ליטול נשמתו (ע"י מד"ד סוף חומש דברים), אמנם הרגיש שפלותו ולא ישיב דבר כשיפגעו בכבודו אף שיש לו להשיב ע"י רמב"ן וסובל כל אחד ואחד, יותר מכל האדם שעל פני האדמה, וכן מצאנו שענוה ענינו הסבלנות ע"י שבת ל' ב' לעולם יהא אדם ענוותן כהלל והביאו על זה מעשה בשני בני אדם שלא יכלו להקניט את הלל ע"ש, וכעין זה חזינו נמי בעובדא דר' אבא בסוטה מ' א' כיון דחזינא כו' ולא קפיד אמינא לאו ענוותנא אנא, (וכמו ששימענו ממרן ז"ל שאין חוסר הכרת מעלת עצמו ענוה אלא חוסר הבנה שענינו טיפשות ולא ענוה), ופעם כשנשאל מרן ז"ל אם ה' לו קפידא על איזה ענין השיב בכעין לישנא בדביחותא שהוא יכול להבין שיש כזאת אבל בחנותו אינו בנמצא, (ופשוט שא"א להגיע לדגא כזו רק ע"י עמל גורא בתורה כאשר ראינו אצל מרן ז"ל), וזהו ענין ענוה דאמר מר שהיא גדולה ממנו, [כ"ה בפשיטות בערכין ט"ז א' במ"ב כ"ב ב' איכא פלוגתא ע"ש], ואמרו במעלת המעביר על מדותיו שמעבירין לו על כל פשעיו, ואשכחן גם שזימנן מוסיפין לו שנים וכן שמקובל תפלתו טפי ע"י ר"ה י"ז א' חגיגה ה' א' תענית כ"ה ב', ואולי שפלות דענוה הוי טפי שאינו צריך אף להעביר על מדותיו, ואמרו שבת פ"ח ב' במעלת הנעלבין ואין עולבין שומעין חרפתן ואין משיבין ועונין עושין מאהבה ושמים ביסודים [על עולבן הבא עליהם כן פרש"י שם] שעליהם נאמר ואזהביו כצאת השמש בגבורתו, [והיינו טפי ממוכבים דקאי אגבאי צדקה או אמלמדי תינקות כב"ב ח' ב', וע"י תו' שם ד"ה ומצדיק, בסו"ד היינו שמש של עתיד לבא כו' ולכאורה גם בנעלבין כו' כן כמו ברבנן שם מאחר דהוא אותו פסוק], ורבי שזכה לסוף משנה כבב"מ פ"א וז"ל וע"י רש"י שם, אשכחן שהצטיין בענוה כבסוף הוריות ואמרו משמות רבי בטלה ענוה כו', (וע"י שם הגדולים מערכת ספרים באות ב' בית יוסף, שהיו בדורו של רבי עוד שני רבנים שהיו ראויים לעשות ספר ב"ה והסכימו מן השמים ותנתן דת ע"י מרן הקדוש מפני ענותנותו היתירה עיי"ש).

בענין יקרות הזמן

בשביל זה באנו לעולם הזה, והמרגליות הם התורה ומצוות ומעשים טובים, מי שמתעסק בשטויות זה כמו אחד ששלחו אותו להביא כסף זהב ובמקום זה מתעסק באשפתות, וממילא צריך לדעת שאותם עשרות שנים שנמצאים כאן אנו נמצאים כדי להרוויח את כל הטוב בעולם הבא.

ואתאר לכם קצת את עמל התורה הנורא ממה שראיתי בעיני בשנים בהם זכיתי לשמש אצל מרן החזו"א.

דרך עיונו היה ביגיעה עצומה שעות ארוכות, כמה שעות חזקת, בהליכה, בשינון, בקול, את המילים של הגמרא ועם נגון מיוחד, עד שנפל למיטה מחלישות מהעמל הנורא, וכמו שיש לנו ריכוז נתיח חמש או עשר אחוז, הרי שהריכוז שלו היה ברמה של תשעים או מאה אחוז, שזה ממש פיקוח נפש הלימוד הזה, וכמעט צריך אמבולנס כל יום, אבל המשנה אומרת מרבה תורה מרבה חיים ואומר רבנו יונה שזה הדידוש של המשנה שאפילו שהתורה עד שיודעים סוגיה טוב טוב יש יגון והנחה, אחד זה חולי הלב ואחד זה כלות הלב, וממילא היה צריך להיות שכשאתם לומד סוגיה כמו שצריך ולומד חזק ומיישב את כל הקושיות, הרי שהיה צריך להגיע למצב של כמעט פיקוח נפש, וזה מה שהמשנה אומרת מרבה תורה מרבה חיים שלא יגיעו למצב כזה של פיקוח נפש.

ועיקר עיונו היה להעמיד עומק שורשי ההלכה לאמיתות של תורה, וכמו שכתב בספרו אמונה ובטחון שאפשר להגיע לכך רק לאחר העמל והעיון הזה, וכך היה עיונו גם בתוס' והראשונים, לדעת את כל מה שהיה בלימודם טרם שהגיעו לז"ת ולז"ל, לימוד כזה בעמל וביגיעה הוא שמביא את האדם מדרגה של חמור לדרגה של בן אדם ומבן אדם למלאך, ולזה ניתן להגיע רק ע"י עמל התורה, וזה מה שראו אצלו איך שהוא הגיע למדרגות נוראות שבנוראות, לכל אחד יש קפיידא על משהו אך אצל החזו"א לא היה קפיידא, פעם משהו שאל אותו אם יש לו קפיידא על איזה דבר, וענה אני יכול לתאר שיש דבר כזה בעולם קפיידא, אבל אצלי בחנות אין דבר כזה.

יהי רצון שנזכה לעשות רצונו, שנצל את הזמנים כראוי בעמל התורה, ונעשה רוח נחת רוח לפניו.

מתוך שיחת הכנה לקבלת התורה שנמסרה בהיכל ישיבת נתיבות חכמה-וולפסון **קודם** שמדברים על ענין יקרות הזמן יש להקדים, שיש מושג שאנו לא יכולים להבינו והוא ש"זמן זה בריאה", ואף שאנו לא יכולים להבין זאת אך ודאי שזו האמת, כיון שהרמב"ן על התורה בפרשת בראשית אומר זאת על הפסוק "ויקרא אלוקים לאור יום" יאמר "כי נברא הזמן".

ונבאר על היקרות של הזמן, שצריך לייקר ולהעריך כל דקה, ונאמר בזה משל למה הדבר דומה, ההלכה היא שמוותר לחלל שבת בשביל יהודי שיחיה אפילו עוד דקה אחת, אפילו שלא יחיה יותר, וגם קי"ל המקדש את האישיה על מנת שאני צדיק הקידושין חלין שמא יהיה תשובה בליבו, זאת אומרת שבדקה אחת הכל יכול להתהפך, יפה שעה אחת של תשובה ומועשים טובים בעולם הזה מכל חיי עולם הבא, ברגע אחד אפשר בתשובה מאהבה שהכל יהפך מחובות לזכויות.

כדי לדעת לשמוע על הדקות, אני אתן לכם משל הממחיש את הדבר, כאשר מוצאים בקבוקים ביקב הבקבוקים עוברים בסרט נע ומתמלאים ועוברים, ואם בקבוק אחד לא מתמלא אז הוא נשאר דיק לעולם ולא יתמלא עוד, והנמשל הוא שהדקות זה כמו הבקבוקים מתי שעובר דקה זה נקרא שעבר בקבוק, והדקה הזו שעבר כבר לא תחזור לעולם, ולכן מי שמילא את הדקה בלימוד גמרא שיש בדקה 200 מילים וכל מילה היא מצווה בפני עצמה, כמו שכתב הגר"א בשנות אליהו ולא סתם מצווה אלא מצווה שישקולה כנגד כולם, אז יש לו דקה עם מאות מצוות כנגד כולם, אבל מי שמתבטל איבד את הדקה הזאת והדקה הזאת הלכה לדיק ולא תחזור יותר לעולם, והפסיד בכך מאות מצוות, ואדם עתיד ליתן דין וחשבון על הביטול תורה.

והנה הקב"ה אינו בא בטרוניה עם בריותיו לצער אותם, אבל נלמד מזה כמה צריך לשמוע על הדקות ועל הזמן, וכמה מצוות יכולים להרוויח בניצול ושמירת הזמן.

מה שהקב"ה שלח אותנו לעולם הזה, זה כדי לרכוש מרגליות כסף וזהב

י"א צ אשת חבר הרבנית מרת צלה גרייניץ ע"ה נלב"ע י"א סיון תשע"ג

מתוך ההספד במסע הלויה

באמת הספד בשבוע שאחרי שבועות זה לא ברור הדין אם אפשר להספיד, אבל אנחנו הקלנו ע"פ הוראת אד"י הגר"ח מפני שקצת מוכרחים להגיד ונסמך על המקילים בזה.

איתא בברכות י"ז א' נשים במאי זכיין באקריוי בניהו לבי בנישתא ואתנוי גבריהו בי רבנן ונטרין לגבריהו עד דאתו מבי רבנן, פירש רש"י מומתנות לבעליהן ונותנות להם דשאת ללכת וללמוד תורה בעיר אחרת, כמה עשתה בשבילי, עשרות שנים שאיני נמצא בבית כל ימות השבוע, כמה עשתה בשבילי גם כשאני בבית וגם כשאני בבית, דאגה תמיד שהכל יהי על צד היותר מוצון, כמה עשתה בשביל צאצאי וצאצאי צאצאי כל החיים אם בתפילות ואם בתעניות, תעניות על תעניות שצמזה עבור מה שהי ראוי לצום,

שיני וחמישי כל השנה, ודאגה למלאות כל צרכיהם כדי שיעסקו בתורה ובידאה, גם היו זמנים קשים שהייתי בא הביתה כמו שעה לפני שבת והכל נפל עלי כל טרחות הבית עם כל הילדים.

כל תורתנו מה שזכיתי כל הספרים שחיברתי, כבר אמרו בגמרא דאמר רבי עקיבא לתלמידיו "שלי ושלכם שלה הוא", הכל שלה, כל הזכויות של הספרים והלימוד הכל שלה.

כמה עזרה גם לאחרים בכל יכולתה, אם בעצה אם בשאר עזרה, כמה השגיחה על הכל, ואפי' עכשיו בחלי הגדול שהיתה במצבים שלא יכלה כמעט לדבר, מלבד במלמול שפתיים, אמרה לבנה כשהבחינה שזה חג השבועות "לך ללמוד הלילה צריכים ללמוד".

לקבלת העלון מדי שבוע ניתן לחרשם במייל: 3760435@gmail.com

י"א ע"י מערכת "קייבן גיליונות" k.gilyonot@gmail.com

מי שיש ברשותו חומר נשמה לקבלי למייל 51 נצחיות ולהקדשות ניתן לפנות: 053-3145900

עלי דרך

ממך ראש ישיבת חברון רבינו דוד כהן שליט"א

דרך התורה

ויסעו מהר ה' - ההפסק של ה'נ'נ' בין פרשה זו ופרשת המתאוננים
"ויהי בנסוע הארון" (במדבר י, לה)

איתא בשבת (קטו, א) "ת"ר ויהי בנסוע הארון - פרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות מלמעלה ולמטה לומר לך שאין זה מקומה" ובהמשך שם "ולמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שניה, פורענות שניה מאי היא "ויהי העם כמתאוננים, פורענות ראשונה ויסעו מהר ה'" ופירש רש"י שם "פורענות ראשונה ויסעו מהר ה' - בתוך ג' ימים למסעם התאוה האספסוף תאזה להתרעם על הבשר", ומבואר בדבריו דענינה של הפורענות הראשונה של ויסעו מהר ה' הוא בזה שאח"כ נתאוה בשר בקברות התאזה, ומה שהוכרח רש"י לבאר כן הוא משום דאצל ויסעו מהר ה' לא מצאנו שהיתה פורענות ולכן פירש"י דהפורענות של "ויסעו מהר ה'" היינו הפורענות של קברות התאזה.

והנה כבר הקשה הרמב"ן שהרי הפורענות של קברות התאזה היתה לאחר הפורענות של המתאוננים, אמנם רש"י במתק לשונו יישב ענין זה דנראה מלשונו שהתאווה של הבשר באה מתוך הענין של ויסעו מהר ה', ולכן הפורענות של קברות התאווה התחילה כבר ה' ויסעו מהר ה'", וכך הוא ג"כ לשון התוס' שביארו בשיטת רש"י שמאז שנסעו מהר ה' התחילו לשאול בשר, וצ"ע מהו תוכן הענין שמתוך ה' ויסעו מהר ה'" התחילו להתאווה לבשר.

ונראה בביאור הדברים עפ"י מש"כ הגר"א במשלי (יח, א) עה"פ "לתאוו יבקש נפרד" - כלומר תיקף כאשר האדם נפרד מן התורה הוא רודף אחר התאווה ומבקש אותה כי התורה משברת את התאווה וכשהוא נפרד מן התורה הוא רודף אחר התאווה.

ויסוד הדברים בזה עפ"י מה שמצאנו בחינוך בהקדמה שכתב שהאדם נברא מב' חלקים, נשמה רוחנית ושכלית וגוף חומרי, ואם לא התורה שנתן הקב"ה ימשך השכל אחרי תאות החומר, ואז נמשל כבהמות נדמו, ויהיה גוף האדם וגוף הבהמה אחד, ורק בכח התורה המשכלת לב האדם הוא מגביר נשמתו ושכלו על תאוות החומר.

וזהו הענין המבואר מדברי הגר"א שמי שנפרד מהתורה רודף אחר תאוותיו, כיון שרק מכח התורה המשכלת לב האדם הוא מתגבר על תאוות לבו, ולכן כשהוא נפרד מן התורה מיד הוא נגרר אחר תאוות לבו.

והנה מבואר בגמ' שפרשה זו עשה לה הקב"ה סימניות, והנה הסימניות הם נוגין הפוכין וצ"ב מהו תוכן ענינה של הנוגין ההפוכין שבאו לחלק בין הפרשיות.

ונראה לבאר הדברים, דהנה לשונו של הרבינו יונה בשערי תשובה (ב, יח) "כי נפש הרשע אשר כל תאוותיו לחפצי הגוף ונפרדת תאוות מעבודת הבורא" ומבואר בלשונו של כל אדם יש חשק

ותאוה וההבדל בין צדיק לרשע אם חשקו ותאוותו הוא לחפצי הגוף או לעבודת הבורא, ועיין למהר"ץ מלובלין בצדקת הצדיק (אות רמ"ח) שכתב שעיקר האדם הוא החשק שבלבו ואלו הן ב' היצרים שנתנו באדם יצר הטוב שחשקו ברוחניות ויצה"ר שחשקו בתאוות הגוף.

והנה ביאר הנצי"ב בהעמק דבר שם "ויסעו מהר ה', מהר ה' - ולא מהר סיני, שהיה בדעתם לסור מהעונג על ה', ובקשו להתענג על תענוגי בשרים".

ומבואר בדבריו שזהו גופא היה הירידה של מה שנסעו מהר ה' שעזבו את העונג על ה' להתענג בתאוות תענוגי בשר, והוא בדרך שביארנו שיש תענוג רוחני הבא עם יצר רוחני ויש תענוג גשמי הבא עם יצר חומרי וגופני, וכשאדם מאבד את החשק והרצון של התענוג הרוחני של העריכות בדברי תורה מיד הוא מתחבר לתאוות עוה"ז, ולכן מתוך שנרחקו מהתענוג של מתיקות התורה שהיא להתענג על ה' נתחברו ונתאוה לתאוות של חפצי הגוף.

ונראה שזהו ענינם של הסימניות של הנוגין ההפוכין, דהנה כבר ביאר בכלי יקר שם שהנוגין מורה על "דג", ולפי דרכי נראה לבאר דהנה איתא בב"ר (פרשת ויחי) "וידגו לרוב בקרב הארץ - מה דגים הללו גדלין במים כיון שיורדת טיפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצימאון, כמי שלא טעמו טעם מים מימיהם, כך ישראל גדלין בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה הן מקבלין אותו בצימאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהן", ומבואר בדברי חז"ל שהדוגמא לצימאון לתורה הוא הצימאון של הדגים למים וישראל נמשלו בענין זה שהם צמאים לתורה כצימאון של הדג למים.

ולפי"ז נראה לבאר שזהו הענין של הסימניות של הנוגין ההפוכין, שבמה שנסעו מהר ה' העתיקו את החשק והצימאון לתורה לחשק לתאוות הגוף, וזהו הנוגין ההפוכה שבתחילה שהפכו את הצימאון לתורה שהוא בחינת הצימאון של הדג למים לצימאון לתאוות עוה"ז, וזהו הענין של ויסעו מהר ה' שנסעו מלהתענג על ה' לתאוות תענוגי עוה"ז. ואח"כ באה נון הפוכה לכיוון השני להפוך את מהלך הנוגין הראשון של ויסעו מהר ה' להחזיר התשוקה והצימאון לתורה ולמשוך את היצה"ר של התאווה לצד הקדושה, והיינו תשוקה וצימאון לתורה שנמשלה למים.

ב' דרכים בתפילה

"א-ל נא רפא נא לה" (במדבר יב, יג).

פירש רש"י "מפני מה לא האריך משה בתפילה, שלא יהיו ישראל אומרים אחותו עומדת בצרה והוא עומד ומרבה בתפילה, דבר אחר, שלא יאמרו ישראל, בשביל אחותו הוא מאריך בתפילה אבל בשבילנו אינו מאריך בתפילה".

בהזכרת השם שהיא פועלת מיד שלא יאמרו אחותו בצרה והוא מאריך בתפילה שפועלת רק באופן של שעה ארוכה, וזה ענינה של נוסח התפילה "ק-ל נא רפא נא לה", שהיא תפילה שמתחלת בהזכרת השם, וזהו כוחה של תפילה זו שהיא פועלת בכח הזכרת השם.

ולפי"ז אפשר לבאר גם הטעם ההפוך שכתב רש"י, דלתפילה הבאה במהלך של בקשה ותחנונים צריך שיבואו הדברים מעומק הלב ובלא זה אין התפילה פועלת, ולכן אמר משה שמוטב שיאמר תפילה קצרה הפועלת בהזכרת השם ולא תפילה ארוכה הפועלת בכח של בקשה ותחנונים, כי כוחה של תפילה ארוכה הבאה בבקשה ותחנונים הוא רק בכח שבאים הדברים מתוך מעמקי הלב, וכלשון הגמ' דבשביל תפילה צריך שיחלה עליה דהיינו שירגיש שכאילו הוא עצמו החולה, וע"ז יאמרו בני ישראל שאין הוא מרבה בתפילה אלא על אחותו שהיא קרובה לליבו וכלפיה הוא מרגיש שכאילו הוא עצמו החולה, אבל כלפיהם אין הוא בדרגה של יחלה עצמו עליה ולכן איוג מאריך בבקשות ותחנונים, ומה"ט בחר משה בדרך של תפילה קצרה הבאה בהזכרת השם, דבזה לא יהיה חשוד שאינו מרבה בבקשה ותחנונים אלא בשביל אחותו.

ופירש"י צ"ב, איזו טענה היא שלא האריך בתפילה שלא יהיו ישראל אומרים אחותו בצרה והוא מרבה בתפילה, וכי מה יש לו לעשות דבר טוב יותר מאשר להאריך בתפילה בשביל אחותו.

וגם צ"ב, שיש כאן ב' פירושים שהם ממש דברים הפוכים, דלפי הפירוש הראשון מה שאחותו בצרה היא סיבה לקצר בתפילה, ולפי הפירוש השני היא סיבה דווקא שבשביל אחותו ראוי להאריך בתפילה.

ונראה לבאר הדברים דהנה מבואר במהר"ל בחידושי אגדות סנהדרין (סז, ב), שיש ב' דרכים בתפילה, דרך אחת תפילה הבאה מתוך בקשה ותחנונים, והדרך השנייה היא תפילה הפועלת בכח הזכרת השם, דבהזכרת שמו של הקב"ה יש כח לצדיקים לפעול רפואות וישועות.

ולפי"ז נראה לבאר הטעם הראשון שכתב רש"י שלא יאמרו אחותו בצרה והוא מרבה בתפילה, דבאמת עדיף תפילה בבקשה ובתחנונים מאשר תפילה בהזכרת השם שיש בה איזו בחינה שמטריח לקב"ה, אמנם תפילה הבאה בבקשות ובתחנונים היא תפילה הפועלת רק באופן שמרבה לבקש ולהתחנן, ותפילה זו זמנה ארוך, ולכן אמר משה שעדיף לו להתפלל בתפילה הפועלת

הדרכה לשיבה גדולה

מדרש בבנינו של הכן תורה הוא בית היוצר לצבינו ולהנהגותיו של בן הישיבה בדרך ארץ שקדמה לתורה וכבר כתב כן מרן הגאון ר' איצלה מוואלאז'ין זצוק"ל בנו וממשיך דרכו של אבי הישיבות מרנא הגר"ח מוואלאז'ין זצוק"ל בהקדמתו לנפש החיים בתארו את גודל מפעלותיו של אביו הוא הגבר שהקים עולה של תורה ובנה לו בית תלמוד גדול עומד על שלשה עמודים תורה עבודה וגמילות חסדים' והיינו שמלבד תפקידו של בית היוצר הישיבה"ק ללמוד ולהעמיק בדרכי הלימוד וההבנה הוא גם מקום להתחנך בו בדרכי העבודה של עבודה שבלב זו תפילה' ובהנהגת המידות שבין אדם לחברו.

יסוד נוסף שעליו מושתת בנין הישיבה מבואר אף הוא בדברי מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל שכתב וז"ל אין סוף הגדרתה של ישיבה מקום שמתרכזים בו לומדי תורה וזה ענינו של כל בית מדרש וישיבה מתייחדת בזה שהיא מקום מסירת התורה והוספת טבעת בשלשלת המסורה מסיני מרב לתלמיד במהות בנין הישיבה מתקיים החייאה מחדש בזעיר אנפין של מעמד הר סיני ויחס של רב לתלמיד בישיבה הוא זעיר אנפין של משה רבנו ושישים רבוא ישראל המקבלים את התורה עכ"ל כדברים האלו הובא בקובץ ישורון בשם מרן הגאון רבי נחום פרצוביץ זצ"ל שתלמיד בישיבה הוא בבחינת קבלת התורה ומעמד הר סיני ועיקר יסוד זה שהישיבה היא בבחינת קבלת התורה מהר סיני מיוסד על ענין אד שהישיבה היא המשך השרשרת של מסירת התורה מסיני מרב לתלמיד שזו היא צורת לימוד התורה בישיבה בהעברת השמועה מרב לתלמיד וכו' ובעיני ראיתי במשך שנותי בישיבות הקדושות שכל אלו שהלכו בדרך של עצמאות בלימוד וחשבו כי בכח עצמם יכלו לסלול להם את דרכי הלימוד ולא נזקקו לשמיעת שיעורים וקבלת דרכי הלימוד מרבותיהם לא הגיעו לכלום אף שהיו מביניהם שהיו מיוחדים מאוד בכשרונותיהם ונתעקמו לגמרי ומי שהצליחו ונעשו תלמידי חכמים מופלגים ומרביצי תורה הם רק אותם שהיו מקבלים מרבותיהם ובהם נעשו הם עצמם לטבעת נוספת בשרשרת מסירת התורה ממעמד הר סיני עד דורנו ולהמשיך את מסירת התורה לדורות הבאים עכ"ד

נביא בזה מדברי מרן רבינו שליט"א הו"ד בקונטרס סדר הכנה

שתי יסודות לימודנו רבותינו שעליהם מושתת השורש והיסוד של מהות הישיבה ושהם הבסיס לבנינו הרוחני של כל הבא בשערי הישיבה ורצונו ושאפתו לגדול ולהתעלות כבן תורה אמיתי ואם יכירם וידעם וישכיל ללכת בהם הרי יזכה לצמוח כבן תורה וכן ישיבה בכל דרכיו והנהגותיו בראשית הדברים ברצוני להקדים את דבריו הנפלאים של מרן הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל שהובאו בספרו פחד יצחק אגרות וכתבים ושם הוא מגדיר את מהותה של הישיבה כבית היוצר ליצירה הנעלה ביותר שיש בבריאה שהיא הבנין של בן התורה המשקיע כוחותיו בעמלה של תורה עם יראת שמים טהורה ומידות טובות ומתעתד להיות גדול בישראל, ובעקבות דבריו אלו הייתי רגיל לומר כי ההבדל בין ישיבה קטנה לישיבה גדולה הוא שיישיבה קטנה זה המקום של הנחת היסוד לבנין הגדול של בן התורה וישיבה גדולה זה המקום לבנות את הבנין עצמו והמעבר בין הישיבה קטנה לישיבה גדולה הוא המעבר מהנחת היסודות של הבנין להעמדתו על תילו וחוסנו על יסודותיו שנבנו בישיבה קטנה ומשמעות הגדרתה של הישיבה גדולה כבית היוצר מתבטאת בכמה עניינים ששורשם אחד והוא בית היוצר לבנינו של בן התורה בכל דרכיו והליכותיו.

ולכן ישיבה כוללת בסדרי ותכני בנינה מלבד את עיקר התכלית שהוא בנינו של בן הישיבה בדרכי לימוד הגמרא בהעמקה ובהבנה גם את לימוד המוסר שהוא הבנין של הבן תורה ביראת שמים ובעבודת המידות ולכן ישיבה גם כוללת את הג' תפילות שבים כי יש צורה מיוחדת לתפילה של ישיבה לתפילה של בן ישיבה והישיבה בונה אצל בן התורה את צורת העבודה שבלב זו תפילה' תענית ב' א' כי אין דומה למעלת רוממות התפילה של העמל והיגע בתורה ביני עמודי דגירסי מלכד זאת לימודנו רבותינו עוד יסוד היוצא מהגדרה נפלאה זו שיישיבה היא בית היוצר לבן התורה והם דברים שאני מזכירם תדיר מה ששמעתי ממרן ראש ישיבת חברון הגאון ר' יחזקאל סרנא זצ"ל בעת חנוכת חדר האוכל של הישיבה הקדושה בעת שהכריז כי חונכים אנו עתה את הבית מדרש של דרך ארץ קדמה לתורה' כי גם החדר אוכל של הישיבה הוא בית

SHAVUOS ISSUE

Now in
Stores

DON'T
MISS
OUT!

“When a person takes
achrayus for others,
Hashem gives him the
kochos to succeed.”

Impacting the Klal
Rav Shlomo Miller shlita

Gift
your staff,
family, or
friends

Bulk Rates
Available

**SUBSCRIBE
TODAY!**

CALL

732.301.4043, opt. 8-1

EMAIL

chayeinusubscribe@gmail.com

TEXT

Text "subscribe" to
732.301.4043 and
follow instructions.

FAX

732.807.7715

**ONLY
\$30**
6 Issues

**GIFT
DISCOUNT
\$25**
6 Issues

Advertising and subscription deadline for the Av issue: **JULY 10, 2025**

CHAYEINU
HOTLINE

732.301.4043

Eretz Yisrael: 072.370.1816
UK: 44.330.350.5700

CHAYEINU
Subscriptions

732.301.4043 opt 8-1

chayeinusubscribe@gmail.com